

พ.ศ. ๒๕๔
๑๖๑ ๙
๑.๒

รูปแบบการเล่นวอลเลย์บอลเพื่อการแข่งขันของนักเรียนในระดับประถมศึกษา

**ปริณฎานิพนธ์
ของ
สมชาย พันธุ์โชติ**

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริณฎการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา
กุมภาพันธ์ 2540
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๑๑๑๑

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
พลศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(รศ.พาณิชย์ บิลมาศ)

..... กรรมการ

(ผศ.สมรรถชัย น้อยศิริ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ.พาณิชย์ บิลมาศ)

..... กรรมการ

(ผศ.สมรรถชัย น้อยศิริ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ.สมชาย ไกรสังข์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 28 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความกรุณาจากท่านรองศาสตราจารย์ผาณิต บิลมาศ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมรรถชัย น้อยศิริ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์สมชาย วัชรสังข์ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สุวิทย์ กาเยาว์ ประธานบัณฑิตวิทยาลัยเอกพลศึกษา รุ่นปี 2535 ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือในการทำงานปริญญานิพนธ์เป็นอย่างมาก

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนญาติมิตร และบุคคลที่ยังไม่ได้กล่าวถึง ณ ที่นี้ ที่ได้อบรมสั่งสอน ช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจในการทำงานปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สมชาย พันธุ์โชติ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คํานำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	7
เอกสารในต่างประเทศ	7
เอกสารภายในประเทศ	26
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	66
การวิจัยในต่างประเทศ	66
การวิจัยในประเทศไทย	67
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	70
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	70
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	70
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	70
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	71

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	72
ผลการศึกษาค้นคว้า	72
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	82
บทย่อ	82
ความมุ่งหมายในการค้นคว้า	82
วิธีดำเนินการวิจัย	82
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	82
การวิเคราะห์ข้อมูล	83
สรุปผลการค้นคว้า	83
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	94
ประวัติย่อของผู้วิจัย	106

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการเลิร์ฟแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม	72
2	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการตั้งรับเลิร์ฟแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม	73
3	แสดงจำนวนและคำร้อยละรูปแบบของการสกัดกั้นแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม	74
4	แสดงจำนวนและคำร้อยละรูปแบบของการช้อนหลังการสกัดกั้นแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม	75
5	แสดงจำนวนและคำร้อยละรูปแบบการรุกแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม	76
6	แสดงจำนวนและคำร้อยละของทักษะการเล่นที่ใช้รุกแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม	77
7	แสดงจำนวนและคำร้อยละรูปแบบของการช้อนหลังการตอบ	78
8	แสดงจำนวนและคำร้อยละของการดักแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม	79
9	แสดงจำนวนและคำร้อยละของทักษะที่ใช้เซ็ท (ตั้งลูกวอลเลย์บอล) ของแต่ละทีม	80
10	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการเซ็ทแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม	81

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวคืบเบิลยู (W) และแบบตัวยู (U)	16
2 รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟแบบ 5 คน และ 4 คน	17
3 รูปแบบการรุก 4 - 2	18
4 รูปแบบการรุก 4 - 2 สากล	19
5 รูปแบบการรุก 6 - 2	20
6 รูปแบบการซ้อนหลังการตบแบบ 3 คน และแบบ 2 คน	21
7 รูปแบบการสกัดกันคนเดียว	24
8 รูปแบบการสกัดกัน 2 คน ตำแหน่งที่ 6 ซ้อนหลังอยู่นอก	25
9 รูปแบบการสกัดกัน 2 คน ตำแหน่งที่ 6 ซ้อนหลังอยู่ใน	25
10 การเสิร์ฟแบบมือล่างด้านหน้า	27
11 การเสิร์ฟแบบมือล่างด้านข้าง	27
12 การเสิร์ฟแบบมือบนด้านหน้า	28
13 การเสิร์ฟแบบมือบนด้านข้าง	28
14 การตีกัด้านหน้า	32
15 การตีกัด้านข้าง	32
16 การตีกกลับหลัง	33
17 การตีกแขนเดียว	33
18 การพุ่งตัวตีก	34
19 การเซ็ทไปด้านหน้า	36
20 การเซ็ทไปด้านหลัง	36
21 การกระโดดเซ็ท	37
22 การตบด้านหน้า	39

ภาพประกอบ	หน้า
23 การหมุนตัวตบ	41
24 การหมุนข้อมือตบ	41
25 การตบลูกตวัด	42
26 การสกัดกันแบบ 1 คน	43
27 การสกัดกันแบบ 2 คน	44
28 การสกัดกันแบบ 3 คน	44
29 การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวยู (U)	47
30 การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวเอ็ม (M)	47
31 การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W)	48
32 การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัววี (V)	48
33 การตั้งรับเสิร์ฟแบบ 3 คน	49
34 การตั้งรับเสิร์ฟแบบซิกแซก	49
35 การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวเอ็น (N)	50
36 การรูกแบบกลาง 1-2	51
37 การรูกแบบข้าง 1-2	51
38 การรูกแบบคนเร่ที่อยู่แถวหลังไปเร่แถวหน้า	52
39 การซ้อนหลังแบบ 1-1-4	56
40 การซ้อนหลังแบบ 2-0-4	56

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

กีฬาวอลเลย์บอลได้ถูกคิดค้นขึ้นโดยชาวสหรัฐอเมริกาและได้เผยแพร่จนเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก ปัจจุบันมีประชาชนเล่นกีฬาวอลเลย์บอลในประเทศต่าง ๆ มากกว่า 60 ประเทศ และมีจำนวนนับล้านคนในแต่ละปี การที่กีฬาวอลเลย์บอลได้รับความนิยมแพร่หลายอย่างรวดเร็วนี้ เพราะวอลเลย์บอลเป็นกีฬาที่เล่นได้ง่าย สะดวก สนุกสนาน และช่วยเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายอีกด้วย เคิร์ชเนอร์ (Kirchner. 1992 : 365) ซึ่งสอดคล้องกับ พิชิต ภูติจันทร์ (2535 : คำนำ) กล่าวว่า กีฬาวอลเลย์บอลนับเป็นกีฬายอดนิยมประเภทหนึ่ง ซึ่งมีผู้นิยมเล่นแทบทุกประเทศทั่วโลก ทั้งนี้เป็นเพราะจัดหาอุปกรณ์ได้ง่าย สนามเล่นก็ไม่เปลืองเนื้อที่มาก วิธีการเล่นก็ไม่ยากนัก ปัจจุบันนี้จะเห็นว่ากีฬาวอลเลย์บอลได้รับความสนใจมากเป็นพิเศษ สามารถเล่นได้ทั้งหญิงและชาย มีการเรียนการสอนเกือบทุกระดับการศึกษา ทักษะและมาตรฐานการเล่นที่สูงขึ้น มีการแข่งขันหลายประเภทหลายระดับ นอกจากนี้ วิโรจน์ มุทุกันต์ (2535 : คำนำ) ยังกล่าวด้วยว่า ปัจจุบันกีฬาวอลเลย์บอลกำลังได้รับความนิยมและเป็นที่นิยมแพร่หลายอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก กีฬาเอเชียนเกมส์ กีฬาซีเกมส์ และการแข่งขันในระดับมัธยมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วไปให้ความสนใจ

สำหรับในประเทศไทยนั้น กีฬาวอลเลย์บอลก็ได้รับความนิยมไม่แพ้กีฬาประเภทอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการสำรวจพฤติกรรมการเล่นกีฬาและการดูกีฬาของประชากร พ.ศ. 2530 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ผลการสำรวจปรากฏดังนี้ กีฬาที่มีผู้นิยมเล่นแบ่งได้ 13 ประเภท กีฬาประเภทที่มีผู้นิยมเล่นมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ กีฬาฟุตบอล คิดเป็นร้อยละ 33.9 และกีฬาวอลเลย์บอลมีผู้นิยมเล่นเป็นอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 10.4 และยังเป็นที่น่าสนใจอีกว่า

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ความสนใจกีฬาวอลเลย์บอลมากกว่าทุกภาคด้วย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2533 : 14) จากสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กีฬาวอลเลย์บอลได้รับความนิยมอย่างสูงในประเทศไทย จึงจัดได้ว่ากีฬาวอลเลย์บอลเป็นกีฬาหลักประเภทหนึ่งของเมืองไทย

คังที่ ส.อนามิส (2526 : 8) กล่าวว่า กีฬาวอลเลย์บอลเหมาะกับประเทศไทยของเรามาก เล่นได้ทุกเพศทุกวัย เล่นได้ทั้งในเมืองและชนบทที่ห่างไกล อีกทั้งการสิ้นเปลืองก็น้อยมากเพราะอุปกรณ์การเล่นมีราคาถูก หากเป็นการเล่นธรรมดาขอให้ลูกบอลและตาข่าย สถานที่เล่นเป็นลานเรียบและกว้างพอสมควรก็เล่นกันได้ หากไม่มีลานกว้างพอที่จะจัดการเล่นเป็นสองฝ่ายก็อาจจะล้อมวงเล่นกันได้

○ ในการเล่นกีฬาหรือฝึกกีฬาทุกชนิด ทักษะ นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่นักกีฬาจะต้องหมั่นฝึกซ้อมอยู่เสมอเพื่อให้เกิดความชำนาญ เพราะทักษะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความสามารถทางกีฬาของบุคคลนั้น ๆ ในกีฬาวอลเลย์บอลนั้น มีทักษะพื้นฐานและเทคนิคการเล่นที่จำเป็นต้องฝึกฝนอยู่มากมาย คังที่ ผาณิต บิลมาศ (2528 : 2 - 3) กล่าวว่า วอลเลย์บอลมีพื้นฐาน 6 อย่างของเทคนิคในการเล่นหรือทักษะหรือวิธีที่จะเล่นลูกบอลได้ 6 วิธีใหญ่ ๆ คือ การเสิร์ฟ (Service) การตัก (Dig) การรุก (Attack) การวอลเลย์ (Volley) หรือการเซต (Set) การสกัดกั้น (Block) การรับ (Defence) × บังอร เสี่ยงหล่อ (2527 : 3) กล่าวว่า การเล่นวอลเลย์บอลจำเป็นต้องอาศัยทักษะเบื้องต้นหลายประการ เช่น การเสิร์ฟ (The Serve) การแตะลูก (The Set) การเล่นลูกมือล่าง (The Under) การตบ (The Spike) การสกัดกั้น (The Block) และทักษะการเล่นเป็นทีม นอกจากนี้ ทักษะพื้นฐานเป็นวิธีการที่ผู้เล่นวอลเลย์บอลจะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจให้ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะการมีพื้นฐานการเล่นที่ดีและถูกต้องย่อมทำให้นักกีฬาผู้นั้นประสบผลสำเร็จในการเล่นสูง ทักษะพื้นฐานของวอลเลย์บอลประกอบไปด้วย การยืนในท่าเตรียมพร้อม การเคลื่อนที่พื้นฐาน ลูกมือบน (Set Up) ลูกมือล่าง (Underhand) การเสิร์ฟ (Service) การตบ (Spiking) การสกัดกั้น (Blocking) (กรมพลศึกษา. 2533 : 42)

ทักษะต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว เมื่อนำไปใช้ในการเล่นเป็นทีมก็จะต้องนำไปผสมผสานกัน รวมทั้งต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างดีในการเล่นจึงสำคัญมาก ๆ คังที่ บัณฑิต

จิตรโรสกี (2526 : 70) กล่าวว่า กลวิธีของการเล่นวอลเลย์บอลเป็นทีมคือ การนำเอาทักษะ และเทคนิคของวอลเลย์บอลทั้งความสามารถเฉพาะตัวและของส่วนรวมที่มีทั้งหมดออกมาใช้ เพื่อให้ทีมบรรลุเป้าหมายอันพึงปรารถนาในการแข่งขัน กลวิธีของการเล่นวอลเลย์บอลเป็นทีม จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้เล่นแต่ละคนจะได้รับการส่งเสริมพัฒนาวิธีการเล่น การฝึกฝนทักษะเบื้องต้น ทักษะขั้นสูง ความสามารถทางด้านร่างกาย ประกอบกับความรู้ เรื่อง การเล่นวอลเลย์บอลเป็นทีมของผู้เกี่ยวข้องกับการแข่งขันทุก ๆ คนอย่างต่อเนื่อง และ วิโรจน์ มุฑกันต์ (2535 : 199) ได้กล่าวถึงการเล่นเป็นทีมไว้ว่า การเล่นเป็นทีมเป็นส่วนสำคัญของการเล่นวอลเลย์บอล แต่ละทีมจะประสบผลสำเร็จในการแข่งขันได้นั้นต้องอาศัยความสามารถ ของผู้เล่นในทีมแต่ละคนในการรับและการโต้ตอบลูกวอลเลย์บอล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวาง ตำแหน่งหรือแบบการเล่นของผู้เล่นแต่ละคนในทีมที่มีความสามารถในการใช้ลูกหรือตั้งลูก วอลเลย์บอลและในการตบซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างดี ทีมจึงจะประสบความสำเร็จได้ นอกจากนี้ ผาณิต บิลมาศ (2528 : 49) ยังได้กล่าวว่า กลยุทธ์ทีมมีมากมายหลายอย่าง หมายความว่า แบบการเล่นทุกอย่างมีความสำคัญเหมือนกัน เป็นหน้าที่ของผู้ฝึกที่จะแก้ปัญหาและ เห็นว่าแผนไหนเหมาะสมเมื่อนำมาใช้แล้วทำให้ทีมได้เปรียบและมีความสัมพันธ์กันดี กลยุทธ์ทีมมี การจัดการวางแผนของบริเวณการเล่นในหลาย ๆ ระบบ อย่างไรก็ตาม การเล่นทีมต้อง เล่นหลาย ๆ แบบ และจะเล่นแบบไหนขึ้นอยู่กับความเหมาะสมที่ผู้ฝึกสอนจะแนะนำ และอาจจะ มีความแตกต่างกันออกไปแต่ละครั้งของการเล่น

รูปแบบการเล่นปัจจุบันถือว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จของทีมนอกเหนือจาก ความสามารถของตัวผู้เล่น ด้วยเหตุนี้รูปแบบการเล่นจึงเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการแข่งขัน วอลเลย์บอล ปัจจุบันได้มีการคิดค้นรูปแบบการเล่นออกมาใช้อย่างมากมายหลายรูปแบบด้วยกัน ดังที่ รุ่งเรือง เทพทัต (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบของการแข่งขันวอลเลย์บอล พบว่าการเสิร์ฟแบบเทนนิสเป็นแบบที่ใช้มากที่สุด การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) เป็นแบบที่ ใช้ในการตั้งรับเสิร์ฟมากที่สุด การตีกั้นแบบด้านหน้าเป็นแบบที่ใช้ตีกั้นมากที่สุด การเซตแบบด้านหน้า และเซตแบบเซตยาว (C) เป็นแบบที่ใช้ในการเซตมากที่สุด การหมุนตัวตบเป็นแบบที่ใช้ในการตบ มากที่สุด การสกัดกั้นแบบ 2 คน เป็นแบบที่ใช้ในการสกัดกั้นมากที่สุด

การศึกษารูปแบบการเล่นวอลเลย์บอล จึงมีส่วนสำคัญและจำเป็นอย่างมากสำหรับกีฬา วอลเลย์บอล ผู้ฝึกสอนจะต้องวางแผนการเล่นและจัดรูปแบบการเล่นของทีมตนให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ และยังต้องศึกษารูปแบบการเล่นของทีมคู่ต่อสู้ด้วย เพื่อหาจุดอ่อนจุดแข็งไว้เป็นข้อมูล ในการวางแผนการเล่น ในขณะที่ทำการแข่งขันแต่ละทีมจะต้องนำเอาความรู้ ทักษะ เทคนิค วิธีการเล่นที่สลับซับซ้อน ความชำนาญ ทั้งในด้านการรุกและการรับมาเข้าให้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์แข่งขันจริงไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการรุกและการรับแบบใดก็ตาม ย่อมมีทั้งข้อดี และข้อเสียด้วยกันทั้งนั้น จุดสำคัญอยู่ที่ว่าผู้ฝึกสอนจะมองเห็นข้อบกพร่องนั้นหรือไม่ และสามารถ แก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้นได้มากน้อยเพียงใด เพราะฉะนั้นก่อนที่จะให้ทีมของตนเล่นแบบใดก็ควร จะได้เรียนรู้และศึกษารูปแบบการเล่นแต่ละแบบให้เข้าใจเสียก่อน

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทุกรูปแบบที่ใช้ในการแข่งขัน วอลเลย์บอล มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ฝึกสอนและนักกีฬาทุกทีมจะต้องฝึกฝนทั้งรูปแบบ การรุกและรูปแบบการรับ แต่ละทีมจะต้องฝึกให้ได้หลาย ๆ รูปแบบจนเกิดความชำนาญและรู้จัก เลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอลในระดับ ประถมศึกษานั้น ได้มีการจัดการแข่งขันทุกปี แต่ก็ยังไม่ปรากฏผู้ใดที่จะศึกษารูปแบบการเล่น วอลเลย์บอลในระดับประถมศึกษาเลย ด้วยเหตุผลสองประการนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา รูปแบบการเล่นวอลเลย์บอลในการแข่งขันกีฬานักเรียนระดับประถมศึกษา

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบรูปแบบของการเสิร์ฟ
2. เพื่อทราบรูปแบบของการตั้งรับเสิร์ฟ
3. เพื่อทราบรูปแบบของการรุกและการซ้อนหลัง
4. เพื่อทราบรูปแบบของการสกัดกั้นและการซ้อนหลัง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบรูปแบบของการเล่นวอลเลย์บอลที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนวอลเลย์บอลต่อไป
3. เป็นประโยชน์ต่อผู้ฝึกสอน จะได้รู้รูปแบบของการเล่นไปเป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงทีมวอลเลย์บอล ทำให้การเล่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้ารูปแบบของการเล่นในกีฬาประเภทอื่น ๆ ต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาครั้งนี้ไม่มีการควบคุมเรื่องการฝึกซ้อม อาหาร การพักผ่อน และการเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ในระยะก่อน หรือระหว่างช่วงทดสอบ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักกีฬาวอลเลย์บอล 4 ทีมสุดท้ายที่เข้าชิงชนะเลิศ ประเภททีมหญิง ในการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอลนักเรียนของกรมพลศึกษา ประจำปี 2538
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ นักกีฬาวอลเลย์บอล 4 ทีมสุดท้ายโดยศึกษา
 - 2.1 รูปแบบของการเสิร์ฟ
 - 2.2 รูปแบบของการตั้งรับเสิร์ฟ
 - 2.3 รูปแบบของการรุกและการช้อนหลัง
 - 2.4 รูปแบบของการสกัดกั้นและการช้อนหลัง

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการเล่นวอลเลย์บอล หมายถึง เทคนิคในการเล่นหรือทักษะหรือวิธีการเล่นวอลเลย์บอลของผู้เล่นในทีม เช่น รูปแบบของการเสิร์ฟ รูปแบบของการตีกี รูปแบบของการรุกรูปแบบของการสกัดกั้น

การเสิร์ฟ หมายถึง การส่งลูกวอลเลย์บอลเข้าไปสู่การเล่น โดยผู้เล่นตำแหน่งหลังขวา ซึ่งในการเล่นแต่ละครั้งลูกวอลเลย์บอลจะถูกตีข้ามตาข่าย เข้าไปในเขตของฝ่ายตรงข้ามด้วยมือหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของแขนข้างใดข้างหนึ่ง

การตีกี หมายถึง การตีลูกวอลเลย์บอลด้วยแขนท่อนล่าง โดยการจับหรือประสานมือทั้งสองเข้าหัดกัน หรือวางหลังมือไว้ในอุ้งมืออีกข้างหนึ่ง หรือโดยการเหยียดแขนข้างเดียวโดยใช้แขนท่อนล่างหรือหลังมือตีลูกวอลเลย์บอล

การเซต หมายถึง การตีลูกวอลเลย์บอลด้วยนิ้วมือ โดยการใช้นิ้วมือตีลูกวอลเลย์บอลไปยังจุดหมายโดยผู้เล่นจะสัมผัสลูกวอลเลย์บอลในขณะที่ลูกวอลเลย์บอลอยู่ระดับเหนือใบหน้าเท่านั้น

การตบ หมายถึง การตีลูกวอลเลย์บอลเหนือตาข่ายให้พุ่งลงไปยังแดนของฝ่ายตรงข้าม

การสกัดกั้น หมายถึง การใช้มือและแขนทั้งสองข้างยกขึ้นเหนือตาข่ายในลักษณะแขนเหยียดตรงนิ้วแยกออกจากกันและเกร็ง เพื่อป้องกันลูกวอลเลย์บอลที่ตีมาจากฝ่ายตรงข้าม

การซ้อนหลังให้ผู้ตบและผู้สกัดกั้น หมายถึง การที่ผู้เล่นได้เคลื่อนที่ไปยังด้านหลังของผู้ตบหรือผู้สกัดกั้นในตำแหน่งที่ถูกทิศทางของลูกวอลเลย์บอล เพื่อคอยตีลูกวอลเลย์บอลจากการหยอดหรือจากการกระดอนกลับจากการสกัดกั้นของฝ่ายตรงข้ามหรือเพื่อนร่วมทีม

การตั้งรับเสิร์ฟ หมายถึง รูปแบบลักษณะการยืนของฝ่ายรับเสิร์ฟ เพื่อรับลูกวอลเลย์บอลที่เสิร์ฟมาจากฝ่ายตรงข้าม

การรุก หมายถึง ระบบของการเล่นที่เริ่มจากการรับลูกวอลเลย์บอลในลักษณะต่าง ๆ เพื่อส่งลูกวอลเลย์บอลไปให้ผู้เล่นตำแหน่งเซต ซึ่งผู้เล่นตำแหน่งเซตจะเป็นผู้ส่งลูกวอลเลย์บอลไปให้ผู้เล่นที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายรุกขึ้นทำการตบต่อไป โดยมีผู้ร่วมทีมเคลื่อนที่เข้าไปซ้อนหลังให้ผู้ตบ

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ทั้งของ นักวิชาการต่างประเทศและภายในประเทศไทย พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

เอกสารในประเทศ

การเสิร์ฟ

ลูคัส (Lucas. 1988 : 71 - 108) กล่าวถึงการเสิร์ฟไว้ว่า การเสิร์ฟ คือ การโยนลูกวอลเลย์บอลขึ้นแล้วตีให้ข้ามตาข่ายเพื่อเริ่มเล่น การเสิร์ฟเป็นทักษะเดียวในกีฬา วอลเลย์บอลที่ผู้เล่นสามารถจะบังคับลูกวอลเลย์บอลด้วยตนเองได้มากที่สุด

การเสิร์ฟสามารถที่จะทำให้ลูกวอลเลย์บอลหมุนหรือไม่หมุนก็ได้ การเสิร์ฟลูก วอลเลย์บอลหมุนไปข้างหน้า (Top Spin) นิยมใช้มาก ลูกวอลเลย์บอลจะโค้งลงเป็นแนว เส้นตรง ข้อสำคัญถ้าฝ่ายตรงข้ามรู้ว่าเราจะเสิร์ฟลูกวอลเลย์บอลไปทางไหนก็จะทำให้เขา รับ ลูกวอลเลย์บอลได้ง่าย การเสิร์ฟลูกวอลเลย์บอลหมุนต้องใช้แรงมาก จึงทำให้ผิดพลาดได้ง่าย

การเสิร์ฟลูกวอลเลย์บอลไม่หมุน ลูกวอลเลย์บอลจะเปลี่ยนทิศทางในขณะที่พุ่งไป ในอากาศหรือส่ายไปมาในอากาศ ทำให้ไม่รู้ว่าลูกวอลเลย์บอลจะไปทิศทางใด พื้นผิวด้านบน ของลูกวอลเลย์บอลจะได้รับความกดดันจากอากาศน้อยทำให้ลูกวอลเลย์บอลถูกยกขึ้นเหมือนกับ ปีกของเครื่องบิน การเสิร์ฟลูกวอลเลย์บอลไม่หมุนเป็นการเสิร์ฟที่ยาก อย่างไรก็ตามด้วย เหตุผลที่ลูกวอลเลย์บอลลอยไปในอากาศโดยที่เราไม่สามารถจะเดาทิศทางได้ว่าจะไปทางไหน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ลูกลอย" (Floater) จึงเป็นที่นิยมใช้เสิร์ฟในการแข่งขันทุกระดับ

คลูคา และดุนน์ (Kluka and Dunn. 1992 : 35 - 40) กล่าวว่า การเสิร์ฟ เป็นทักษะที่ใช้ตีลูกวอลเลย์บอลเข้าสู่การเล่น ลูกวอลเลย์บอลจะต้องข้ามตาข่ายไปยังแดนฝ่าย

ตรงข้าม รวมไปถึงลูกเลิร์ฟที่ทาให้ผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามรับไม่ได้ การเลิร์ฟเป็นทักษะเดียวเท่านั้นที่ผู้เล่นสามารถจะควบคุมลูกวอลเลย์บอลได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด เพราะว่าผู้เล่นสามารถเริ่มเล่นโดยลูกวอลเลย์บอลอยู่ในมือ การเลิร์ฟมีหลายรูปแบบ เช่น การเลิร์ฟแบบมือล่าง การเลิร์ฟแบบมือบน การเลิร์ฟแบบลูกหมุน และการกระโดดเลิร์ฟ ซึ่งเป็นวิธีการเลิร์ฟอีกวิธีหนึ่งที่ใช้กันน้อยมากในปัจจุบัน

การเลิร์ฟแบบมือล่าง เป็นวิธีการเลิร์ฟที่ใช้ในผู้เล่นที่เป็นเด็กหรือผู้เล่นที่ไม่สามารถเลิร์ฟลูกมือบนได้ดีก็จะหันมาใช้ในการเลิร์ฟลูกมือล่างซึ่งเป็นการเลิร์ฟที่ง่ายที่สุดในการเล่นเพื่อไม่ให้ข้ามตาข่ายไปยังฝ่ายตรงข้าม

การเลิร์ฟแบบมือบน เป็นการเล่นที่ใช้บ่อยมากที่สุดในสหรัฐอเมริกา เพราะได้ผลดีมาก ทิศทางของลูกวอลเลย์บอลไม่สามารถจะคาดเดาได้ว่าจะไปทางไหน เพราะลูกวอลเลย์บอลจะส่ายไปมา การส่ายไปมาของลูกวอลเลย์บอลเกิดจากสาเหตุ 2 ประการคือ ลูกวอลเลย์บอลถูกตบอัดอย่างแรงจากฝ่ามือ และลูกไม่หมุนหรือหมุนน้อยที่สุด นอกจากนี้ก็อาจจะมีการสั่นสะเทือนช่วยให้ลูกวอลเลย์บอลส่ายไปมาได้เช่นกัน

การเลิร์ฟแบบลูกหมุน การเลิร์ฟแบบนี้สามารถคาดทิศทางของลูกวอลเลย์บอลได้ว่าจะไปทางไหน ลูกวอลเลย์บอลจะตกสู่พื้นไวมาก การหมุนของลูกวอลเลย์บอลนั้นเองทำให้ทราบได้ว่าลูกวอลเลย์บอลจะไปทางไหน ทำเริ่มในการเล่นเหมือนกันกับการเลิร์ฟแบบมือบน แต่มือที่ตีลูกวอลเลย์บอลจะต้องใช้ฝ่ามือและนิ้วมือ วดยาสัมผัสถึงส่วนบนของลูกวอลเลย์บอล ด้วยการหักข้อมืออย่างรวดเร็ว เพราะว่าการทำเช่นนี้จะทำให้ลูกวอลเลย์บอลหมุนนั่นเอง และเมื่อตีลูกวอลเลย์บอลแล้วจะต้องปล่อยมือตามไปด้วย

เนวิลล์ (Neville. 1990 : 9) กล่าวว่า การเล่นเป็นทักษะเดียวที่ไม่ต้องมีการวางแผนเล่นแบบใด ๆ เลย การเล่นที่ประสบผลสำเร็จจะต้องทำให้ฝ่ายตรงข้ามรับลูกวอลเลย์บอลได้ลำบาก หมกเรือกาสนการตบและสามารถทำให้ทีมเลิร์ฟสามารถโต้ตอบอย่างได้ผลในขณะเป็นฝ่ายรับรวมทั้งการเล่นที่ทำได้คะแนนโดยฝ่ายรับไม่สามารถโต้ตอบกลับมาได้ หรือเราเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ลูกเอซ" (Ace)

การดัก

บูลแมน (Bulman. 1989 : 50) กล่าวว่า การดัก โดยทั่วไปใช้เมื่อรับลูกวอลเลย์บอลจากการเสิร์ฟกับลูกวอลเลย์บอลที่พุ่งมาในระดับต่ำ ลักษณะการดักแขนทั้งสองข้างชิดกันและใช้แขนท่อนล่าง ตีลูกวอลเลย์บอลไปข้างหน้า ไม่ต้องเหวี่ยงแขนไปที่ลูกวอลเลย์บอล ให้อีกฝ่ายหนึ่งและย่อเข่าลงก่อนที่จะดัก แต่แขนต้องตึงและเหยียดตรง เคลื่อนที่ด้วยเท้าอย่างเป็นระบบเข้าไปหาลูกวอลเลย์บอลและดักอยู่ในระดับเอว ข้อสำคัญคือแขนต้องชิดกันและเหยียดตรง

เวียร์รา และ เฟอร์กูสัน (Viera and Ferguson. 1989 : 85) กล่าวว่า การดักเป็นทักษะที่ใช้รับลูกตบ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ตื่นตาตื่นใจและสนใจมากที่สุดของผู้ชม เมื่อฝ่ายรุกตบลูกวอลเลย์บอลผ่านคนสกัดกั้นมาได้ ผู้เล่นในแถวหลังของฝ่ายรับจะต้องวิ่งเข้าไปหาลูกวอลเลย์บอลแล้วดักขึ้นมา เพื่อไม่ให้ลูกวอลเลย์บอลตกถึงพื้นและเล่นต่อไป เกมการแข่งขันวอลเลย์บอลที่ยาวนานของสองทีมที่มีฝีมือสูงสักระยะหนึ่งแล้วสนุกตื่นเต้นที่สุด ทีมที่มีความสามารถในการดักได้ดีจะเป็นที่ชื่นชอบของผู้ชมเท่า ๆ กับทีมที่ตบได้ดี

ลูคัส (Lucas. 1988 : 120) กล่าวว่า การดักเป็นวิธีการเล่นสำหรับรับลูกตบที่รุนแรง โดยปกติจะใช้แขนท่อนล่าง การเล่นทักษะนี้เริ่มแรกมาจากวอลเลย์บอลชายหาด ซึ่งต้องใช้ทักษะการ "ดัก" เพื่อรับลูกตบไม่ให้ตกถึงพื้นทราย การดักสามารถเล่นได้ทั้งแบบมือเดียวและสองมือ

คลูคา และ ดูนน์ (Kluka and Dunn. 1992 : 48) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของการรับอยู่ที่การดัก ถ้าปราศจากการดักหรือตีลูกวอลเลย์บอลไม่ดีแล้ว ผู้เล่นในตำแหน่งตัวเซ็ทก็หมดโอกาสที่จะเซ็ทลูกวอลเลย์บอลให้กับทีมตัวเองตบหรือรุกได้ การดักเป็นการเริ่มต้นของการเปลี่ยนสถานการณ์จากที่เป็นฝ่ายรับมาเป็นฝ่ายรุก

เนวิลเล (Neville. 1990 : 19 - 30) กล่าวว่า การดัก หรือการเล่นลูกสองมือล่างใช้สำหรับรับลูกเสิร์ฟ (Serve Receive) รับลูกง่าย ๆ และลูกที่พุ่งมาต่ำ (Free and Down Ball Passing) เซ็ท (Setting) และป้องกันพื้นที่ (Floor Defense)

การรับลูกเสิร์ฟ หน้าที่อันแรกของการตีก็คือ รับลูกเสิร์ฟจากฝ่ายรุก การรับลูกเสิร์ฟที่ถูกต้อง ลูกวอลเลย์บอลจะต้องไม่ถูกใบหน้าหรือส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย นอกจากแขนท่อนล่าง ถึงแม้ว่ากติกาจะได้อนุญาตในเรื่องนี้ก็ตาม

การรับลูกง่าย ๆ และลูกที่พุ่งมาต่ำ ลูกวอลเลย์บอลที่ฝ่ายตรงข้ามตีข้ามมาง่าย ๆ ในขณะที่แข่งขันซึ่งเป็นเหตุบังเอิญหรืออุบัติเหตุจากการเล่นผิดพลาดของฝ่ายตรงข้ามที่บังคับลูกวอลเลย์บอลไม่ดี ลูกที่ตีข้ามมาโดยผู้เล่นในแดนหลังของฝ่ายรุกด้วยลูกหมุนและความเร็วพอประมาณ เพราะว่าผู้ตบยืนอยู่แดนหลัง ความแน่นอนและความรุนแรงของการตบจึงไม่มาก

การเซ็ท แม้ว่าการเซ็ท ส่วนมากจะใช้การเล่นลูกสองมือบน แต่บางครั้งการตีก็ยังสามารถใช้ได้ ถ้าหากการเล่นลูกแรกไม่ดี ผู้เล่นมือเซ็ทอาจจะเลือกการตีเพื่อเซ็ทลูกวอลเลย์บอลไปยังผู้เล่นมือตบได้อย่างถูกต้องกติกา

การป้องกันพื้นที่ วิธีการป้องกันไม่ให้ลูกวอลเลย์บอลตกพื้นสนามมีหลายวิธี การตีก็เป็นทักษะที่ดีที่สุด ที่จะใช้รับลูกวอลเลย์บอลจากการโต้ตอบของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งการตีก็สามารถที่จะคิดแปลงได้หลาย ๆ แบบ

การเซ็ท

ลูแคส (Lucas. 1988 : 19 - 43) กล่าวว่า การเซ็ทหรือการเล่นลูกสองมือบน คือ การตีลูกวอลเลย์บอลขึ้นไปด้วยมือทั้งสองข้าง การเซ็ทที่แม่นยำเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้เล่นมือเซ็ท การเซ็ทลูกที่ดีลูกวอลเลย์บอลจะต้องอยู่ตรงหน้าผาก แล้วส่งไปยังเป้าหมาย แขนทั้งสองข้างเหยียดตามไปด้วยจนสุด ผู้เล่นมือเซ็ทจะต้องมีความนุ่มนวล และมีการบังคับในขณะที่สัมผัสลูกวอลเลย์บอลด้วย ความนุ่มนวลและการบังคับนี้มาจากการตีของข้อมือ (นุ่มนวล) และการออกแรงบังคับจากแขน (ควบคุมทิศทาง) ลูแคส ได้กล่าวถึงการเซ็ทไว้ 3 แบบคือ

1. การเซ็ทไปข้างหน้า (The Front Set)
2. การเซ็ทไปข้างหลัง (The Back Set)
3. การกระโดดเซ็ท (The Jump Set)

บุลแมน (Bulman. 1989 : 60) กล่าวว่า การเซ็ท เป็นชื่อเรียกของการตีลูกวอลเลย์บอลขึ้นเพื่อตอบโดยปริยาย โดยผู้เล่นคนหนึ่งคนใดในทีมทาบหน้าที่เป็นผู้เล่นตัวเซ็ท เพื่อเซ็ทลูกวอลเลย์บอลไปให้ผู้เล่นคนอื่น ๆ ในทีมตน การเซ็ทต้องเล่นอยู่ใกล้ ๆ ตาข่าย โดยใช้สองมือบนเซ็ทลูกวอลเลย์บอลให้สูงเหนือตาข่าย เพื่อให้ผู้เล่นมือตบวิ่งเข้ามาตบลูกวอลเลย์บอลได้ การเซ็ทเป็นการเล่นลูกวอลเลย์บอลในครั้งที่สอง ในจำนวนที่แต่ละทีมเล่นได้สามครั้ง การเซ็ทเป็นทักษะที่จำเป็นมากที่สุดอีกทักษะหนึ่ง ขณะที่ผู้เล่นมือตบ ๆ ลูกลงก็จะทำให้เขาได้รับชื่อเสียง และทำให้ทีมได้คะแนน แต่สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยถ้าหากขาดมือเซ็ทที่ดีเซ็ทลูกให้ตน

คลูกา และ ดูนน์ (Kluka and Dunn. 1992 : 32) กล่าวว่า การส่งลูกวอลเลย์บอลเหนือศีรษะ (Overhead Pass) หรือโดยทั่วไปเรียกว่า การเซ็ทธรรมดา มักใช้เซ็ทลูกวอลเลย์บอล เพราะมีความแม่นยำและแน่นอนกว่าการใช้ทักษะอื่น ๆ และเป็นทักษะที่ถูกใช้มากที่สุด ในผู้เล่นมือเซ็ท เป็นการเล่นลูกวอลเลย์บอลจังหวะที่สอง ผู้เล่นมือเซ็ทจะต้องเซ็ทลูกวอลเลย์บอลไปให้ผู้เล่นมือตบเพื่อตอบไปยังฝ่ายตรงข้าม

เนวิลล์ (Neville. 1990 : 33) กล่าวว่า ทุกคนในวงการวอลเลย์บอลจะใช้คำว่า การเซ็ท (Setting) แทนคำว่า การส่งลูกวอลเลย์บอลเหนือศีรษะ (Overhead passing) การเซ็ทเป็นยุทธวิธีในการส่งลูกวอลเลย์บอลไปยังจุดหมายที่ผู้เล่นมือตบจะวิ่งเข้ามาตบได้ การเซ็ทสามารถทำได้หลายทักษะ เช่น การตีก การส่งลูกวอลเลย์บอลเหนือศีรษะ การส่งลูกวอลเลย์บอลมือเดียว และมีนักกีฬาในอเมริกาใต้บางคนใช้ศีรษะเซ็ทลูกวอลเลย์บอลด้วย การส่งลูกวอลเลย์บอลเหนือศีรษะไม่ใช่ใช้เฉพาะการเซ็ทอย่างเดียว แต่สามารถใช้ประโยชน์ในจุดประสงค์อย่างอื่นได้เป็นอย่างดี ทักษะการเซ็ทเป็นทักษะสุดท้ายที่ต้องเรียนหรือฝึกมากเป็นพิเศษสำหรับผู้เล่นมือเซ็ทเขาจะต้องสามารถกระโดดเซ็ท เซ็ทกลับหลัง เซ็ทไปข้างหน้า เซ็ทสั้น เซ็ทสูง เซ็ทได้ทุกที่ทุกสถานการณ์ และสามารถที่จะหลอกผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามด้วยการเซ็ทได้ด้วย

นิโคลส์ (รุ่งเรือง เทพทัต. 2532 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Nicholls. 1978 : 105) กล่าวว่า การเซ็ทมีหลายรูปแบบเป็นทักษะที่สำคัญในการเปิดเกมรุกให้แก่ทีม มีทั้งการเซ็ทที่ทำให้เกมการรุกช้า และเกมการรุกเร็ว รูปแบบของการเซ็ทมี ดังนี้

1. การเซตสูง (High Set)
2. การเซตเหนือศีรษะ (Overhead Set)
3. การเซตพุ่งขนาน (Parallel or Shoot Set)
4. การเซตสั้น (Short Set)

บิวเทลสตาล์ (รุ่งเรือง เทพทัต. 2532 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Beutelstahl. 1978 : 15 - 16) กล่าวว่า การเซตใช้มากหลังจากรับลูกเสิร์ฟแล้ว จุดมุ่งหมายของการเล่นลูกนี้ก็เพื่อนำไปสู่การเล่นเป็นฝ่ายรุกของเกมการเล่นต่อไป ความสำเร็จของการรุกจะเกิดผลย่อมขึ้นอยู่กับการเล่น ในทางตรงข้ามการเล่นจะไม่เกิดขึ้นถ้าหากทีมเป็นฝ่ายรุกไม่ได้หรืออ่อนกำลังลง

รูปแบบของการเซตมีดังนี้ การเซตด้านหน้า การเซตเหนือศีรษะ การกระโดดเซตไปข้างหน้าและข้างหลัง อย่างไรก็ตาม ลูกวอลเลย์บอลที่เซตต้องเป็นไปอย่างปราณีตแม่นยำ มีทั้งเซตสั้น เซตสูง เซตปานกลาง เซตพุ่งขนาน การเซตจะต้องมีทั้งด้านหน้า ด้านหลัง หรือกระโดดเซต แล้วแต่การใช้ตามสถานการณ์ของเกม

การตบ

คลูคา และ ดูนน์ (Kluka and Dunn. 1992 : 41 - 42) กล่าวว่า จุดสุดยอดของทีมฝ่ายรุกก็คือ การตบ เป็นความพยายามครั้งสุดท้ายที่ทีมจะได้แสดงการประสานงานกันว่า จะตบลงไปที่ไหนอย่างไรและต้องมีการเตรียมการมาก่อนแล้ว สรุปแล้วทีมฝ่ายรุกจะต้องกระทำการตอบโต้ด้วยการตบมากกว่าที่จะเล่นลูกวอลเลย์บอลข้ามไปยังฝ่ายตรงข้ามอย่างง่าย ๆ จุดประสงค์ของการตบคือ เปลี่ยนทิศทางการเคลื่อนไหวของร่างกายจากแนวระนาบ (วิ่ง) มาเป็นแนวตั้ง (กระโดด) ในการกระโดดตบ ท่าทางของการกระโดดตบมีความสำคัญมาก ซึ่งมีอยู่ 3 จังหวะ คือ จังหวะวิ่ง จังหวะกระโดด และจังหวะตบ

บูลแมน (Bulman. 1989 : 65) กล่าวว่า การตบเป็นทักษะที่มีการเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกายมากที่สุด มากกว่าทุกทักษะในการเล่นวอลเลย์บอล เป็นทักษะที่ใช้ในการรุก และเป็นทักษะที่ใช้เล่นลูกวอลเลย์บอลครั้งสุดท้ายหรือครั้งที่ 3 เทคนิคการรุกหรือการตบ

เป็นทักษะที่สำคัญมาก การวิ่งเข้าไปจะช่วยทำให้กระโดดได้สูง ดังนั้นจึงไม่ควรเริ่มต้นวิ่งใกล้ตาข่ายเกินไป ควรจะห่างจากตาข่ายประมาณ 3 เมตร (10 ฟุต) การกระโดดต้องกระโดดเท้าถูกลงพื้นด้วยส้นเท้าและกระโดดขึ้นด้วยปลายเท้า พยายามกระโดดให้สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยไม่ทำให้ลำตัวพุ่งไปข้างหน้า เพราะจะโดนตาข่าย เหวี่ยงแขนข้างที่จะตบขึ้นเหนือไหล่ พับข้อศอกไปข้างหลังให้มากเพื่อจะได้มีแรงตบลูกวอลเลย์บอล

เนวิลล์ (Neville. 1990 : 45) กล่าวว่า การตบเป็นทักษะที่เด่น ำหรับทีมรุก เป็นการเล่นในจังหวะสุดท้ายเหมือนกับการโยนลูกบาสเกตบอลลงห่วง และทำให้ได้คะแนน แต่วอลเลย์บอลต้องใช้การตบลูกวอลเลย์บอลไปยังแดนฝ่ายตรงข้าม นักวอลเลย์บอลทุกคนต้องการที่จะมีความสามารถในการตบเพื่อทำคะแนน ผู้ชมและผู้เล่นในทีมเดียวกันก็ชื่นชมยินดีด้วยเมื่อสามารถตบได้ การตบจะน่าทึ่งยิ่งขึ้น แต่ถ้าหากผู้เล่นไม่สามารถควบคุมลูกวอลเลย์บอลได้ก็จะได้ไม่ตบ ไม่เหมือนในกีฬาบาสเกตบอลผู้เล่นสามารถโยนลูกบาสเกตบอลลงห่วงเพื่อที่จะทำคะแนนอย่างเป็นอิสระ แต่ในกีฬาวอลเลย์บอลผู้เล่นเมื่อตบไม่มีโอกาสที่จะตบทำคะแนนได้ถ้าหากเพื่อนร่วมทีมไม่สามารถควบคุมลูกวอลเลย์บอลในจังหวะรับลูกเสิร์ฟและจังหวะเซ็ทได้

นิโคลส์ (รุ่งเรือง เทพทัต. 2532 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Nicholls. 1978 : 77 - 82) กล่าวว่า การตบลูกวอลเลย์บอลเป็นทักษะของการรุกในขณะที่ผู้เล่นสามารถกระโดดได้สูงที่สุดบริเวณเหนือตาข่าย ผู้เล่นตบหรือตีลูกวอลเลย์บอลอย่างแรงเพื่อให้ลูกวอลเลย์บอลตกลงบนพื้นสนามของฝ่ายตรงข้ามนั้น มีผู้ได้ศึกษาว่ามีความเร็วของการเคลื่อนที่ถึง 160 กม./ชม. นักวิทยาศาสตร์ญี่ปุ่นได้ทดสอบจับเวลาจากการตบลูกวอลเลย์บอลของนักกีฬาชั้นดี ความเร็วของลูกวอลเลย์บอลที่พุ่งไปตกเส้นหลังใช้เวลา 0.33 วินาที คิดเป็นอัตราความเร็วเฉลี่ย 90 กม./ชม. การตบลูกวอลเลย์บอลถือว่าการเล่นครั้งสุดท้ายของการรุก แบบของการตบ เช่น การตบบนหัวมือ การตบบนหัวมือ การตบเหนือมือคนสกัดกั้น และการหยอด

เบิวเทลสตาล์ (รุ่งเรือง เทพทัต. 2532 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Beutelstahl. 1978 : 19) กล่าวว่า ความสำเร็จในการตบของการเล่นวอลเลย์บอลให้ความตื่นเต้นสนุกสนานพอ ๆ กับการได้ประตูของการเล่นฟุตบอล ผู้เล่นที่มีความสามารถตบได้ดีมักจะทำให้ทีมประสบชัยชนะ ผู้ตบที่ดีจะต้องกระโดดได้สูง ตบได้รุนแรง และมีความคล่องตัวสูง การตบมีหลายแบบคือ

1. การตบด้านหน้า
2. การตบด้านหน้าด้วยการหมุนตัว
3. การตบด้วยการหมุนข้อมือ
4. การตบหยอด

การสกัดกั้น

คลุกา และ ดูนน์ (Kluka and Dunn. 1992 : 43 - 44) กล่าวว่า การสกัดกั้นเป็นทักษะที่ใช้สำหรับตอบโต้การตบของฝ่ายตรงข้าม ต้องพยายามทำอย่างรวดเร็วเพราะมีเวลาน้อย จุดประสงค์แรกของการสกัดกั้นคือใช้เป็นคนแรกที่อยู่ใกล้ตาข่ายของฝ่ายรับในการป้องกันการตบของฝ่ายตรงข้าม จุดประสงค์ที่สองคือป้องกันลูกตบที่รุนแรง การสกัดกั้นอาจจะทำได้โดยผู้เล่นคนเดียว สองคน หรือสามคนที่อยู่แดนหน้า เพราะกติกากำหนดไว้ว่าการสกัดกั้นกระทำได้เฉพาะผู้เล่นในแดนหน้าเท่านั้น การสกัดกั้นสองแบบที่นิยมใช้คือ การสกัดกั้นแบบคนเดียวกับการสกัดกั้นแบบสองคน ส่วนการสกัดกั้นแบบสามคนนั้นต้องอาศัยความชำนาญสูงและการประสานงานกันภายในทีมเป็นอย่างดี

เนวิลล์ (Neville. 1990 : 59) กล่าวว่า การสกัดกั้นเป็นทักษะที่ยากอีกทักษะหนึ่ง ความสัมพันธ์ผลในการสกัดกั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ความสูงของผู้สกัดกั้น ความสามารถในการกระโดด สถานการณ์ในขณะแข่งขัน รูปแบบการสกัดกั้น นอกจากนี้ องค์ประกอบหลาย ๆ อย่างจากฝ่ายตรงข้ามก็มีผลต่อการสกัดกั้นด้วย เช่น รูปแบบการรุก ความสูงของผู้ตบ ความสามารถในการกระโดด การสกัดกั้นมีความจำเป็นน้อยมากในการเล่นวอลเลย์บอลที่เพิ่งเริ่มฝึกหัด ๆ เพราะการควบคุมลูกวอลเลย์บอลยังไม่ได้ การตบก็ยังไม่ดีหรือมีแต่ไม่รุนแรง ดังนั้นความต้องการการสกัดกั้นจึงมีน้อย การสกัดกั้นมีความจำเป็นต้องใช้เวลาเมื่อทีมฝ่ายตรงข้ามมีการตบที่รุนแรงมากจนทีมฝ่ายรับไม่สามารถที่จะรับลูกวอลเลย์บอลได้ โดยเฉพาะในการเล่นระดับสูง การตบมีการใช้บ่อยและมีความรุนแรงมาก การสกัดกั้นจึงกลายมาเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็น

บิวเทิลสตาล์ (รุ่งเรือง เทพทัต. 2532 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Beutelstahl. 1978 : 21) กล่าวว่า ทักษะการสกัดกั้นเป็นองค์ประกอบที่นำไปสู่ชัยชนะได้อย่างหนึ่งในการเล่นวอลเลย์บอลเพราะว่า เป็นหัวใจของการป้องกัน

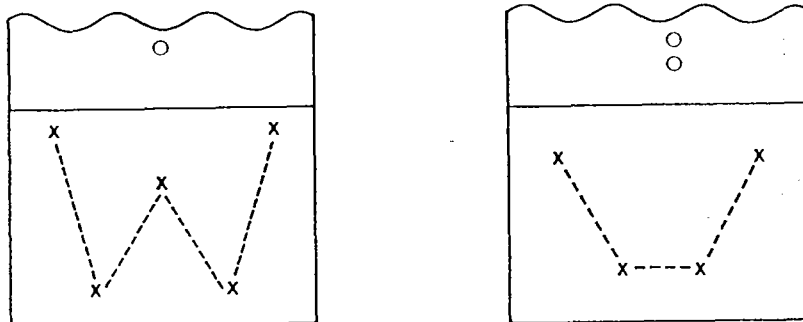
การสกัดกั้นมี 3 แบบคือ

1. การสกัดกั้นแบบ 1 คน
2. การสกัดกั้นแบบ 2 คน
3. การสกัดกั้นแบบ 3 คน

นิโคลส์ (รุ่งเรือง เทพทัต. 2532 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Nicholls. 1978 : 92) กล่าวว่า จำนวนผู้เล่นที่ทำการสกัดกั้นนั้นขึ้นอยู่กับตำแหน่งการรุกของฝ่ายตรงข้ามว่า รุกทางปีกหรือตรงกลาง การสกัดกั้นสองคนจะใช้สกัดกั้นการรุกทางปีก และการสกัดกั้นสามคนจะใช้เมื่อฝ่ายรุกอยู่ตำแหน่งตรงกลางสนาม

รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟ

คลุกา และ ดูนน์ (Kluka and Dunn. 1992 : 62 - 63) กล่าวว่า โดยทั่วไปรูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟมี 2 รูปแบบคือ รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) หรือแบบผู้เล่นรับลูกเสิร์ฟ 5 คน และรูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวยู (U) หรือแบบผู้เล่นรับลูกเสิร์ฟ 4 คน การเรียกชื่อรูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟทั้งสองแบบนี้ เรียกตามความคล้ายคลึงของตำแหน่งการยืนผู้เล่นกับตัวอักษรในภาษาอังกฤษ

รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวยู (U)

O = ผู้เล่นที่ไม่ต้องรับลูกเสิร์ฟ

X = ผู้เล่นที่ต้องรับลูกเสิร์ฟ

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) และแบบตัวยู (U)

รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) เป็นที่นิยมมากที่สุด เพราะการตั้งรับเสิร์ฟแบบนี้สามารถใช้ผู้เล่นตัวตบในการรุกได้ถึง 3 คน

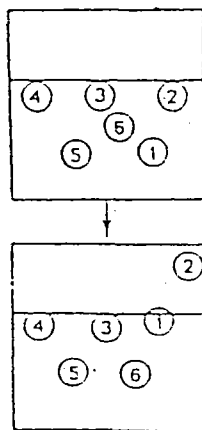
รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวยู (U) จะใช้ผู้เล่นรับลูกเสิร์ฟ 4 คน ถ้าผู้เล่นคนใดไม่มีความชำนาญในการรับลูกเสิร์ฟ การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวยู (U) เป็นทางเลือกที่ไม่ดีเลยสำหรับทีมที่ฝึกลูกแรกไม่ดี

เนวิลล์ (Neville. 1990 : 100 - 101) กล่าวว่า รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟเป็นส่วนสำคัญของระบบการรุก การตั้งรับเสิร์ฟมีหลายรูปแบบ แล้วแต่ผู้ฝึกสอนจะเลือกใช้หรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์

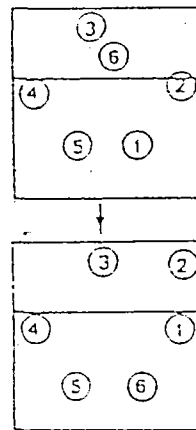
ปรัชญาของการตั้งรับเสิร์ฟ คือผู้รับลูกเสิร์ฟต้องยืนให้ครอบคลุมพื้นที่ในสนามให้มากที่สุด และสามารถมองเห็นผู้เสิร์ฟได้ ด้วยเหตุนี้รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยูจึงเหมาะสมและง่ายที่จะนำมาพัฒนาการตั้งรับเสิร์ฟ นักกีฬาทุกคนไม่ยากที่จะเคลื่อนที่ไกล ๆ เมื่อรับลูกเสิร์ฟ อย่างไรก็ตามการตั้งรับเสิร์ฟบางรูปแบบ ทำให้ผู้รับลูกเสิร์ฟต้องเคลื่อนที่มาก อย่าลืมว่าถ้าหาก

มีช่องว่างในสนามเมื่อไรผู้เสิร์ฟที่พลาดจะต้องเสิร์ฟไปที่นั้น จากปรัชญาของการตั้งรับเสิร์ฟทำให้เรารู้ว่าการเปิดช่องว่างในสนามมากเกินไปจะทำให้ผู้เสิร์ฟสามารถทะลุทะลวงได้ด้วยลูกเสิร์ฟ การตั้งรับเสิร์ฟแบบ 3 คน จะเห็นความผิดพลาดน้อยเพราะผู้รับลูกเสิร์ฟต้องเคลื่อนที่ไกลเนื่องจากสนามมีที่ว่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับ การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) จะเห็นว่าผู้รับไม่ต้องเคลื่อนที่มากในการรับลูกเสิร์ฟเพราะการยืนครอบคลุมพื้นที่ในสนามมาก ในทีมเด็กจึงควรรู้รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W)

บิวเทลสตาห์ (รุ่งเรือง เทพทัต. 2532 : 18 - 19 ; อ้างอิงมาจาก Buetelstahl. 1978 : 59 - 61) กล่าวว่า รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟมี 2 แบบ คือ การตั้งรับเสิร์ฟแบบ 5 คน และ 4 คน

การตั้งรับเสิร์ฟแบบ 5 คน

การตั้งรับเสิร์ฟแบบ 4 คน

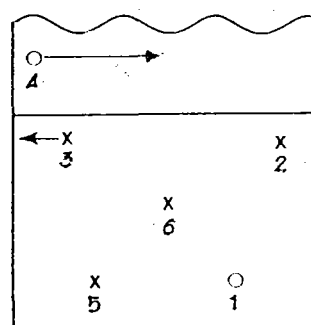
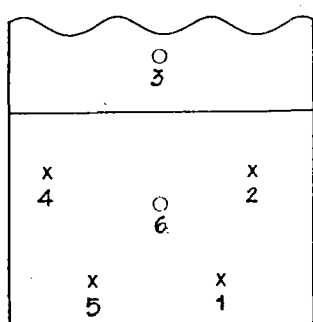
ภาพประกอบ 2 รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟแบบ 5 คน และ 4 คน

การตั้งรับเสิร์ฟแบบ 5 คน การยืนจะเป็นรูปตัวดับเบิลยู (W) ระดับการยืนของทีมจะมีความสัมพันธ์กันดี ในการป้องกันพื้นที่สนาม คนที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการตั้งรับ ก็จะเป็นผู้เล่นต่อไป หลังจากการรับลูกเสิร์ฟ แบบนี้ใช้ได้ดีในกรณีที่ฝ่ายตรงข้ามมีลูกเสิร์ฟที่รุนแรง และฝ่ายเรามีคนเซิร์ฟเพียงคนเดียว

การตั้งรับเสิร์ฟแบบ 4 คน ใช้ได้ดีเมื่อกลับเป็นฝ่ายรุก อย่างไรก็ตาม แบบนี้ยังรักษาพื้นที่สนามได้ไม่ครอบคลุม จะใช้ก็ต่อเมื่อแน่ใจว่าผู้รับเสิร์ฟจะต้องรับลูกได้แน่นอน แม้จะๆ ก็เป็นข้อชี้ให้เห็นว่า ท้าวมกิมซันน่าจะใช้แบบนี้ ผู้เล่นจะยืนเป็นวงครึ่งบริเวณกลางสนาม ผู้เล่นจะไม่เปลี่ยนตำแหน่งเมื่อรับเสิร์ฟแล้วจะส่งไปให้คนที่อยู่ใกล้ตาข่ายซึ่งไม่ยืนอยู่ในกลุ่มรับเสิร์ฟ ทำการเซิร์ฟให้ผู้เล่นคนอื่นต่อไป

รูปแบบการรุกและการซ้อนหลัง

คลูกา และ ดูนน์ (Kluka and Dunn. 1992 : 62 - 71) กล่าวว่า การที่จะเลือกรูปแบบการรุกแบบใดมาใช้อย่างใดผลจะต้องศึกษาให้รู้อย่างละเอียดทุกรูปแบบ ทั้งยุทธวิธี จิตความสามารถ และข้อจำกัดของทีม รูปแบบการรุกต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่เสมอ ๆ มีดังนี้ รูปแบบการรุก 4-2, 4-2 สากล, 6-2, และ 5-1

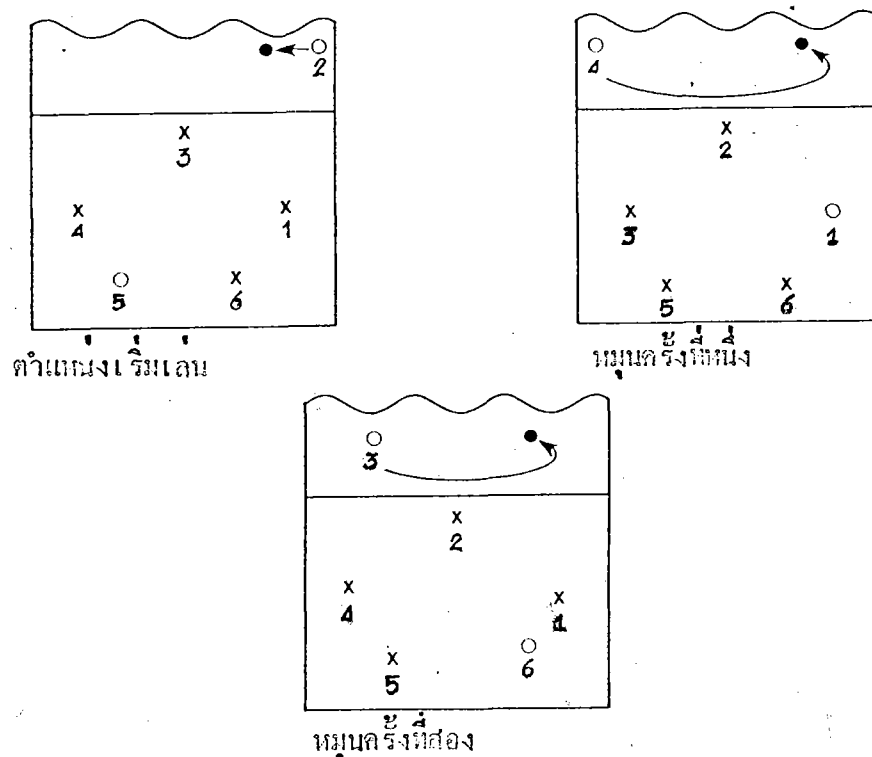
O = ผู้เล่นมือเซิร์ฟ

X = ผู้เล่นมือตบ

ภาพประกอบ 3 รูปแบบการรุก 4 - 2

รูปแบบการรุก 4 - 2 มีผู้เล่นมือเซิร์ฟ 2 คน ยืนตรงข้ามกัน คนหนึ่งจะอยู่แถวหน้า อีกคนหนึ่งจะอยู่แถวหลัง ผู้เล่นที่เหลืออีก 4 คน เป็นผู้เล่นมือตบ เมื่อลูกวอลเลย์บอลเสิร์ฟเข้ามา

ผู้เล่นมือเซ็ทหน้าจะวิ่งไปยังตรงกลางสนามใกล้ตาข่ายในแดนหน้า และผู้เล่นที่เหลือในแดนหน้าอีก 2 คน ที่อยู่ตำแหน่งหน้าซ้าย และหน้าขวาเป็นผู้เล่นตัวตบ การเล่นรูปแบบนี้ส่วนมากจะเล่นในทีมที่มีการเคลื่อนที่หรือเปลี่ยนตำแหน่งไม่ค่อยดี ดังนั้นทีมที่มีทักษะปานกลางอาจจะใช้ได้ผล ข้อจำกัดของการรุกแบบนี้คือ ผู้เล่นมือตบจะตบได้เฉพาะตำแหน่งหน้าซ้ายและหน้าขวาเท่านั้น จึงทำให้มีมุดตบอยู่แค่ 2 มุดคือ มุดตรงและมุดทแยง

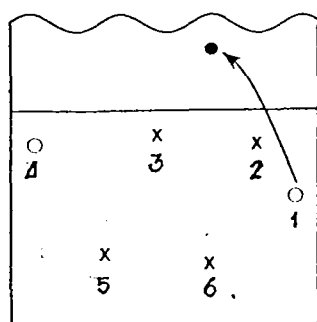

● = ตำแหน่งเคลื่อนที่ผู้เล่นมือเซ็ท O = ผู้เล่นมือเซ็ท X = ผู้เล่นมือตบ

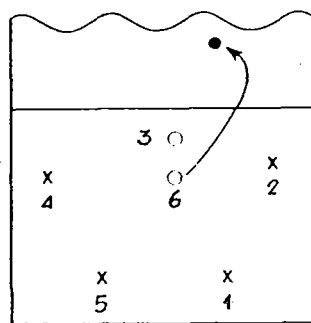
ภาพประกอบ 4 รูปแบบการรุก 4 - 2 สากล

รูปแบบการรุก 4 - 2 สากล คล้ายกับการรุกแบบ 4 - 2 คือ ผู้เล่นมือตบมี 4 คน ผู้เล่นมือเซ็ทมี 2 คน แต่ตำแหน่งของการเซ็ทเวลาเล่น ผู้เล่นมือเซ็ทจะอยู่ตำแหน่งหน้าขวา ใกล้ตาข่าย ผู้เล่นมือตบ 2 คน จะอยู่ตำแหน่งกลางหน้า และหน้าซ้าย แนวคิดของการทำให้ผู้เล่นมือตบหน้าขวามาตบในตำแหน่งหน้ากลาง เพราะจะทำให้การตบได้ผลมากกว่า ในการเผชิญ

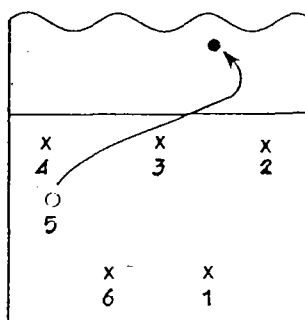
หน้ากันแบบหนึ่งต่อหนึ่ง ระหว่างฝ่ายรุกกับฝ่ายป้องกัน (ผู้เล่นคนหนึ่งกับผู้เล่นสักคนหนึ่งคน) ทีมที่ำรูปแบบ 4 - 2 ผู้เล่นมือเซ็ทจะอยู่ตำแหน่งกลางหน้า ดังนั้นเมื่อเราให้ผู้เล่นมือตบในตำแหน่งหน้าขวามาตบในตำแหน่งหน้ากลางย่อมจะทำให้ได้เปรียบกว่า เพราะผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามที่ขึ้นสักกันในตำแหน่งหน้ากลาง คือ ผู้เล่นมือเซ็ท ซึ่งโดยทั่วไปแล้วความสามารถในการสักกันของผู้เล่นมือเซ็ทจะอ่อน

ตำแหน่ง เริ่มเล่น

หมอบริ่งทีมนั่ง

หมอบริ่งทีมนั่ง

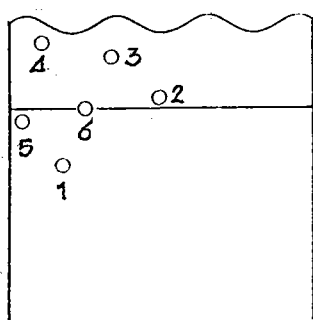
● = ตำแหน่งเคลื่อนที่ผู้เล่นมือเซ็ท ○ = ผู้เล่นมือเซ็ท X = ผู้เล่นมือตบ

ภาพประกอบ 5 รูปแบบการรุก 6 - 2

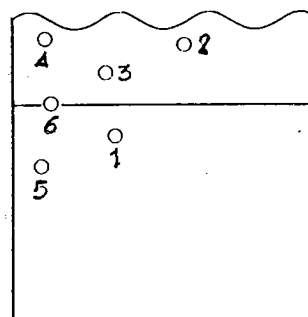
รูปแบบการรุก 6 - 2 ผู้เล่นในสนามทั้ง 6 คน สามารถตบได้ทุกคน มีผู้เล่นมือเซ็ท 2 คน โดยให้ผู้เล่นมือเซ็ทที่อยู่คนหลังมาเซ็ท ส่วนมือเซ็ทที่อยู่คนหน้าก็จะเป็นมือตบ จึงทำให้คนหน้า มีผู้เล่นมือตบ 3 คน ทำให้ประสิทธิภาพในการรุกสูงขึ้น เพราะสามารถรุกได้หลายวิธีหลายคน ทำความสับสนให้ผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามที่ทำการสักกันได้เป็นอย่างมาก

รูปแบบการรุก 5 - 1 การรุกแบบนี้เป็นการนำเอารูปแบบการรุก 4 - 2 และ 6 - 2 มาประยุกต์เข้าด้วยกัน จะมีผู้เล่นมือตบ 5 คน และผู้เล่นมือเซ็ท 1 คน การรุกแบบนี้มือเซ็ทจะต้องมีความสามารถสูง เซ็ทได้คงเส้นคงวา เซ็ทได้ทุกรูปแบบ เมื่อมือเซ็ทอยู่ด้านหลังการเปลี่ยนตำแหน่งมาเซ็ทหน้าแดนหน้าเหมือนกับรูปแบบการรุก 6 - 2 เมื่อผู้เล่นมือเซ็ทอยู่แดนหน้า การเปลี่ยนตำแหน่งมาเซ็ทเหมือนกับรูปแบบการรุก 4 - 2

รูปแบบการซ้อนหลังของฝ่ายรุก การตบลูกเสิร์ฟลงเมื่อผู้เล่นเหวี่ยงแขนไปตีลูกวอลเลย์บอลแล้ว แต่ความรับผิดชอบของฝ่ายรุกยังไม่สิ้นสุด การเข้าไปซ้อนหลังผู้เล่นมือตบที่ตบลูกวอลเลย์บอลมีความสำคัญยิ่ง เมื่อคอยรับลูกวอลเลย์บอลจากการสกัดกั้นที่ได้ผลของฝ่ายตรงข้าม รูปแบบการซ้อนหลังหลาย ๆ รูปแบบทำให้ทีมฝ่ายรุกมีความเหนียวแน่นยิ่งขึ้น

การซ้อนหลังแบบ 3 คน

การซ้อนหลังแบบ 2 คน

ภาพประกอบ 6 รูปแบบการซ้อนหลังการตบแบบ 3 คน และแบบ 2 คน

รูปแบบการซ้อนหลังผู้เล่นมือตบที่นิยมมาใช้มี 2 แบบคือ การซ้อนหลังแบบ 3 คน และแบบ 2 คน การซ้อนหลังแบบ 3 คน (ลักษณะรูปแบบคนยืนซ้อนหลังทำเหมือนรูปถ้วยรอบคนตบลูกวอลเลย์บอล) ใช้เมื่อฝ่ายตรงข้ามมีการสกัดกั้นที่แข็งแกร่ง หรือในกรณีที่ผู้เล่นมือตบตัวเดียวและกระโดดไม่สูง ส่วนการซ้อนหลังแบบ 2 คน ใช้เมื่อเห็นว่าการสกัดกั้นของฝ่ายตรงข้ามที่อ่อนแอ

เวียร์รา และ เฟอริกูสัน (Viera and Ferguson. 1989 : 144 - 186)

กล่าวถึง รูปแบบการรุกแบบต่าง ๆ ดังนี้

รูปแบบการรุก 4 - 2 เป็นรูปแบบการรุกที่เล่นง่ายและเป็นรูปแบบแรกๆ ที่ควรแนะนำให้ผู้เล่นรู้จัก สาเหตุที่ทำให้รูปแบบการรุกแบบนี้เล่นง่าย เพราะว่าการใช้ลูกวอลเลย์บอลกระทำโดยผู้เล่นมือเซ็ทที่อยู่แดนหน้าจึงไม่มีความยุ่งยากในการเปลี่ยนตำแหน่งจากแดนหลังไปแดนหน้า

รูปแบบการรุก 4 - 2 สาธิต ถึงแม้ว่าการรุกแบบนี้จะคล้ายกับการรุกแบบ 4 - 2 แต่ผลลัพธ์ที่ได้จากการรุกมีมากกว่าหลายอย่าง เช่น ข้อหนึ่ง ตำแหน่งผู้เล่นมือเซ็ทจะอยู่ด้านขวา ทำให้ผู้เล่นมือตบ 2 คน ถ้าเป็นผู้เล่นที่ถนัดมือขวาทั้งสองคนก็จะทำให้การครอบคลุมนั้นที่ได้มาก และมีความรุนแรงสูง ข้อสอง จากการที่ผู้เล่นมือเซ็ทไปอยู่ที่ตำแหน่งหน้าขวา ทำให้สามารถที่จะตบได้ถ้าหากการส่งลูกแรกมายังมือเซ็ททำได้ดี ข้อสาม การทำให้ผู้เล่นตำแหน่งหน้าขวามาเล่นตำแหน่งหน้ากลางทำให้รุกได้หลายแบบ (ตบได้หลายวิธี) จุดเสียของการรุกแบบ 4 - 2 สาธิต คือ ถ้าหากผู้เล่นมือเซ็ทตัวเล็ก จะทำให้เสียเปรียบฝ่ายตรงข้าม เพราะตำแหน่งหน้าขวาที่ยืนตรงข้ามกับมือตบหนักของฝ่ายตรงข้ามทำให้สกัดกันลำบาก

รูปแบบการรุก 6 - 2 เป็นที่นิยมมากกว่าแบบ 4 - 2 ในการเล่นระดับสูง แต่ก็ยังไม่เท่าแบบ 5 - 1 เหตุผลสำคัญที่ไม่เป็นที่นิยมเพราะว่าใช้ผู้เล่นมือเซ็ท 2 คน ผู้ฝึกสอนหลายคนรู้สึกว่าการที่มีผู้เล่นมือเซ็ท 2 คน เล่นยากมาก เพราะผู้เล่นมือตบต้องปรับตัวให้เข้ากับผู้เล่นมือเซ็ทถึง 2 คน ซึ่งมีลักษณะการเซ็ทที่แตกต่างกัน

รูปแบบการรุก 5 - 1 การเล่นรูปแบบนี้จะเป็นผลดีอย่างยิ่งต่อผู้เล่นมือตบเพราะว่าผู้เล่นมือเซ็ทมีคนเดียว ทำให้การปรับตัวในการตบกับจังหวะการเซ็ทมีความสัมพันธ์กันง่ายขึ้น และพัฒนาได้เร็ว ผู้เล่นมือเซ็ทจะเป็นคนกำหนดว่าจะให้ผู้เล่นมือตบคนไหนเล่นลูกแบบใด และในขณะที่เดียวกันเมื่อผู้เล่นมือเซ็ทหยอดลูกในจังหวะสองมักจะได้ผลดีมาก เพราะผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามสนใจอยู่แต่จะสกัดกันการตบจนมองข้ามการรุกจากมือเซ็ทในจังหวะที่ 2 การรุกแบบ 5 - 1 จะมีจุดอ่อนอยู่ที่เมื่อผู้เล่นมือเซ็ทไปอยู่ในแดนหน้า แต่ถ้าผู้เล่นมือเซ็ทสามารถตบหรือหยอดลูกในจังหวะสองได้ดี จุดอ่อนก็จะน้อยลง

เนวิลล์ (Neville. 1990 : 98 - 100) กล่าวถึงรูปแบบการรุกพื้นฐานไว้ 2 แบบคือ การรุกแบบ 6 - 6 และแบบ 4 - 2

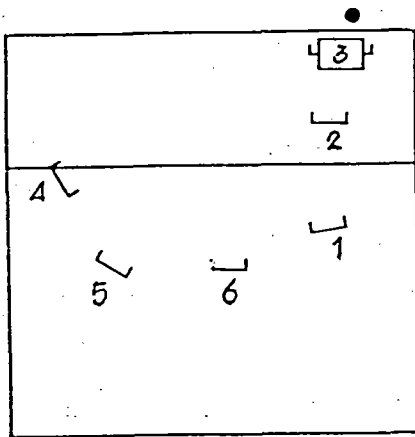
รูปแบบการรุก 6 - 6 เป็นรูปแบบพื้นฐานที่สุด รูปแบบการรุกอื่น ๆ โดยทั่วไปจะกำหนดว่าผู้เล่นมือตบกี่คน ผู้เล่นมือเช็ทกี่คน แต่การรุกแบบ 6 - 6 นี้ ไม่กำหนด บางทีจึงทำให้สับสนอยู่บ่อย ๆ แต่ความจริงแล้วการรุกแบบ 6 - 6 นี้ ง่ายนิดเดียว โดยมีหลักการอยู่ว่า ผู้เล่นทุกคนเป็นมือตบ และผู้เล่นทุกคนเป็นมือเช็ท ไม่มีการกำหนดตำแหน่งหน้าที่พิเศษใด ๆ ไม่มีการสับเปลี่ยนตำแหน่งกัน รูปแบบการรุก 6 - 6 ถูกออกแบบมาเพื่อผู้เล่นที่เริ่มหัดใหม่

รูปแบบการรุก 4 - 2 เป็นพื้นฐานของรูปแบบการรุกที่นำไปสู่ทักษะการเล่นในระดับสูง ความจริงการรุกแบบนี้แตกแขนงออกไปอีกหลายรูปแบบ เป็นรูปแบบที่ย่างยากมากที่สุดในปัจจุบัน สามารถที่จะคิดแปลงการเล่นได้อย่างไม่มีขีดจำกัด แล้วแต่ความคิดของผู้ฝึกสอน แต่โดยหลักการของรูปแบบการรุก 4 - 2 ต้องมีลักษณะดังนี้

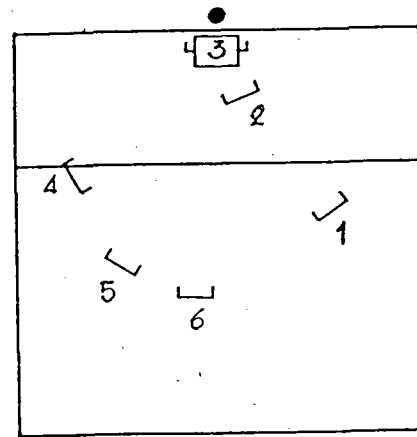
1. มีผู้เล่นมือเช็ท 2 คน อยู่ตรงข้ามกัน
2. มีผู้เล่นมือตบ 4 คน
3. มีผู้เล่นที่ชำนาญเฉพาะอย่าง เช่น ตบเก่ง เลิฟเก่ง สกัดกั้นเก่ง เป็นต้น

รูปแบบการสกัดกั้นและการซ้อนหลัง

เนวิลล์ (Neville. 1990 : 102 - 109) กล่าวว่า รูปแบบการสกัดกั้นถูกสร้างขึ้นมาจากหลักการง่าย ๆ ว่า จัดวางผู้เล่นให้อยู่ในตำแหน่งที่ฝ่ายตรงข้ามชอบตบลูกวอลเลย์บอลมากที่สุด

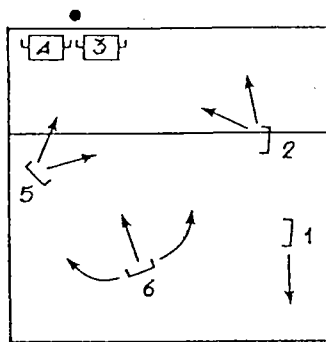
การสกัดกันคนเดียวด้านขวา

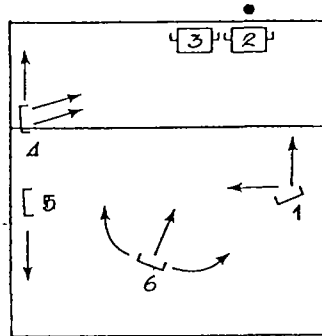
การสกัดกันคนเดียวตรงกลาง

ภาพประกอบ 7 รูปแบบการสกัดกันคนเดียว

รูปแบบการสกัดกันคนเดียว บางครั้งการสกัดกันคนเดียวก็ได้ผลมากที่สุดอีกรูปแบบหนึ่งของการสกัดกัน รูปแบบนี้เหมาะสำหรับทีมที่มีผู้เล่นสกัดกันเพียง 1 หรือ 2 คน

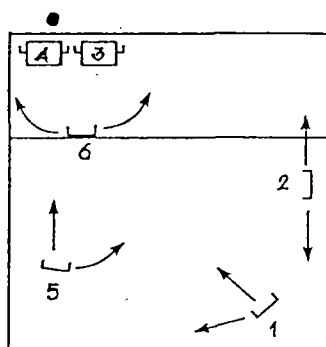
การสกัดกันด้านซ้าย

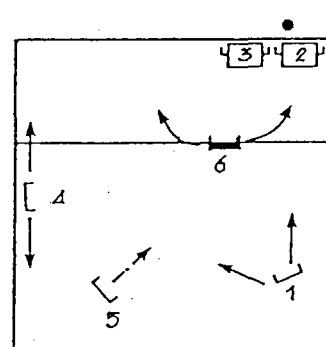
การสกัดกันด้านขวา

ภาพประกอบ 8 รูปแบบการสกัดกัน 2 คน ตำแหน่งที่ 6 ช้อนหลังอยู่นอก

รูปแบบการสกัดกัน 2 คน ตำแหน่งที่ 6 ช้อนหลังอยู่นอก การสกัดกันแบบนี้ผู้เล่นในแดนหน้าจะรับลูกหยอดหรือผู้เล่นแถวหลังที่เห็นว่าฝ่ายตรงข้ามกำลังหยอด

การสกัดกันด้านซ้าย

การสกัดกันด้านขวา

ภาพประกอบ 9 รูปแบบการสกัดกัน 2 คน ตำแหน่งที่ 6 ช้อนหลังอยู่ใน

รูปแบบการสกัดกัน 2 คน ตำแหน่งที่ 6 ช้อนหลังอยู่ใน การสกัดกันแบบนี้ผู้เล่นในตำแหน่งที่ 6 จะเข้ามาช้อนหลังผู้สกัดกันเพื่อรับลูกหยอด

เวียรา และ เฟอร์กูสัน (Viera and Ferguson. 1989 : 153) กล่าวว่า รูปแบบการซันหลังแบบ 2 - 1 - 3 (แบบตำแหน่งที่ 6 ซันหลังอยู่ใน) เป็นรูปแบบการซันหลังที่ง่าย ผู้เล่นแต่ละคนมีหน้าที่ป้องกันเพียงลูกาตุลูกหนึ่ง อาจจะเป็นลูกหยอดหรือลูกตบ เป็นรูปแบบการซันหลังที่ใช้ได้ผลดีมากสำหรับทีมเริ่มเล่นใหม่ซึ่งมีการตบที่ไม่รุนแรง ลักษณะรูปแบบนี้ครอบคลุมพื้นที่ได้มากและสามารถที่จะเป็นฝ่ายรุกได้รวดเร็ว

รูปแบบการซันหลังแบบ 2 - 4 (แบบตำแหน่งที่ 6 ซันหลังอยู่นอก) การซันหลังแบบ 2 - 4 เหมาะที่จะใช้กับทีมรุกที่มีการตบรุนแรง มากกว่าการซันหลังแบบ 2 - 1 - 3 และครอบคลุมพื้นที่รอบสนามได้ดีมาก แต่พื้นที่ตรงกลางสนามก็อาจจะเป็นจุดอ่อนได้เช่นกัน เพื่อให้การซันหลังแบบ 2 - 4 ประสิทธิภาพสูง ผู้เล่นทุกคนต้องสามารถอ่านเกมการตบของฝ่ายตรงข้ามได้ ความแตกต่างระหว่างรูปแบบการซันหลังแบบ 2 - 1 - 3 กับ 2 - 4 คือ รูปแบบ 2 - 1 - 3 ผู้เล่นทุกคนต้องเตรียมพร้อมรับทั้งลูกหยอดและลูกตบ ในการเล่นระดับสูงใช้รูปแบบการซันหลัง 2 - 4 เกือบทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตามทีมในระดับสูงสามารถที่จะเลือกใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งได้ตามต้องการขึ้นอยู่กับว่าผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามมีความสามารถแค่ไหน

เอกสารภายในประเทศ

การเสิร์ฟ

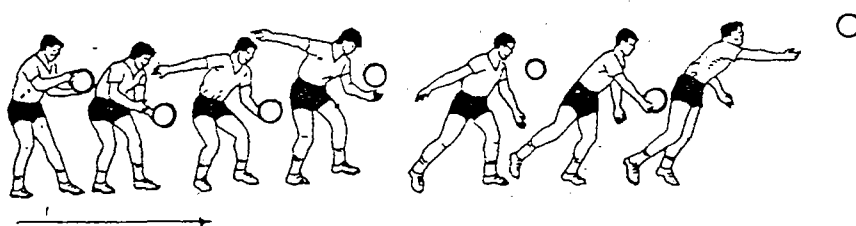
พาณิชย์ บิลมาศ (2528 : 3) กล่าวว่า ลูกแรกในการเล่นวอลเลย์บอลคือ การเสิร์ฟ ในระยะแรกการเสิร์ฟเป็นเพียงการตีลูกวอลเลย์บอลพ่วงไปเท่านั้น ในระยะหลังได้พัฒนาการเสิร์ฟมาเป็นอาวุธที่สำคัญในการรุก

แบบของการเสิร์ฟที่สำคัญคือ

1. การเสิร์ฟมือล่าง (The Underarm Service)
2. การเสิร์ฟพุก (The Hook Service)
3. การเสิร์ฟฟลอยด์ตึง (The Floating Service) จากด้านข้างและด้านหน้า

วิจารณ์ มุกกันต์ (2535 : 73 - 80) กล่าวว่า การเสิร์ฟเป็นวิธีการรุกเพื่อทำคะแนนวิธีหนึ่งของทักษะการรุก ถ้าเสิร์ฟมีประสิทธิภาพจะทำให้เกมการเล่นเหนือกว่าคู่ต่อสู้ การเสิร์ฟทุกครั้งจึงต้องมีความแม่นยำ รุนแรง และสามารถบังคับลูกวอลเลย์บอลให้ตก ณ จุดที่ต้องการได้ การเสิร์ฟที่นิยมใช้กันมีอยู่ 4 วิธีด้วยกันคือ

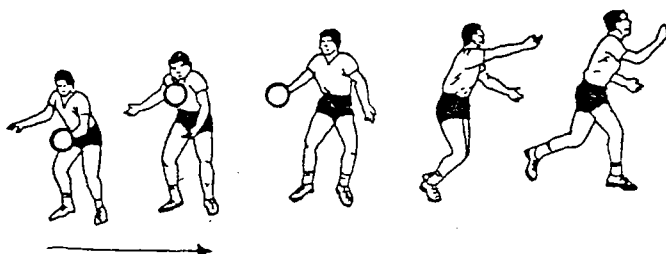
1. การเสิร์ฟแบบมือล่างด้านหน้า

ภาพประกอบ 10 การเสิร์ฟแบบมือล่างด้านหน้า

การเสิร์ฟแบบมือล่างด้านหน้าเป็นการเสิร์ฟที่ง่าย ความผิดพลาดในการเสิร์ฟแบบนี้มีน้อย เสิร์ฟได้แม่นยำแต่ไม่มีความรุนแรง

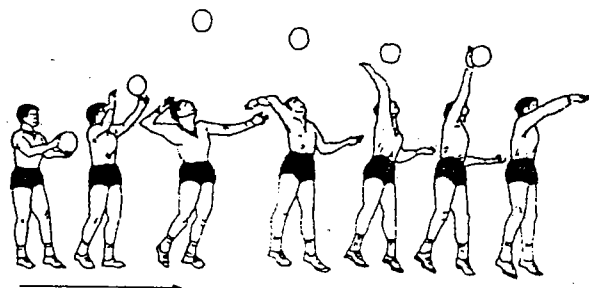
2. การเสิร์ฟแบบมือล่างด้านข้าง

ภาพประกอบ 11 การเสิร์ฟแบบมือล่างด้านข้าง

การเสิร์ฟแบบมือล่างด้านข้างจะหันไหล่เข้าหาตาข่าย การเสิร์ฟลักษณะนี้จะใช้แรงน้อย และสามารถบังคับลูกวอลเลย์บอลได้ง่าย

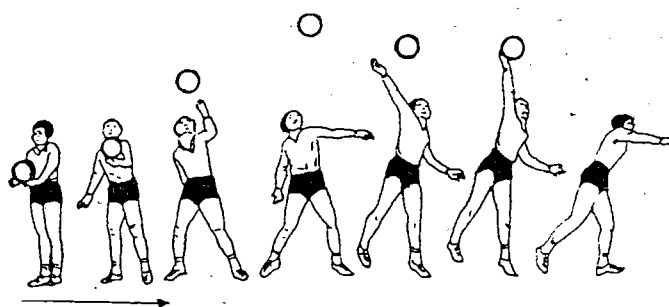
3. การเสิร์ฟแบบมือบนด้านหน้า

ภาพประกอบ 12 การเสิร์ฟแบบมือบนด้านหน้า

การเสิร์ฟแบบมือบนด้านหน้า เป็นวิธีการที่วิธีหนึ่งทำให้ลูกวอลเลย์บอลเคลื่อนที่ไปได้เร็วและแม่นยำ ลักษณะการเสิร์ฟจะเป็นการเสิร์ฟด้านหน้าจากการโยนลูกวอลเลย์บอลขึ้นเหนือศีรษะ ใช้ฝ่ามือหรือกำหมัดตีลูกวอลเลย์บอลให้ลอยข้ามตาข่าย

4. การเสิร์ฟแบบมือบนด้านข้าง

ภาพประกอบ 13 การเสิร์ฟแบบมือบนด้านข้าง

การเสิร์ฟแบบมือบนด้านข้าง การเสิร์ฟวิธีนี้จะทำให้ลูกวอลเลย์บอลพุ่งไปเร็วและแรง ไม่ค่อยตรง ทำให้ลูกวอลเลย์บอลตกพื้นเร็วขึ้น ทำให้ฝ่ายตรงข้ามยากต่อการรับลูก แต่การเสิร์ฟวิธีนี้ต้องออกแรงมาก ถ้าไม่ได้รับการฝึกอย่างดีจะทำให้เกิดการผิดพลาดได้ง่าย

พิศิษฐ์ ไตรรัตน์ผดุงผล (2537 : 54 - 60) กล่าวว่า ทีมที่ได้เล่นกีฬานั้นเป็นฝ่ายที่จะทำคะแนนของเกม ด้วยเหตุผลนี้เองการเล่นกีฬาจึงเป็นทักษะของการเล่นในการรุกอย่างหนึ่ง การเล่นกีฬาที่ดีจึงเป็นการเล่นที่ได้เปรียบฝ่ายตรงข้าม

แบบของการเล่นกีฬา

1. เล่นแบบมือล่าง เป็นเทคนิคการเล่นที่ง่ายที่สุด เหมาะสำหรับผู้เล่นที่เริ่มหัดใหม่ และผู้หญิง
 2. เล่นแบบมือบน การเล่นแบบนี้ทำให้ผู้รับรับได้ยากกว่าการเล่นลูกมือล่างธรรมดา เป็นการเล่นลูกบอลเลย์บอลเหนือศีรษะ มีความแม่นยำของตำแหน่งที่เรามุ่งที่จะเล่น
 3. เล่นแบบสตูหรือแบบวินมิล ผู้เล่นต้องมีสมรรถภาพ กลไกของความแข็งแรงกับความคล่องแคล่วว่องไวเป็นอย่างดี การเล่นลูกบอลเลย์บอลลักษณะนี้มักจะทำให้ลูกบอลเลย์บอลหมุน เหมาะสำหรับผู้เล่นที่มีลักษณะสูงใหญ่
 4. เล่นแบบลอยบอล แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ
 - ก. แบบเล่นลอยบอลตรงหน้า (แบบอเมริกา)
 - ข. แบบเล่นลอยบอลด้านข้าง (แบบญี่ปุ่น)
- ทักษะการเล่น 2 แบบนี้ ลักษณะสำคัญคือ การเล่นที่ทำให้ลูกบอลเลย์บอลไม่หมุน เพราะมีการเบี่ยงเบนทิศทางการไหลผ่านของอากาศต่อลูกบอลเลย์บอลแตกต่างกัน จึงทำให้ความกดดันของอากาศที่ไหลผ่านผิวของลูกบอลเลย์บอลแตกต่างกัน ทำให้การรับเพื่อโต้ตอบยากมากขึ้น
5. เล่นแบบกระโดดตบ ทำให้สามารถลอยตัวเข้าไปในสนามได้ แต่คนเล่นจะต้องโยนลูกบอลเลย์บอลให้สูง และใช้แรงมากในการกระโดดให้สูงที่สุด เหมือนกับกระโดดตบลูกบอลเลย์บอล มักจะมีความผิดพลาดสูง

การดีก

พณิต บิลมาศ (2528 : 7 - 8) กล่าวว่า การรับลูกเสิร์ฟเป็นลักษณะที่สำคัญมาก เพราะลูกเสิร์ฟในปัจจุบันมีความเร็วและรุนแรงมาก การรับลูกเสิร์ฟจึงเป็นจุดสำคัญจุดหนึ่ง และการดีก (Dig) เป็นทักษะอย่างเดียวที่จะใช้รับลูกเสิร์ฟได้ ผู้รับต้องดูออกว่าผู้เสิร์ฟจะเสิร์ฟมาในลักษณะใด ต้องเข้าใจลักษณะการเคลื่อนที่ของลูก มีการเคลื่อนที่อย่างรวดเร็วในการเล่นลูกเพื่อนำลูกมาเป็นฝ่ายรุกหน้าตาข่าย

พิศิษฐ์ ไตรรัตน์ผดุงผล (2537 : 34 - 38) กล่าวว่า กีฬาวอลเลย์บอลเป็นกีฬาที่เล่นด้วยมือ การรับและการรุกโดยส่วนใหญ่จะเป็นการเล่นที่ใช้แขน เมื่อลูกวอลเลย์บอลมาในระดับต่ำ แรง เร็ว หรือช้าก็ตาม เราสามารถรับด้วยทักษะการใช้อแขน การดีกต้องคำนึงถึงการประสานงานของแขนทั้งสองให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อดอย่าให้ระดับแขนท่อนล่างทั้งสองข้างเสมอกันในขณะที่สัมผัส หรือตีลูกวอลเลย์บอลให้สะท้อนกลับ เพื่อให้สามารถบังคับหรือควบคุมลูกวอลเลย์บอลในวิถีทางที่ต้องการได้

วิโรจน์ มุทุกันต์ (2535 : 69) กล่าวว่า การดีกเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญในการเล่นทีม ซึ่งใช้ในการรับลูกเสิร์ฟและลูกตบจากฝ่ายตรงข้าม โดยเฉพาะผู้เล่นเป็นตัวสตอปเปอร์ (Stopper) คือ คนที่รับลูกวอลเลย์บอลตอนแรกจากฝ่ายตรงข้าม ซึ่งจะต้องมีความชำนาญและแม่นยำ แต่เนื่องจากทิศทางและความเร็วของลูกบอลที่ลอยมา จะมีลักษณะแตกต่างกัน การดีกจึงต้องอาศัยทักษะหลาย ๆ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. การดีกด้านหน้า เป็นพื้นฐานของการดีกรูปแบบอื่น ๆ ลักษณะท่าทาง เท้าทั้งสองห่างกันเท่าช่วงไหล่ ย่อเข่าเล็กน้อย ใช้อแขนท่อนล่างตีลูกวอลเลย์บอล
2. การดีกด้านข้างตัว นับว่ามีความจำเป็นในการเล่นเพราะทิศทางที่ลูกวอลเลย์บอลลอยมาไม่แน่นอน อาจจะมาทางด้านหน้า ด้านข้างซ้ายหรือขวา จุดตกอาจจะต่ำหรือสูง ระยะอาจจะใกล้หรือไกลตัว ซึ่งผู้เล่นจะต้องฝึกการเคลื่อนที่เข้าเล่นลูกวอลเลย์บอลในลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวให้รวดเร็วและถูกต้อง

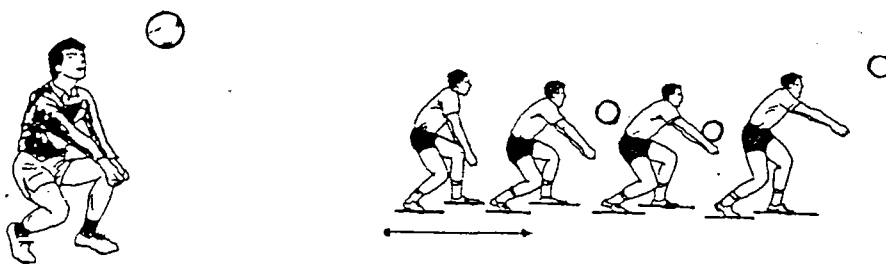
3. การดีกกลับหลัง ส่วนมากจะใช้นกรณีย่ายเดียวกันเล่นพลาต หรือการเล่นจ้งหะ 3 ข้ามตาข่าย การเคลื่อนที่เข้าหาลูกวอลเลย์บอลต้องเร็ว โดยลักษณะหันหลังให้ตาข่าย ลักษณะของลูกวอลเลย์บอลที่ลอยข้ามตาข่ายจะมีวิถีโค้งสูงกว่าการดีกด้านหน้า

4. การดีกด้วยแขนเดียว ในบางโอกาสการเล่นวอลเลย์บอล นักกีฬาต้องใช้ทักษะการดีกแขนเดียว เช่น ลูกตกห่างตัว ลูกมาระดับต่ำ ลักษณะการดีกแขนเดียวอาจจะเป็นด้านหน้าหรือด้านข้างลำตัว ซึ่งขึ้นอยู่กับทิศทางของลูกวอลเลย์บอลที่ลอยมา

กรมพลศึกษา (2533 : 51 - 58) กล่าวว่า การดีกเป็นวิธีการเล่นโดยใช้แขนท่อนล่างตีลูกวอลเลย์บอลไปยังตำแหน่งที่ต้องการ การดีกเป็นปัจจัยสำคัญของการเล่นวอลเลย์บอลอีกอย่างหนึ่ง เพราะพื้นฐานการเล่นที่คืบนั้นผู้เล่นจะต้องเล่นลูกดีกได้ดีก่อน เทคนิคการดีกมีหลายลักษณะ ดังนี้

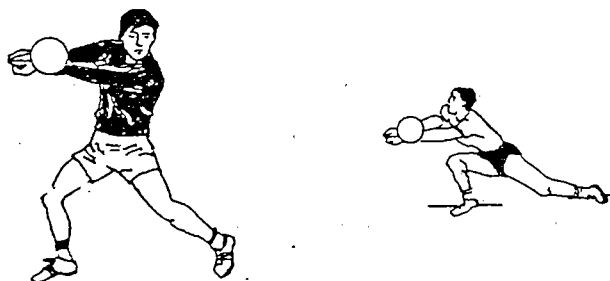
1. การดีกด้านหน้า ใช้นกรณีย่ายทั่ว ๆ ไป ซึ่งผู้เล่นสามารถส่งลูกวอลเลย์บอลไปยังทิศทางที่ต้องการได้ง่าย
2. การดีกไปข้างหลัง ในขณะที่ผู้เล่นต้องการดีก เพื่อส่งกลับไปด้านหลังนั้น จะต้องเคลื่อนที่ไปให้เร็วและย่อเข่าลงให้ต่ำพร้อมกับยกแขนให้สูงขึ้น
3. การดีกด้านข้าง ในกรณีลูกอยู่ห่างตัวทางด้านข้าง ผู้เล่นต้องพยายามก้าวเท้าไปทางด้านข้างที่ลูกวอลเลย์บอลจะตกเพื่อรับลูกวอลเลย์บอล
4. การดีกด้านข้างที่ลูกวอลเลย์บอลอยู่ห่างมาก ต้องก้าวเท้าด้านที่ลูกวอลเลย์บอลจะตกออกไปให้กว้าง ย่อเข่าให้ต่ำ เมื่อรับลูกวอลเลย์บอลแล้วทั้งนี้หน้าหันกลับตัวลงที่เท้าด้านข้างพร้อมกับกลิ้งตัวตามทิศทางของแรง
5. การพุ่งดีกด้านหน้า เมื่อลูกวอลเลย์บอลอยู่ห่างตัวมากด้านหน้า ผู้เล่นจะต้องสามารถพุ่งไปรับก่อนที่ลูกวอลเลย์บอลจะตกพื้น
6. การพุ่งดีกมือเดียว ใช้นกรณีย่ายลูกวอลเลย์บอลที่อยู่ไกลมาก ผู้เล่นสามารถพุ่งรับด้วยมือเดียว

อุทัย สงวนพงศ์ (2534 : 8 - 15) กล่าวว่า การตีกีเป็นเทคนิคพื้นฐานที่สำคัญมากของการเล่นวอลเลย์บอล การตีกีที่ดีและแม่นยำยังเป็นปัจจัยสำคัญของการเซ็ทอีกด้วย เนื่องจากลักษณะทิศทาง ความเร็วและวิถีของลูกวอลเลย์บอลที่พุ่งมาไม่เหมือนกัน การตีกีจึงมีหลายวิธี เช่น การตีกีด้านหน้า ด้านข้าง กลับหลัง ตีมือเดียว พุ่งตีกี

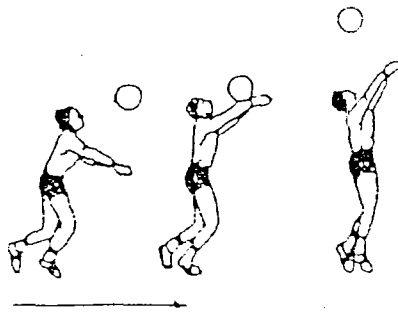
ภาพประกอบ 14 การตีกีด้านหน้า

1. การตีกีด้านหน้า เนื่องจากการหันหน้าตรงจึงรับลูกบอลง่าย ในระหว่างแข่งขัน บางครั้งไม่สามารถเซ็ทได้ ก็ต้องใช้การตีกีตั้งลูกแทนด้วย

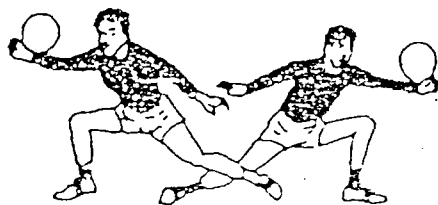
ภาพประกอบ 15 การตีกีด้านข้าง

2. การตีกีด้านข้าง กรณีลูกสูงก้าวไปไม่มาก แต่ถ้าลูกบอลต่ำต้องย่อเข้าลงมาก ๆ และก้าวเท้าสุดท้ายยาว ๆ ส่วนมากการตีกีแบบนี้จะใช้รับลูกตบที่เร็ว

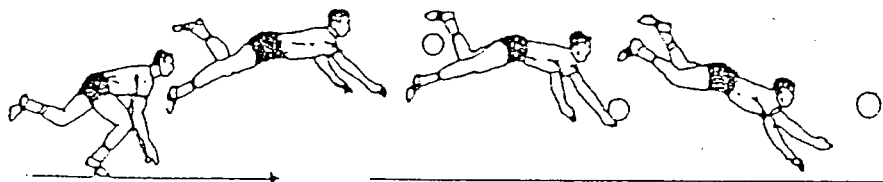
ภาพประกอบ 16 การตีกกลับหลัง

3. การตีกกลับหลัง ต้องคำนวณระยะห่างให้ดี เพราะการตีกกลับหลังจะหันหลังให้ทิศทางที่จะส่งลูกวอลเลย์บอล หากตีกเบา ก็จะไม่ข้ามตาข่าย หากตีกแรง ก็จะออกหลัง จุดตีลูกวอลเลย์บอลจะสูงกว่าการตีกด้านหน้า ต้องเงยหน้าแล้วเหวี่ยงแขนขึ้นไปข้างหลัง โดยทั่วไปเมื่อจุดตีสูง ลูกวอลเลย์บอลที่ตีออกไปจะมีความเร็วต่ำ แต่ถ้าจุดตีต่ำ จะมีความเร็วมาก

ภาพประกอบ 17 การตีกแขนเดียว

4. การตีกแขนเดียว มักใช้กับลูกวอลเลย์บอลที่ต่ำมาก มีความเร็วสูง ระยะห่างจากตัวมาก มักใช้ผสมกับการกลิ้งตัว พุ่งหมอบหรือกระโดดพุ่งรับด้วย

ภาพประกอบ 18 การพุ่งตัวตีก

5. การพุ่งตีก มีหลายลักษณะขึ้นอยู่กับสภาพสนามและความชำนาญของผู้เล่นแต่ละคน ถ้าเป็นสนามพื้นปูน การพุ่งจะไม่ค่อยใช้เพราะเกิดการบาดเจ็บง่าย แต่ถ้าเป็นสนามพื้นไม้ขัด จะใช้มากโดยเฉพาะในการเล่นระดับสูง ลักษณะการพุ่งแบบต่าง ๆ เช่น พุ่งหมอบตีกสองมือ พุ่งหมอบตีกมือเดียว กระโดดพุ่งตีก ตีกแล้วม้วนตัว

การเซ็ท

พาดิธ บิลมาศ (2528 : 9) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการเซ็ท เพื่อจะนำลูก วอลเลย์บอลไปสู่การรุกของการเล่นต่อไป ซึ่งเกมของการรุกจะได้ผลดีแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับ ความแน่นอนของการเซ็ท คนเซ็ทต้องเป็นคนที่เซ็ทได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ จะเซ็ทไปให้ผู้ตบ ที่ใดก็ได้ในสนาม เขาต้องมีความปราณีต และเซ็ทลักษณะใดก็ได้ ซึ่งจะทำให้ได้ก็ต้องผ่านการฝึก มาอย่างดี

แบบของการเซ็ทแบ่งออกได้เป็น

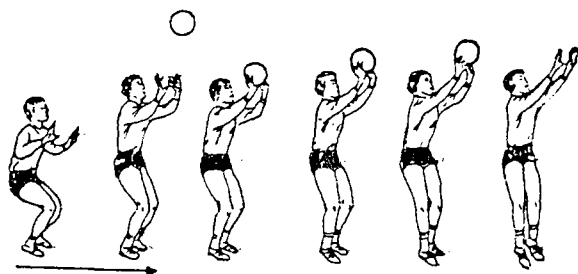
1. การเซ็ทด้านหน้า
2. การเซ็ทเหนือศีรษะ
3. การกระโดดเซ็ท

อย่างไรก็ตาม การเช้ตต้องเป็นไปอย่างปราณีต บ่มนวลในระยะทางความสูงที่สูงมาก ปานกลาง และสั้น การเช้ตจะโอบด้านหลังหรือหน้าก็ได้ ลักษณะต่าง ๆ จะใช้แบบไหนก็ขึ้นอยู่กับ เกมการเล่นนั้น ๆ ซึ่งต้องเลือกใช้อย่างเหมาะสม

ชนินทร์ ยุกตะนันท์ (2532 : 19) กล่าวว่า การเช้ตมีลักษณะวิธีการต่าง ๆ พอสรุป ได้ดังนี้

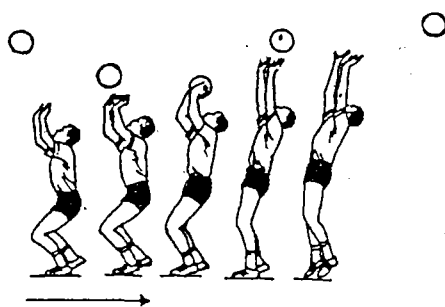
1. การตีกเช้ต การเช้ตลูกวอลเลย์บอลสูง ๆ ด้วยการตีก จะทำให้การเข้าตบช้าลง เหมาะสำหรับผู้ตบอยู่ไกล และผู้ตั้งไม่สามารถเช้ตได้ทัน
2. การเช้ตโอบด้านหลัง หมายถึงการเช้ตลูกวอลเลย์บอลโอบด้านหลัง การเช้ตลักษณะนี้อาจจะสูงหรือต่ำ ขึ้นอยู่กับจังหวะและความสัมพันธ์กับผู้ตบ
3. แฉบนนิสเช้ต เป็นการเช้ตโดยให้ลูกวอลเลย์บอลสูงกว่าตาข่ายเพียงเล็กน้อย ผู้ตบจะต้องกระโดดขึ้นก่อนที่ลูกวอลเลย์บอลจะถูกเช้ตมาให้เป็นการตบอย่างรวดเร็วเพื่อหลีกเลี่ยงการสกัดกัน วิธีนี้ผู้เล่นทีมถนัดเป็นผู้เริ่มเล่น จึงได้ชื่อการเช้ตแบบนี้ว่า "แฉบนนิส เช้ต" หรือ ลูกเอ (A)
4. การเช้ตปานกลาง เช้ตขึ้นสูงจากขอบตาข่ายประมาณ 3 ฟุต โดยผู้ตบจะกระโดดขึ้นหลังจากผู้เช้ต เช้ตมาให้เล็กน้อย หรือเรียกว่าลูกบี (B)
5. การเช้ตสูง วิธีการนี้เหมาะสำหรับผู้ตบที่มีความสามารถกระโดดได้สูง ๆ ซึ่งผู้สกัดกันไม่สามารถจะกระโดดได้ถึง มักนิยมตบด้านใดด้านหนึ่งของหัวเสาหรือเรียกว่าลูกซี (C)
6. การเช้ตพุ่งขนาน เป็นลูกพุ่งสูงกว่าตาข่ายเพียงเล็กน้อยเช่นเดียวกับลูกเอ แต่ผู้ตบอยู่ห่างจากผู้เช้ตจึงต้องเช้ตพุ่งเข้าหาผู้ตบ
7. การกระโดดเช้ต ต้องกระโดดขึ้นก่อนที่จะเช้ต เพื่อให้การเล่นดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ถ้าหากฝ่ายตรงข้ามไม่ระวังก็สามารถตบลูกวอลเลย์บอลข้ามไปได้เลย
8. การกระโดดเช้ตมือเดียว ลักษณะเหมือนการกระโดดเช้ตธรรมดา แต่ใช้มือเดียว เช้ตเพื่อหลอกฝ่ายตรงข้ามให้กระโดดตามมือเช้ต

อุทัย สงวนพงษ์ (2534 : 17 - 21) กล่าวว่า การเซ็ทเป็นเทคนิคในการสร้างเกมรุก ในทีมหนึ่ง ๆ จะมีมือเซ็ทที่ดีที่สุดเพียง 1 หรือ 2 คน จึงเป็นคนสำคัญในการสร้างเกมรุกหรือเป็นหัวใจของทีมทีเดียว การเซ็ทมีหลายลักษณะดังนี้

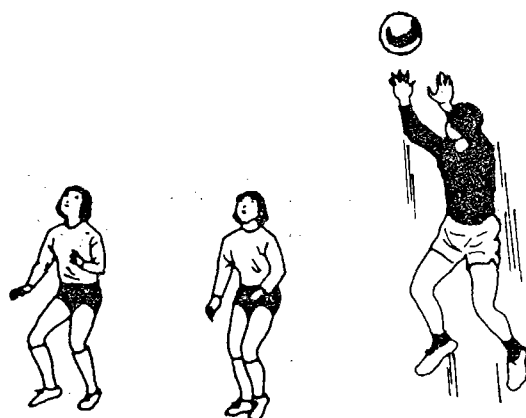
ภาพประกอบ 19 การเซ็ทไปด้านหน้า

1. การเซ็ทไปด้านหน้า เป็นการเซ็ทที่ง่ายที่สุดและเป็นพื้นฐานของการเซ็ท เท้าแยกห่างประมาณ 1 ช่วงไหล่ ย่อเข่า โน้มตัวไปข้างหน้าเล็กน้อย ยกมือทั้งสองขึ้นกางนิ้วออกอยู่ตรงหน้าผาก อาศัยแรงส่งจากนิ้วมือ ข้อมือ แขน และขา

ภาพประกอบ 20 การเซ็ทไปด้านหลัง

2. การเซ็ทไปด้านหลัง ทิศทางของลูกวอลเลย์บอลจะไปทางด้านหลัง ต้องเคลื่อนที่ไปยังที่ได้ลูกวอลเลย์บอล ยกมือทั้งสองข้างขึ้นเหนือศีรษะ หายฝ่ามือ เงยหน้าขึ้น เซ็ทลูกวอลเลย์บอลเมื่อลูกวอลเลย์บอลอยู่เหนือศีรษะ

ภาพประกอบ 21 การกระโดดเซต

3. การกระโดดเซต สามารถเซตไปด้านหน้า ด้านหลัง ด้านข้าง เมื่อกระโดดถึงจุดสูงสุด ให้เหยียดแขนขึ้นเซตลูกวอลเลย์บอล เนื่องจากการเซตลูกวอลเลย์บอลจะลอยตัว จึงต้องอาศัยแรงจากแขนและข้อมือเป็นหลัก

พิศิษฐ์ ไตรรัตน์ผดุงผล (2537 : 22 - 24) กล่าวว่า รูปแบบของการเซตมีดังนี้

1. เซตสูง (High Set) เป็นการเซตให้ผู้เล่นทางปีกขวาและซ้าย ปกติจะเซตสูงประมาณ 4 - 5 เมตร
2. เซตเหนือศีรษะ (Overhead Set) จะเซตขึ้นในแนวตั้ง เมื่อมือเซตเซตแล้วจะต้องขยับออกเพื่อให้ผู้ตบเข้าตบได้
3. เซตสั้น (Short Set) เป็นการเซตเหนือตาข่ายอย่างรวดเร็ว ลูกวอลเลย์บอลจะสูงไม่เกิน 1 เมตร เหนือตาข่าย ผู้เซตกับผู้ตบจะต้องสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี
4. เซตพุ่งขนาน (Parallel Set) เพื่อเป็นการลดเวลาการเคลื่อนที่ของลูกวอลเลย์บอลให้เร็วขึ้น ให้เซตพุ่งไปยังตำแหน่งปีกอย่างรวดเร็ว ลูกวอลเลย์บอลจะสูงเหนือตาข่ายประมาณ 2 ฟุต

วิโรจน์ มุกกันต์ (2535 : 83 - 88) กล่าวว่า การเซตมีลักษณะหลายแบบ แต่ละแบบก็มีลักษณะและวิธีการใหม่ ๆ แตกต่างกันไป ทั้งนี้ก็เพื่อจุดมุ่งหมายให้การตบได้ผลที่สุด จึงเกิดเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ขึ้น พอสรุปได้ดังนี้

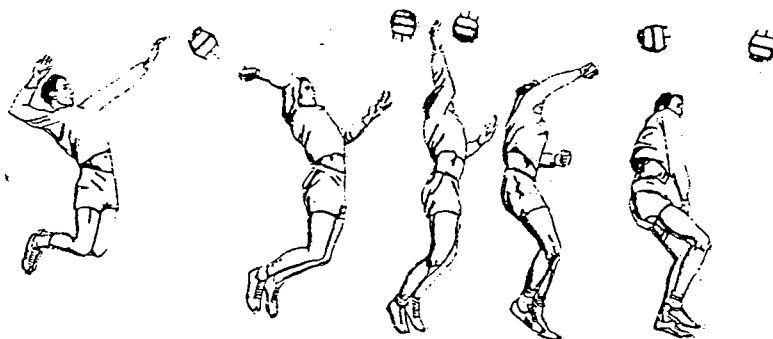
1. การใช้ทสูง
2. การใช้ทไปข้างหลัง
3. การใช้ทด้วยวิธีการดีก
4. การใช้ทแบบ "แจแปนนิสใช้ท"
5. การใช้ทต่ำ
6. การกระโดดใช้ท
7. การกระโดดใช้ทมือเดียว
8. การใช้ทหยอด

การตบ

ฟอง เกิดแก้ว (2532 : 622) กล่าวว่า การตบเป็นทักษะที่น่าตื่นเต้นและน่าดูที่สุด านกีฬาวอลเลย์บอล ลูกตบมักจะเป็นลูกที่สามารถทำคะแนนอย่างเด็ดขาดกว่าลูกอื่น ๆ ผู้เล่นที่มีความสามารถในการกระโดดย่อมได้เปรียบได้ประโยชน์ แต่อย่างไรก็ตามความสามารถในการกระโดดอย่างเดียวไม่พอ ผู้เล่นต้องรู้จักจังหวะในการกระโดด และการตบอย่างแม่นยำ ผู้เล่นต้องใช้ความเร็วและความไวของสายตา

พิศิษฐ์ ไตรรัตน์ผดุงผล (2537 : 65 - 69) กล่าวว่า การตบเป็นทักษะการรุกที่ผู้เล่นต้องกระโดดให้สูงเหนือตาข่าย และตีลูกวอลเลย์บอลอย่างแรงเพื่อให้ลงบนพื้นสนามของฝ่ายตรงข้าม มีผู้ได้ศึกษาว่า ความเร็วของลูกวอลเลย์บอลเคลื่อนที่ 160 กิโลเมตรต่อชั่วโมง นักวิทยาศาสตร์ญี่ปุ่นได้ทดสอบจับเวลาจากการตบของนักกีฬาชั้นดี ปรากฏว่าความเร็วของลูกวอลเลย์บอลเริ่มจากตีจนไปกระทบเส้นหลังใช้เวลาเพียง 0.33 วินาทีเท่านั้น คิดเป็นความเร็วเฉลี่ย 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

ทักษะการตบแบบต่าง ๆ มีดังนี้

ภาพประกอบ 22 การตบด้านหน้า

1. ทักษะการตบด้านหน้า ขณะลอยตัวไปในอากาศเหยียดแขนผ่านใบหู ให้มุมข้อศอกชี้ไปข้างหน้า ลำตัวแอ่นไปข้างหน้า เงยหน้าดูลูกวอลเลย์บอล ใช้ฝ่ามือเกร็งข้อมือตีลูกวอลเลย์บอล พับข้อมือไปข้างหน้าเพื่อกดลูกวอลเลย์บอลให้พุ่งลงพื้น ลำตัวจะพับไปข้างหน้าหลังจากตีลูกวอลเลย์บอลแล้ว

2. ทักษะการตบด้านหน้าและปิดลำตัว ลักษณะการกระโดดเหมือนกับการตบด้านหน้า แต่แขนจะเหวี่ยงตีลูกวอลเลย์บอลให้ปิดลำตัวและสะโพกไปในทิศทางที่ต้องการ

3. ทักษะการตบด้วยข้อมือ ในขณะที่สัมผัสลูกวอลเลย์บอลให้ตัวข้อมือเป็นการเพิ่มความรุนแรงของการตบและลูกวอลเลย์บอลจะพุ่งลงพื้นสนามได้ดีมาก

วิจารณ์ มุกตัก (2535 : 88 - 94) กล่าวว่า การตบเป็นยุทธวิธีการรุกเพื่อทำคะแนน เป็นวิธีที่ดีที่สุดของการรุก โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ฝ่ายตรงข้ามไม่สามารถรับหรือตอบโต้ลูกวอลเลย์บอลกลับมาได้

ลักษณะการตบแบบต่าง ๆ

1. การตบลูกเร็วหรือลูกเอ (A) เป็นวิธีการรุกที่รวดเร็ว ทำให้คู่ต่อสู้ตั้งรับไม่ทัน การตบลูกเร็วมีหลายอย่าง เช่น ลูกเร็วใกล้ตัว ลูกเร็วสั้นเสียดตาข่าย การตบลูกเร็ว

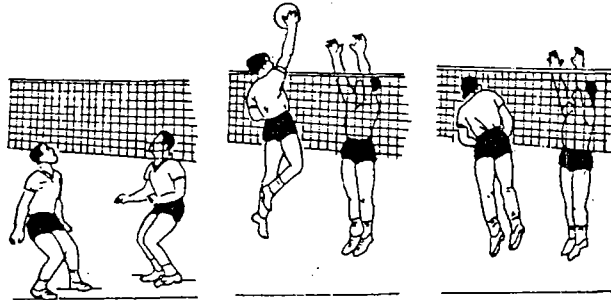
คือการตบลูกจากการเซঁทสูงเหนือตาข่ายประมาณ 1 ฟุต คนตบจะต้องวิ่งเข้าหาลูกวอลเลย์บอล และกระโดดขึ้นพร้อมกับคนเซঁทลูกวอลเลย์บอลจังหวะที่ 2 ที่ส่งออกจากมือ เมื่อลูกวอลเลย์บอล ลอยขึ้นเหนือตาข่าย ให้รีบตบอย่างรวดเร็วทันที

2. การตบลูกกึ่งเร็วหรือลูกปี (B) คือ การตบลูกจากการเซঁทที่มีระดับความสูง ปานกลางคือ ประมาณ 1 เมตรจากขอบตาข่าย มุมของการวิ่งและการตบเหมือนการตบลูกเร็ว ต่างกันที่ช่วงการก้าวกระโดดช้ากว่า ผู้ตบจะกระโดดขึ้นในจังหวะที่ 2 หลังจากคนเซঁทได้ส่ง ลูกวอลเลย์บอลออกจากมือ

3. การตบลูกยาวหรือลูกชี่ (C) เป็นการตบลูกวอลเลย์บอลจากการเซঁทที่มีระดับ ความสูงเหนือตาข่ายมากกว่า 1 เมตรขึ้นไป ผู้ตบจะเริ่มวิ่งเข้าหาจุดกระโดดในจังหวะที่ 3 ขณะลูกวอลเลย์บอลสูงถึงจุดสูงสุด เมื่อลูกวอลเลย์บอลลดระดับมาถึงจังหวะที่ 4 ให้เริ่มกระโดด จากพื้น และให้ตบทันทีในจังหวะที่ 5 ที่ลูกวอลเลย์บอลลดระดับต่ำลง

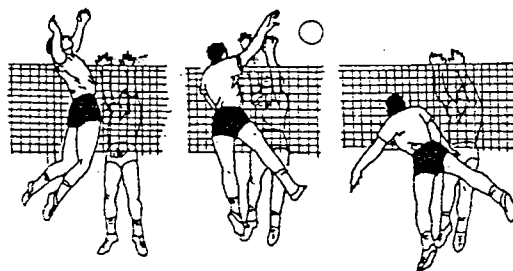
อุทัย สงวนพงศ์ (2534 : 32 - 43) กล่าวว่า การตบมักจะทำในจังหวะที่ 3 คือ จังหวะสุดท้ายของการเล่น ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญสำหรับการทำคะแนนหรือได้เสิร์ฟ ลูกตบที่มี พลังและมีจุดมุ่งหมายตามยุทธวิธี จะทำให้ฝ่ายตรงข้ามยากแก่การตั้งรับ และตอบโต้ จึงทำให้ ฝ่ายเราได้คะแนนหรือได้เสิร์ฟอย่างง่าย ลูกตบที่ประสบผลสำเร็จต้องมาจากลูกจังหวะแรก และจังหวะที่ 2 ที่สัมพันธ์กัน อานุภาพของลูกตบยังขึ้นอยู่กับความเร็ว ความแรงของลูกตบ ความสูง ความพลิกแพลงของท่าที่ใช้ตบ และความคล่องตัวของผู้เล่น

เทคนิคการตบลูกพลิกแพลงแบบต่าง ๆ มีดังนี้

ภาพประกอบ 23 การหมุนตัวตบ

1. การหมุนตัวตบ คือ การเปลี่ยนทิศทางของร่างกายเพื่อเปลี่ยนเส้นทางการตบและผ่านแนวสกัดกันอย่างฉับพลัน ซึ่งขณะที่ร่างกายลอยตัวอยู่กลางอากาศ ให้อาศัยแรงจากการหมุนตัวเอง บิดลำตัวไปทิศทางที่จะตบ

ภาพประกอบ 24 การหมุนข้อมือตบ

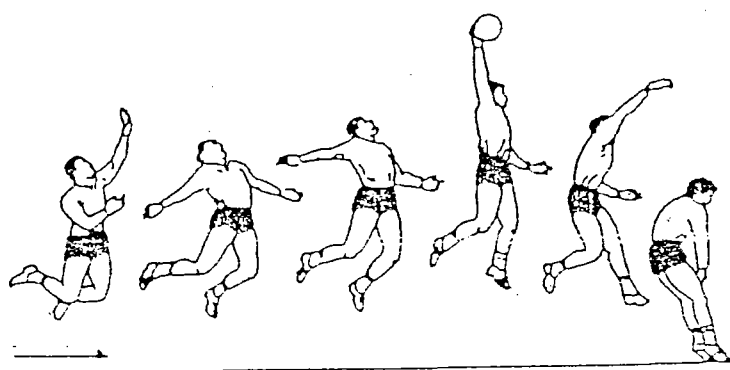
2. การหมุนข้อมือตบ ต้องใช้การหมุนข้อมือออกข้างอย่างรวดเร็วและแรง เพื่อเปลี่ยนทิศทาง การตบอย่างฉับพลัน ขณะตบลูกต้องยกไหล่บิดเล็กน้อย ยกข้อศอกของแขนที่ตบออกข้างลำตัว โดยใช้ข้อศอกเป็นจุดหมุน พร้อมกับสลับข้อมืออย่างแรง ตีลูกเต็มฝ่ามือตรงด้านบนข้างของลูกวอลเลย์บอลเพื่อหลีกเลี่ยงการสกัดกันไปตามแนวแดนตรงข้าม

3. การตบกระทบมือคนสกัดกัน อาศัยจากการคาดคะเนและการคำนวณจากลักษณะและการวางมือผิดของผู้สกัดกัน จึงใช้วิธีการตบลูกวอลเลย์บอลให้สัมผัสมือคนสกัดกันแล้วกระดอนออกนอกสนามไป โดยทั่วไปใช้เมื่อคนเซ็ทลูกจังหวะ 2 ส่งลูกไปใกล้ตาข่ายด้วย

4. การตบลูกข้ามมือคนสกัดกัน เป็นลูกตบที่อาศัยความสูงและการกระโดดที่ดีของผู้ตบ ตบลูกเหนือมือผู้สกัดกัน การตบข้ามมือคนสกัดกัน ต้องอาศัยลูกจังหวะ 2 เซ็ทลูกสูงใกล้ตาข่าย ผู้ตบต้องวิ่งและกระโดดให้สูงเหยียดแขนตรงขึ้น ใช้การสับด้ามมือตบด้านหลังก่อนไปทางข้างบนของลูก ตบเต็มฝ่ามือ การตบลูกนี้จะข้ามมือคนสกัดกัน ทิศทางของลูกจะพุ่งยาว

5. การตบลูกเบา ๆ การตบลูกนี้ผู้ตบต้องหลอกทำท่าว่าจะตบแรง แต่ขณะที่มือจะกระทบลูกวอลเลย์บอล ลดความเร็วของการเหวี่ยงแขนอย่างฉับพลัน ตีลูกเบา ๆ ลงในช่องว่างของฝ่ายตรงข้าม

6. ลูกหยอด เป็นการเปลี่ยนแปลงจากการตบ ใช้เมื่อลูกวอลเลย์บอลอยู่ใกล้ตาข่าย การหยอดควรทำตบก่อนจึงเปลี่ยนเป็นการหยอดอย่างรวดเร็ว โดยการเหยียดแขนขึ้นเหนือศีรษะก่อนไปข้างหน้าให้สูงที่สุด อาศัยความคล่องตัวของการเคลื่อนไหวของนิ้วและข้อมือ ำจับลายนิ้วกระทบส่วนหลังของลูก หากหยอดลูกสูงก็ให้กระทบที่ด้านหลังส่วนล่างของลูก หยอดลูกข้ามมือคนสกัดกันไป

ภาพประกอบ 25 การตบลูกตัวดี

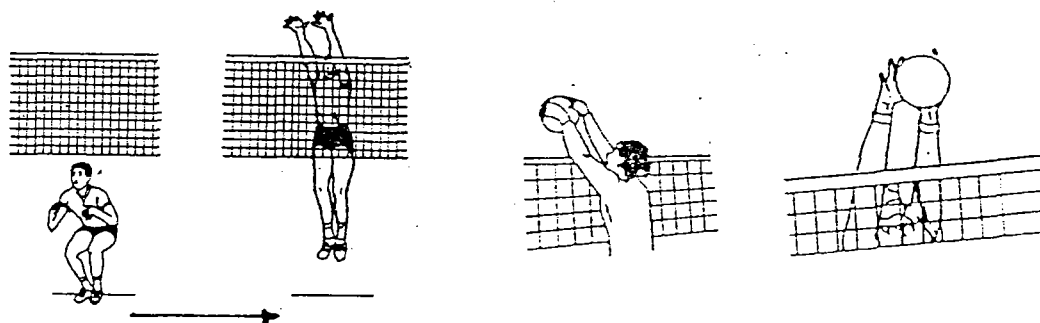
7. การตบลูกตัวดี การตบลูกตัวดีหรือลูกชุก เป็นการตบลูกด้านข้าง ตัวผู้ตบใช้การตัวดี แขนตบลูกวอลเลย์บอล ซึ่งเหมาะสำหรับการตบลูกที่ห่างตาข่าย บางครั้งผู้ตบรีบกระโดดขึ้นเร็วเกินไป จึงเสียจังหวะการตบลูกแบบธรรมดา หรือขณะที่ผู้ตบวิ่งและกระโดดขึ้นไปแล้ว แต่ลูกวอลเลย์บอลอยู่หลังศีรษะ จึงไม่สามารถตบลูกธรรมดาได้

การสกัดกั้น

พิศิษฐ์ ไตรรัตน์ผดุงผล (2537 : 75) กล่าวว่า การสกัดกั้นเป็นประตูด่านแรกในการป้องกันการรุกของฝ่ายตรงข้ามข้าม โดยผู้เล่นแดนหน้าทั้ง 3 คน ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าการสกัดกั้นนั้นสามารถกระทำได้โดย การสกัดกั้นบุคคล และการสกัดกั้นหมู่

วิโรจน์ มุกกันต์ (2535 : 94 - 102) กล่าวว่า การสกัดกั้น หมายถึง การกระโดดขึ้นป้องกันไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามตีลูกวอลเลย์บอล หรือตบลูกวอลเลย์บอลมายังฝ่ายตัวเองได้ง่าย โดยพยายามใช้มือทั้งสองสกัดกั้นลูกวอลเลย์บอลจากการตีหรือการตบของฝ่ายตรงข้ามเหนือตาข่าย การสกัดกั้นกระทำโดยผู้เล่นในแดนหน้า ดังนั้นการสกัดกั้นไม่เพียงแต่เป็นการตั้งรับเท่านั้น ยังเป็นวิธีการทำคะแนนที่ดีอีกวิธีหนึ่ง

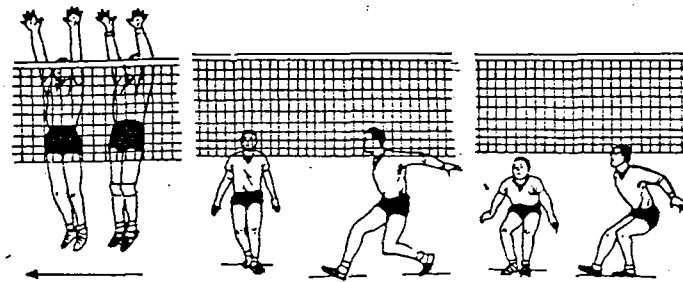
รูปแบบของการสกัดกั้น

ลักษณะของมือที่สัมผัสลูกวอลเลย์บอล

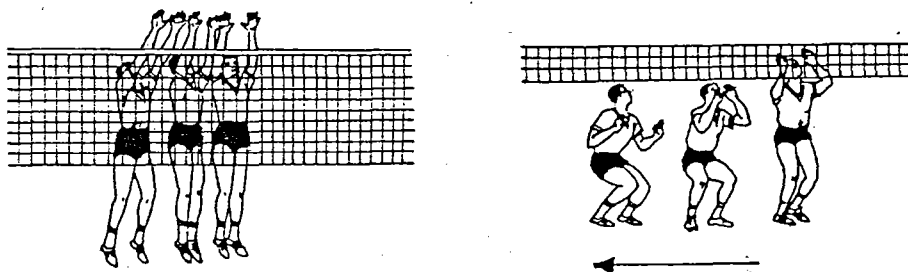
ภาพประกอบ 26 การสกัดกั้นแบบ 1 คน

1. การสกัดกั้นแบบ 1 คน ก่อนจะขึ้นสกัดกั้นให้พิจารณาถึงทิศทางของลูกวอลเลย์บอล และตำแหน่งของผู้ตบกับผู้รับ

ภาพประกอบ 27 การสกัดกั้นแบบ 2 คน

2. การสกัดกั้นแบบ 2 คน โดยทั่วไปจะนิยมใช้ผู้เล่นตำแหน่งหน้าซ้ายกับกลางหน้า และกลางหน้ากับหน้าขวา ซึ่งขึ้นอยู่กับการเล่นของฝ่ายตรงข้าม

ภาพประกอบ 28 การสกัดกั้นแบบ 3 คน

3. การสกัดกั้นแบบ 3 คน เป็นการสกัดกั้นฝ่ายรุก ที่มีการตบรุนแรง และมีเทคนิคการตบสูง วิธีการสกัดกั้นจึงต้องใช้กระบวนการประสานงานกันเป็นอย่างดีของผู้เล่นแดนหน้าทั้งหมด โดยให้ผู้เล่นตำแหน่งหน้ากลางเป็นหลัก และผู้เล่นตำแหน่งหน้าซ้ายและหน้าขวาเคลื่อนไปช่วยสกัดกั้นพร้อมกัน

พิชิต ภูติจันทร์ (2535 : 96) กล่าวว่า ผู้เล่นที่มวอลเลย์บอลระดับสูงจะมีการตบที่รุนแรง แต่ฝ่ายรับก็สามารถแก้ไขได้โดยการสกัดกั้น ขณะเดียวกันก็อาจจะ เป็นฝ่ายรุกด้านหน้าที่สกัดกั้นได้ผล การสกัดกั้นจะกระทำได้ตั้งแต่ 1 คนถึง 3 คน ถ้าเป็นบริเวณตำแหน่งที่ 2 และ

และ 4 นิยมใช้การสกัดกั้นแบบ 2 คน แต่ถ้าเป็นตำแหน่งที่ 3 จะสกัดกั้นได้ถึง 3 คน การเคลื่อนที่ของผู้ที่จะเข้าไปสกัดกั้นอาจใช้การสไลด์ การก้าวขาหรือการวิ่งก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะทางว่าใกล้หรือไกล

กรมพลศึกษา (2533 : 16) กล่าวว่า ได้มีการอนุญาตให้ทำการสกัดกั้นลำเหนือตาข่าย ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1965 เทคนิคการสกัดกั้นในปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นเทคนิคในการรุก เทคนิคในการสกัดกั้นที่ดีจำเป็นต้องมีจังหวะในการกระโดด การคาดคะเนทิศทาง รูปแบบและความสูงที่กระโดดได้ดี หากขาดองค์ประกอบเหล่านี้ การสกัดกั้นจะไม่มีประโยชน์ และตัวตบฝ่ายตรงข้ามมีโอกาสดบอย่างได้ผล

อุทัย สงวนพงศ์ (2534 : 44) กล่าวว่า นักกีฬาสามารถใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายท่อนบนทำการขวางกั้นเส้นทางของลูกวอลเลย์บอลจากฝ่ายตรงข้ามในระดับเหนือตาข่าย ไม่ว่าจะมีการกระโดดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งเรียกว่า "การสกัดกั้น" การสกัดกั้นจึงเป็นด่านแรกของการตั้งรับ เป็นขั้นตอนที่สำคัญของการตอบโต้ การสกัดกั้นจึงเป็นวิธีการที่ทำคะแนนอีกอย่างหนึ่งของการเล่นวอลเลย์บอล ดังนั้น ผลของการสกัดกั้นจึงไม่เพียงแต่เป็นการตั้งรับเท่านั้น ยังมีแนวโน้มการรุกที่รุนแรง การสกัดกั้นที่ประสบผลสำเร็จ สามารถสกัดกั้นลูกให้ตาย หรือสกัดการตบของฝ่ายตรงข้ามกลับไปด้วยได้ การสกัดกั้นจึงช่วยลดแรงกดดันในการตั้งรับและมีผลต่อจิตใจของผู้ตบ ตัดทอนความมั่นใจ อาจทำให้คู่ต่อสู้หมดกำลังใจที่จะตบอีกด้วย

การสกัดกั้นแบ่งออกเป็น การสกัดกั้นเดี่ยว และการสกัดกั้นเป็นหมู่ ทั้งสองแบบนี้ต้องใช้ความสามารถส่วนบุคคลเหมือน ๆ กัน เพียงแต่การสกัดกั้นเป็นหมู่ต้องเน้นความสัมพันธ์ในการสกัดกั้นให้ดี

รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟ

ชนินทร์ ยุกตะนันท์ (2532 : 78 - 91) กล่าวว่า การตั้งรับจากการเสิร์ฟมีหลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เล่น ถ้าผู้เล่นตัวสูงวิธีการตั้งรับก็เป็นไปแบบหนึ่ง ถ้าผู้เล่นมีความคล่องตัวน้อย วิธีการตั้งรับก็จะเป็นไปอีกแบบหนึ่ง

รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟโดยทั่วไป จะมี 3 แบบ

1. การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวเอ็ม (M) นิยมใช้กับทีมที่เริ่มฝึกหัด โดยโค้ชผู้เล่นแดนหลัง 3 คน เป็นผู้รับลูกเสิร์ฟ เหมาะสำหรับทีมที่มีความคล่องตัวน้อย และการประสานงานกันภายในทีมยังไม่ค่อยดี
2. การตั้งรับเสิร์ฟตัวดับเบิลยู (W) เหมาะสำหรับทีมที่มีความคล่องตัวพอสมควร ผู้เล่นในแดนหลังมีความสามารถในการเล่นลูกดีได้ดีและมีความมั่นใจตนเองสูง
3. การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวยู (U) หรือแบบครึ่งวงกลม ปัจจุบันเป็นที่นิยมมาก เหมาะสำหรับทีมที่มีผู้เล่นมีความคล่องตัวสูง มีสมรรถภาพทางกายที่ดี

พิชิต ภูติจันทร์ (2535 : 120) กล่าวว่า เป็นที่ยอมรับกันในหมู่ผู้เล่นว่า "การรับลูกเสิร์ฟเป็นกุญแจไปสู่ชัยชนะ" การเล่นวอลเลย์บอลในปัจจุบันมีลูกเสิร์ฟที่รับยาก ๆ ถ้าฝ่ายรับมีทักษะไม่ดีพอ อาจจะทำให้เสียคะแนนได้ง่าย หรือไม่สามารถที่จะบังคับลูกวอลเลย์บอลเพื่อตั้งให้ผู้เล่นทีมเดียวกันได้ การรับลูกเสิร์ฟนิยมรับด้วยการดีกจะดีที่สุด แต่อาจจะรับแบบอื่น ๆ ก็ได้ ถ้ามีทักษะสูง

รูปแบบในการรับลูกเสิร์ฟ มีหลายแบบคือ

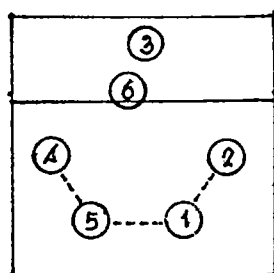
1. แบบตัวดับเบิลยู (W) เป็นแบบที่นิยมใช้กันมากแบบหนึ่ง เหมาะสำหรับเด็กระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และทีมหญิงทั่ว ๆ ไป ทีมจีนหญิงที่ชนะเลิศของโลกก็ใช้แบบนี้ การยืนรับแบบนี้มี 2 ลักษณะคือ ยืนแบบลึกสำหรับรับลูกเสิร์ฟสั้น ๆ และยืนแบบตื้นสำหรับรับลูกเสิร์ฟยาว
2. แบบตัวเอ็ม (M) เป็นแบบที่ใช้กันบ้างบางทีม แต่ส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้กัน
3. แบบตัวยู (U) เป็นแบบที่นิยมใช้มากที่สุดในระดับชาติ เหมาะสำหรับทีมที่มีผู้เล่นสูง ๆ มีความคล่องตัว ทีมชายจีนและญี่ปุ่นมักจะยืนรับลูกเสิร์ฟแบบตัวยูเพียง 4 คน อีก 2 คนจะยืนอยู่บนแดนหน้าเป็นมือสกัดกั้นและมือเซ็ท

พิศิษฐ์ ไตรรัตน์ผดุงผล (2537 : 89 - 90) กล่าวว่า รูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟประการหนึ่งคือ พยายามยืนในตำแหน่งที่ไม่บังกันเอง และพยายามยืนกระจายให้เต็มพื้นที่สนาม แบบของการยืนรับลูกเสิร์ฟที่นิยมมีดังนี้

1. แบบตัวดับเบิลยู (W)
2. แบบตัวเอ็ม (M)
3. แบบตัววี (V)
4. แบบยื่นเหลื่อมกันเป็นคู่ (Overlapping pairs)

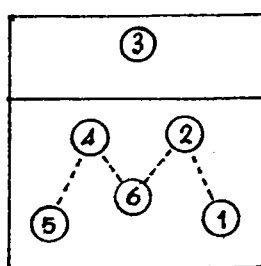
วิจารณ์ มุกกันต์ (2535 : 212 - 233) ได้กล่าวถึงรูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟไว้

7 แบบ ดังนี้

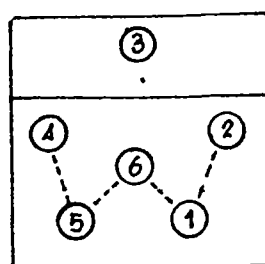
ภาพประกอบ 29 การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวยู (U)

1. การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวยู (U) ปัจจุบันนิยมเล่นกันมาก การตั้งรับแบบนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเล่นว่าจะกำหนดให้ผู้เล่นตำแหน่งใดเป็นผู้เซต ซึ่งมีหลายลักษณะด้วยกัน

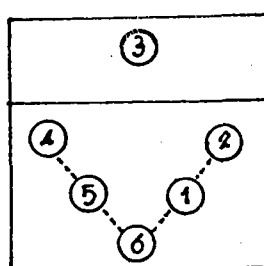
ภาพประกอบ 30 การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวเอ็ม (M)

2. การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวเอ็ม (M) การตั้งรับแบบนี้สามารถตอบโต้ลูกกลับได้รวดเร็ว โดยการตบลูกเร็ว เหมาะในการวิ่งเข้าตบระยะสั้น โดยวิธีการวิ่งสลับที่หน้า-ขวา หรือหน้า-ซ้าย

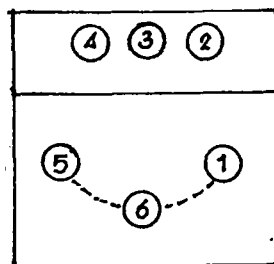
ภาพประกอบ 31 การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W)

3. การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) เหมาะสำหรับการเล่นของทีมหญิงหรือทีมชายที่ยังไม่เล่น tactics การเล่น ประโยชน์ของการตั้งรับแบบนี้คือ ผู้เล่นฝ่ายรับทุกคนมองเห็นลูกจากการเสิร์ฟได้ชัดเจน และไม่ต้องเคลื่อนที่ในการวิ่งรับบอลมาก แต่ละคนจะรับผิดชอบในพื้นที่รอบ ๆ ตัว ประมาณ 1 ช่วงแขนของตัวเอง

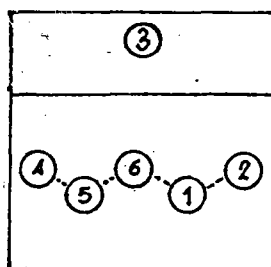
ภาพประกอบ 32 การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัววี (V)

4. การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัววี (V) เหมาะสำหรับทีมชายที่มีความคล่องตัวสูงและพร้อมที่จะเป็นฝ่ายรับบอลจากการรุกของคู่ต่อสู้ และในกรณีที่ผู้เล่นกลาง-หลังมีความสามารถในการรับลูกเสิร์ฟไม่ดี

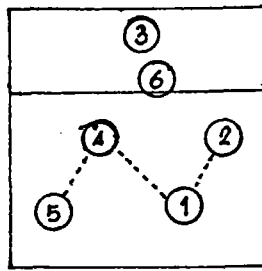
ภาพประกอบ 33 การตั้งรับเสิร์ฟแบบ 3 คน

5. การตั้งรับเสิร์ฟแบบ 3 คน เป็นการให้ผู้เล่นแถวหน้าทั้ง 3 คนที่มีความสามารถสูง และรูปร่างสูงสกัดกั้นการตบลูกสั้นหรือลูกเสิร์ฟ และยังช่วยให้ผู้เล่นแถวหลังสามารถตอบโต้ลูกบอล กลับไปยังฝ่ายตรงข้ามได้สะดวก

ภาพประกอบ 34 การตั้งรับเสิร์ฟแบบซิกแซก

6. การตั้งรับเสิร์ฟแบบซิกแซก การตั้งรับแบบนี้ต้องใช้ผู้เล่นที่มีความสูงสลับตำแหน่ง หน้า-หลัง เพื่อสะดวกในการตอบโต้ลูกกลับมาให้คู่ต่อสู้เข้าสกัดกั้นได้ถูก โดยวิธีผู้เล่นแถวหลังวิ่งหลอกเข้าตบ

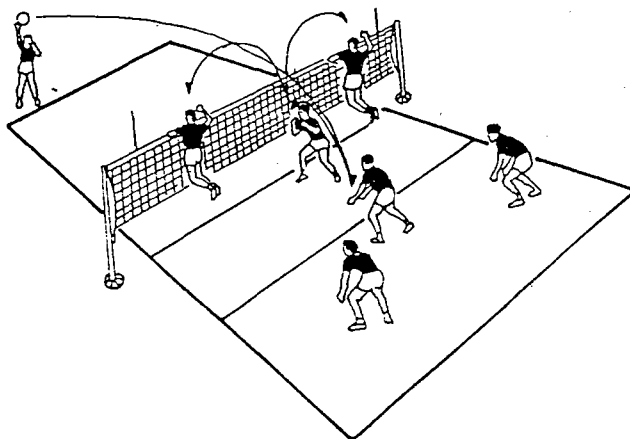

ภาพประกอบ 35 การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวเอ็น (N)

7. การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวเอ็น (N) การตั้งรับแบบนี้ผู้เล่นที่ไม่ได้รับลูกเสิร์ฟสามารถตอบโต้ได้รวดเร็ว เพราะตำแหน่งการยืนอยู่ติดกับคนเซต นอกจากนี้ยังสามารถสกัดหรือรับลูกเสิร์ฟคู่ต่อสู้ได้ดีอีกด้วย

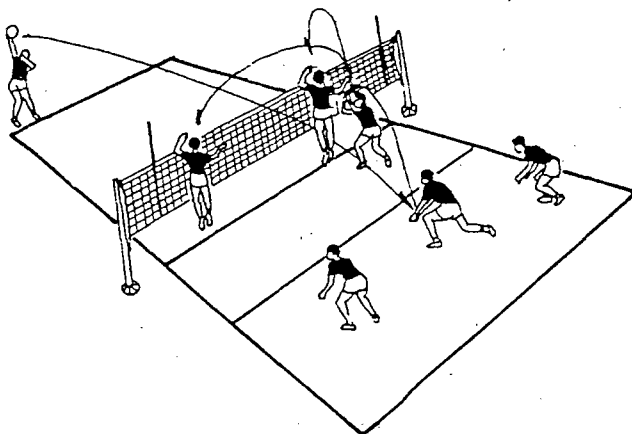
รูปแบบการรุกและการช้อนหลัง

อุทัย สงวนพงศ์ (2534 : 78 - 88) กล่าวว่า รูปแบบการรุกโดยทั่วไปจะมีอยู่ 3 แบบ คือ

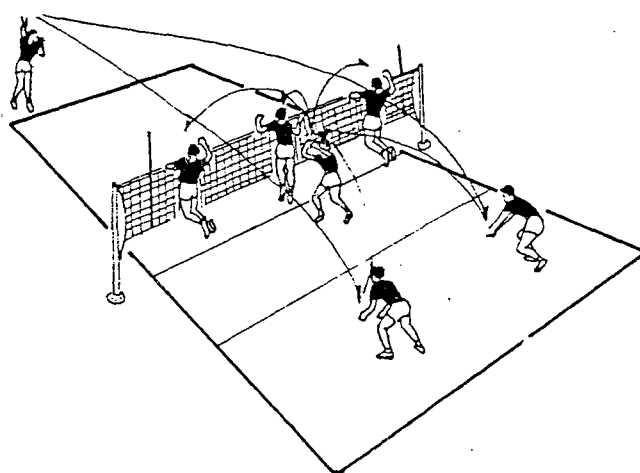
ภาพประกอบ 36 การรุกแบบกลาง 1-2

1. การรุกแบบกลาง 1-2 คนเซ็ทยืนตำแหน่งที่ 3 หรือกลางสนามหน้าตาข่าย เซ็ทลูกไปให้คนตบตำแหน่งที่ 2 หรือ 4 จุดเด่นของการรุกแบบกลาง 1-2 คือ ไม่มีแผนซับซ้อน สะดวกต่อคนเซ็ทและคนตบ เพราะมีจุดตบอยู่เพียง 2 จุดเท่านั้น จึงใช้แผนการเล่นแบบนี้กับทีมที่มีระดับความสามารถค่อนข้างต่ำ

ภาพประกอบ 37 การรุกแบบข้าง 1-2

2. การรุกรแบบข้าง 1-2 คนเซ็ทจะยืนตำแหน่งที่ 2 เซ็ทไปให้คนตบในตำแหน่งที่ 3 และ 4 ผู้เล่นที่รับลูกแรกต้องพยายามตีลูกวอลเลย์บอลไปให้คนเซ็ทซึ่งยืนค่อนข้างด้านข้างของสนาม หากผู้ตบยืนตำแหน่งที่ 3 ใช้มือซ้ายตบก็จะเพิ่มประสิทธิภาพการรุกได้ดียิ่งขึ้น ทานองเดียวกันถ้าคนเซ็ทยืนในตำแหน่งที่ 4 แล้วอาจจะเซ็ทลูกให้ผู้เล่นตำแหน่งที่ 3 และ 2 ตบก็ได้ จุดเด่นของการรุกรแบบข้าง 1-2 คือ ใช้เล่นได้ง่าย สามารถพลิกแพลงการเล่นได้มากกว่าการรุกรแบบกลาง 1-2 ง่ายต่อการประสานงานกัน

ภาพประกอบ 38 การรุกรแบบคนเซ็ทอยู่แถวหลังไปเซ็ทแถวหน้า

3. การรุกรแบบคนเซ็ทอยู่แถวหลังไปเซ็ทแถวหน้า จุดเด่นของการรุกรแบบนี้คือมีคนตบได้ทั้งสามคน และมีคนวิ่งหลอก จึงใช้ลูกเร็วเป็นหัวใจของการรุก มีทิศทางกรวิ่งและตบลูกพลิกแพลงได้หลายทาง มีความฉับพลันในการรุกสูง จุดจู่โจมมีมากทำให้ฝ่ายตรงข้าม ยากที่จะใช้การสกัดกั้นสองคนให้เกิดผล ปัจจุบันจึงเป็นที่นิยมเล่นกันมาก พื้นฐานของการรุกรแบบนี้ให้ผู้เล่นตำแหน่งที่ 3 วิ่งหลอกหรือตบลูกเร็วใกล้คนเซ็ทด้านหน้า ผู้เล่นตำแหน่งที่ 2 และ 4 วิ่งตรงเข้าหาตาข่าย คนเซ็ทจะเลือกส่งลูกวอลเลย์บอลให้คนใดคนหนึ่งตบตามความเหมาะสม

กรมพลศึกษา (2533 : 89 - 93) กล่าวถึงรูปแบบของการรุกไว้ว่า การเล่นเป็นทีมจะต้องประกอบด้วย การรับ การรุก โดยผู้เล่นต้องสามารถนำทักษะต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น การรุกที่ดีจะต้องเริ่มมาจากการรับที่ดีก่อน ทั้งนี้เพราะหากทีมใดสามารถรับได้ดีแล้วก็จะสามารถนำรูปแบบการรุกรวมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รูปแบบของการรุกมีหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีจะสามารถนำไปใช้ได้โอกาสต่าง ๆ กัน

1. การรุกแบบลูกสูง (C) เป็นการรุกแบบพื้นฐาน ทีมทั่ว ๆ ไปสามารถนำมาใช้ได้
2. การรุกแบบลูกปานกลาง (B) เป็นการรุกอีกแบบหนึ่ง ซึ่งมือเซ็ทจะเซ็ทลูกให้ตัวตบในระยะความสูงปานกลาง (ประมาณ 1.50 เมตร)
3. การรุกแบบลูกสั้น (A) มีลักษณะและวิธีการรูกอยู่มากมาย ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะเกิดขึ้น

พิศิษฐ์ ไตรรัตน์ผดุงผล (2537 : 86 - 87) กล่าวถึงรูปแบบการรุกไว้ 3 แบบดังนี้

1. แบบผู้เล่นมือเซ็ท 6 คน ทีมที่เริ่มต้นเล่นใหม่ ๆ ยังไม่มีความชำนาญและประสบการณ์ นิยมใช้ฝึกหัดและจัดผู้เล่นแบบนี้ คือ เมื่อหมุนเปลี่ยนตำแหน่ง ใครยืนตำแหน่งกลางหน้าก็จะทำหน้าที่เป็นมือเซ็ท
2. แบบผู้เล่นมือเซ็ท 3 คน มีผู้เล่นมือเซ็ท 3 คน และมือตบ 3 คน ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่า "จับคู่เล่น"
3. แบบผู้เล่นมือเซ็ท 2 คน เป็นรูปแบบที่พบเห็นโดยทั่วไป คือ มีผู้เล่นมือเซ็ท 2 คน และมือตบ 4 คน ผู้เล่นมือเซ็ทจะอยู่ตรงข้ามกัน

รูปแบบของการรุก โดยทั่วไปจะขึ้นอยู่กับทักษะหรือวิธีการเซ็ทว่าเซ็ทลูกวอลเลย์บอลแบบใด วิธีของลูกวอลเลย์บอลแตกต่างกัน เช่น การรุกแบบลูกสั้นเป็นการเซ็ทสูงจากตาข่ายประมาณ 1 ฟุต การรุกแบบลูกปานกลางเป็นการเซ็ทสูงจากตาข่ายประมาณ 1 เมตร การรุกแบบลูกสูงเป็นการเซ็ทสูงจากตาข่ายมากกว่า 1 เมตร การรุกแบบลูกพุ่งขนานเป็นการเซ็ทพุ่งขนานตาข่ายสูงประมาณ 2 ฟุต

พอง เกิดแก้ว (2532 : 625 - 627) กล่าวว่า รูปแบบของการรุกมี 4 แบบ ดังนี้

1. แบบ 5-1 (มือตบ 5 มือเซ็ท 1)

2. แบบ 4-2 (มือตบ 4 มือเซ็ท 2)

3. แบบ 3-3 (มือตบ 3 มือเซ็ท 3)

4. แบบ 6-6 (มือตบ 6 มือเซ็ท 6) คือทุกคนในทีมเป็นได้ทั้งมือเซ็ทและมือตบ

กรมพลศึกษา (2533 : 113) กล่าวว่า การซันหลังมี 2 รูปแบบ คือ การซันหลังแบบ 3-2 และแบบ 2-3

1. การซันหลังแบบ 3-2 หมายถึง ผู้เล่น 3 คนยืนอยู่ใกล้กับผู้ตบ และผู้เล่นอื่น ๆ อีก 2 คน ยืนอยู่ข้างหลัง เป็นการควบคุมแถวที่สอง คอยรับลูกวอลเลย์บอลที่กระดอนจากการสกัดกั้น

2. การซันหลังแบบ 2-3 ในขณะที่ฝ่ายตรงข้ามทำการสกัดกั้นได้และลูกวอลเลย์บอลกระดอนกลับไปทางบริเวณแดนหลัง การซันหลังแบบ 2-3 จะได้ผลมากกว่าการซันหลังแบบ 3-2

ผาณิต บิลมาศ (2528 : 64) กล่าวว่า ความสำเร็จของทีมมาจากการตบซึ่งขึ้นอยู่กับ การสกัดกั้นและการรับของฝ่ายตรงข้ามว่าจะรับได้ดีมากน้อยแค่ไหน การป้องกันการตบก็ต้องรวมอยู่กับกลยุทธ์ของการตบ เมื่ออยู่ในสนามต้องมีสมาธิ ทักษะพื้นฐานพร้อมที่จะใช้ได้อย่างอัตโนมัติ เพราะการตบเป็นระยะสั้นมาก การซันให้ผู้ตบอาจมี 2 คน จะยืนเป็นส่วนโค้งของผู้ตบซึ่งจะเป็นการรุกที่ถูกต้อง ผู้ซันให้ผู้ตบจะต้องเข้าเล่นลูกวอลเลย์บอลทุกลูกจากการสกัดกั้นจะอยู่ห่างเท่าไรจากผู้ตบ ขึ้นอยู่กับคนเซ็ท การสกัดกั้นของฝ่ายตรงข้าม และทิศทางที่จะตบไป เมื่อลูกจากคนเซ็ทไปหาคนตบ ผู้ซันก็จะไปอยู่ใกล้ ๆ ผู้เล่นอื่น ๆ จะอยู่ในตำแหน่งของการรับ การซันจะขึ้นอยู่กับแบบของการรับของทีมว่าจะมีการรับแบบตำแหน่งที่ 6 อยู่ด้านหน้าหรือหลัง

รูปแบบการสกัดกั้นและการซันหลัง

ผาณิต บิลมาศ (2528 : 66 - 70) กล่าวถึงรูปแบบหรือกลยุทธ์ในการสกัดกั้นว่า การสกัดกั้นและการซันหลัง เป็นทักษะที่ติดต่อกันและใช้ไปด้วยกันในการป้องกันการรุกของฝ่ายตรงข้าม การสกัดกั้นที่ช้าเกินไปมากเช่น คนเดียว สองคน หรือสามคน

การสกัดกันคนเดียว เมื่อคนหนึ่งขึ้นสกัดกันก็จะมีผู้มากอย่ซ้อนเรียกว่าผู้คุ้มครองผู้สกัดกัน ผู้สกัดกันจะกระโดดขึ้นเหยียดแขน แขนมือและหันเข้าหาตาข่าย ซึ่งกะว่าลูกวอลเลย์บอลจะผ่านใบไม้ได้

การสกัดกันสองคน อดยทั่วไปจะใช้สกัดกันตามหน้าที่ 4 กับ 2 เมื่อขึ้นสกัดกันก็ต้องมีผู้เข้าซ้อนหลังเช่นเดียวกัน ถ้าสกัดกันสองคนที่ตามหน้าที่ 3 ผู้เล่นด้านข้างก็จะเข้าซ้อน

การสกัดกันสามคน การสกัดกันแบบนี้จะใช้ที่ตามหน้าที่ 3 และใช้สกัดกันคนที่ตอบอย่างรุนแรงมาก ๆ การสกัดกันแบบนี้จะเสียเปรียบที่ว่า การสกัดกันจะทำให้สัมพันธ์กันได้ยาก ทำให้ผู้ที่จะทำการรับมีน้อยลง การสกัดกันแบบนี้จะใช้สำหรับผู้ที่ จะทำการสกัดกันได้อย่างดีและแน่นอนเท่านั้น

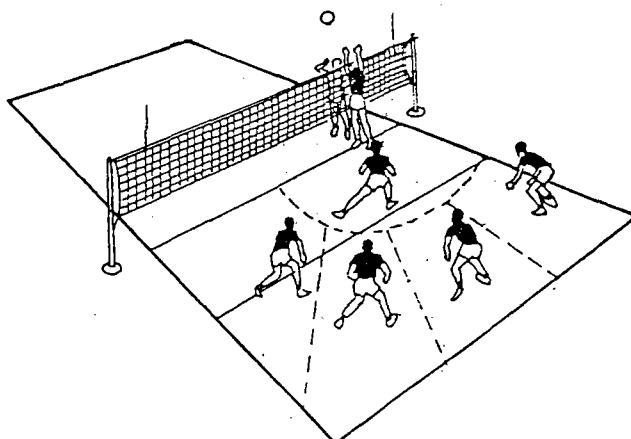
ระบบการซ้อนหลังตามหน้าที่ 6 ด้านหน้า เป็นระบบเก่าแก่และง่ายที่สุด แต่มีข้อทั่วไปทั้งที่มีระดับต่ำและสูง หลักการก็คือ ผู้เล่นตามหน้าที่ 6 จะออกจากโค้งหลังของการรับและเข้าช่วยเหลือผู้ที่รับลูกวอลเลย์บอล เพราะว่าพื้นที่หลังของการสกัดกันเป็นจุดสำคัญมากในการรับ การซ้อนหลังแบบนี้จะรักษาพื้นที่ได้มากที่สุด

ระบบการซ้อนหลังตามหน้าที่ 6 ด้านหลัง จะต้องสับกันกับตามหน้าที่ 6 อยู่ด้านหน้า วิธีนี้เหมาะที่จะเข้ารับลูกที่ตีมาอย่างรุนแรง แต่ผู้เล่นต้องมีทักษะและกลยุทธ์อย่างดี ทีมที่ดีจะใช้ทั้ง 2 ระบบไปด้วยกัน หรือใช้ให้ตรงข้ามกับคู่ต่อสู้

พิศิษฐ์ ไตรรัตน์ผดุงผล (2537 : 93 - 95) กล่าวว่า เมื่อผู้เล่นแดนหน้ากระโดดขึ้นทำการสกัดกัน เป็นการป้องกันด่านแรก ถ้าลูกวอลเลย์บอลหลุดผ่านแนวป้องกัน หรือสัมผัสปลายนิ้วมือ ผ่านกำแพงสกัดกันลงมา ผู้เล่นตามหน้าที่อื่นควรได้ซ้อนหลัง หรือสำรองตำแหน่งการเล่นลูกวอลเลย์บอลไว้

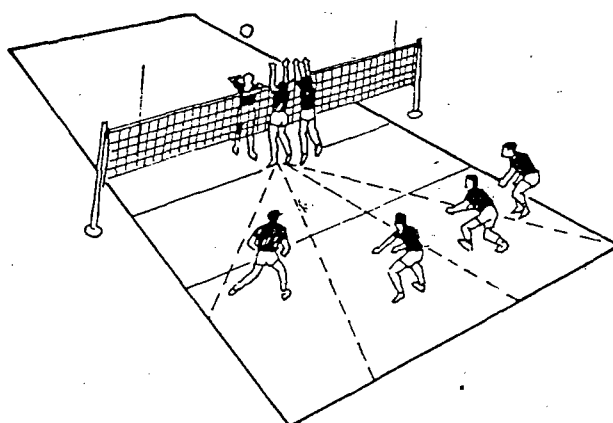
เมื่อทำการสกัดกันหมู่

การซ้อนหลังแบบ 2-1-3 คือมีผู้เล่นแดนหน้าสกัดกัน 2 คน และผู้เล่นตามหน้าที่ 6 เข้าซ้อนหลังด้านหน้าหรือบริเวณหลังกำแพงสกัดกัน

ภาพประกอบ 39 การซันหลังแบบ 1-1-4

การซันหลังแบบ 1-1-4 คือ ผู้เล่นแดนหน้าคนใดคนหนึ่งสกัดกั้น และผู้เล่นตำแหน่งที่ 6 ต้องเข้าซันหลังเพื่อคอยรับลูกวอลเลย์บอล

ภาพประกอบ 40 การซันหลังแบบ 2-0-4

การซันหลังแบบ 2-0-4 คือ ผู้เล่นแดนหน้าทำการสกัดกั้นผู้เล่นที่มีการตบรุนแรงหรือสกัดกั้นการตบจากตำแหน่งกลางหน้า ผู้เล่นฝ่ายรับตำแหน่งที่ 6 ออกมาด้านหลัง

วัยเด็กตอนปลาย

อุบลรัตน์ เพ็งสฤติย์ (2529 : 252 - 271) กล่าวถึงวัยเด็กตอนปลายว่า วัยเด็กตอนปลายจะเริ่มตั้งแต่เด็กที่มีอายุ 6 ปีเป็นต้นไป จนกระทั่งเด็กอายุ 12 ปี ซึ่งเป็นช่วงระยะที่เด็กเริ่มมีวุฒิภาวะทางเพศ หรือเราอาจจะเรียกอย่างง่าย ๆ ว่า เป็นวัยรุ่นนั่นเอง เด็กวัยนี้เมื่อเริ่มเข้าสู่โรงเรียนไปแล้วจะมีผลทำให้ชีวิตของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาโดยเจเพาะอย่างยิ่ง เด็กจะมีการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติและพฤติกรรมของตัวเด็กเอง ทั้งนี้เพราะในช่วงชีวิตสุดท้ายของชีวิตวัยเด็กตอนปลายนี้เด็กจะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางร่างกาย รวมทั้งสภาพแวดล้อมของเด็กก็จะมีการเปลี่ยนแปลงมีวงกว้างออกไป

ช่วงระยะที่เด็กจะก้าวเข้าสู่วัยรุ่นนั้นจะมีความแตกต่างกันในเด็กแต่ละคน เด็กบางคนเมื่ออายุเพียง 11 ปี จะเข้าสู่วัยรุ่นได้อย่างสมบูรณ์ แต่เด็กบางคนจะเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุ 13 ปี ฉะนั้นในเรื่องของการเข้าสู่วัยรุ่นนี้ย่อมจะมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล

ลักษณะทั่วไปของวัยเด็กตอนปลาย

วัยเด็กตอนปลายอยู่ในช่วงระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพแวดล้อมภายในบ้านจะมีการเปลี่ยนแปลงไป เด็กวัยนี้มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของทางโรงเรียน ฉะนั้นผลที่ตามมาคือ เด็กจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติและพฤติกรรม เด็กวัยนี้จะถูกเรียกชื่อต่าง ๆ อย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นชื่อที่เรียกกันอยู่ในครอบครัว หรือที่เรียกว่าชื่อเล่น และชื่อที่เรียกกันเป็นทางการหรือที่เรียกว่าชื่อจริง ชื่อเล่นและชื่อจริง หรือแม้แต่ ชื่อที่ถูกเรียกกันในระหว่างเพื่อนฝูง จะมีผลต่อลักษณะทั่วไปของในระยะต่อไป

นักการศึกษาที่มีความคิดเห็นว่า วัยเด็กตอนปลายเป็นวัยของการเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เด็กจะต้องได้รับความรู้พื้นฐานอันที่จะปรับตัวในชีวิตผู้ใหญ่อต่อไป โดยการที่เด็กได้รับการฝึกทักษะทั้งจากในโรงเรียนและกิจกรรมนอกหลักสูตรต่าง ๆ ของโรงเรียน

สำหรับความคิดเห็นของบิดามารดาที่มีต่อเด็กนั้น บิดามารดาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เด็กวัยนี้เริ่มเป็นผู้ใหญ่ มีความรู้สึก และมีการกระทำต่าง ๆ ได้ดี ฉะนั้นเด็กจึงควรมีความรู้ในเรื่องทั่วไปอย่างกว้างขวาง แต่ผลปรากฏตามความเป็นจริงแล้วพบว่า เด็กวัยนี้ยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ต้องมีการพึ่งพาบิดามารดาอีกมากมาย ฉะนั้นลักษณะของเด็กในวัยนี้จึงขาดความน่าดู สกปรกมอมแมม และไม่มีลักษณะที่มีความน่ารักสำหรับบุคคลที่ได้พบเห็นอีกต่อไป

สำหรับนักจิตวิทยามีความคิดเห็นว่า วัยเด็กตอนปลายนี้เป็นวัยแห่งการเข้ากลุ่มหรือที่เรียกกันว่า กลุ่มเพื่อน ซึ่งเด็กวัยนี้ตามสภาพปกติแล้ว เด็กจะเป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูงทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย เพื่อนส่วนใหญ่ยอมรับว่า เด็กเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ซึ่งจะทำให้เด็กมีความรู้สึกมั่นคงหรือประสบความสำเร็จในการเข้ากลุ่มต่อไปในอนาคต ซึ่งจะมีผลทำให้เด็กมีลักษณะของการพูด การแสดงออกหรือลักษณะท่าทางต่าง ๆ แม้แต่พฤติกรรมของเด็กนั้นจะมีความมั่นใจต่อไปในอนาคต

ด้วยเหตุนี้เอง วัยเด็กตอนปลายจึงเป็นวัยที่เด็กเริ่มมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทุกด้าน อันจะเป็นผลทำให้ความสามารถในการประเมินความสามารถของตนเอง นอกจากนั้น จะเป็นเครื่องช่วยทำให้เกิดแรงผลักดันในการสร้างแรงจูงใจหรือระดับความทะเยอทะยานให้เกิดขึ้นมาใหม่ในตัวของเด็ก อันเป็นความปรารถนาของเด็กในการที่มีความต้องการให้มีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและลดแรงขับตนเองให้ได้

พัฒนาการทางร่างกาย

พัฒนาการทางร่างกายนี้มีลักษณะของการพัฒนาการได้หลายลักษณะ กล่าวคือ

1. ความสูง

วัยเด็กตอนปลายจะเป็นช่วงระยะเวลาที่ร่างกายมีการเจริญเติบโตอย่างเห็นได้ชัด จนกระทั่งเด็กได้ก้าวเข้าสู่วัยหนุ่มสาว หรือประมาณ 2 ปีก่อนที่เด็กจะมีวุฒิภาวะทางเพศ จะเริ่มมีการเจริญเติบโตที่รวดเร็วขึ้น ส่วนสูงของวัยเด็กตอนปลายนี้จะมีส่วนสูงเพิ่มปีละ 2 - 3 นิ้ว เท่านั้น เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่ระยะหนุ่มสาว จะเป็นช่วงที่เด็กมีอายุของเด็กโดยประมาณ 11 ปี

จะมีความสูง 58 นิ้ว ส่วนเด็กชายที่มีอายุ 11 ปี จะมีความสูงโดยเฉลี่ย 57.5 นิ้ว ทั้งนี้ มีสาเหตุเนื่องจากว่า เด็กหญิงจะมีอัตราเจริญเติบโตเร็วกว่าเด็กชาย โดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 1 ปี

จากการศึกษาของ Garn (1960) ได้พบว่า เด็กหญิงที่พอมจะมีแนวโน้มว่าเตี้ยกว่าเด็กชายที่อ้วน ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ได้มาโดยการเปรียบเทียบเด็กหญิงที่อ้วนและพอมที่มีอายุโดยเฉลี่ย 8.5 ปี และเด็กชายที่อ้วนและพอมซึ่งมีอายุเฉลี่ย 9.5 ปี พบว่า เด็กที่อ้วนจะมีแนวโน้มว่าสูงกว่าเด็กที่พอม

นอกจากนั้น Ketchan (1960) และ Thompson (1954) ได้ศึกษาพบต่อไปอีกว่า เด็กที่ฉลาดจะมีแนวโน้มว่าสูงกว่าเด็กที่มีความฉลาดเท่ากับเกณฑ์เฉลี่ยหรือต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยเล็กน้อย ยิ่งไปกว่านั้น เรื่องความสูงของเด็กนั้นยังขึ้นอยู่กับอาหาร และการดูแลสุขภาพสภาพของเด็ก รวมทั้งความสูงของพ่อแม่อีกด้วย

2. น้ำหนัก

น้ำหนักของวัยเด็กตอนปลายนี้จะมีการเพิ่มในลักษณะที่เชิงซ้ำ จนกระทั่งเมื่อเด็กได้ก้าวมาสู่ระยะหนุ่มสาว เด็กหญิงที่มีอายุ 11 ปีจะมีน้ำหนักเฉลี่ย 88.5 ปอนด์ ส่วนเด็กชายในอายุที่เท่ากันจะมีน้ำหนักเฉลี่ย 85.5 ปอนด์ ครั้นเมื่อเด็กอายุ 12 ปี เด็กหญิงจะมีน้ำหนัก 100.5 ปอนด์ ส่วนเด็กชายจะหนัก 96 ปอนด์

น้ำหนักของเด็กที่เพิ่มขึ้นได้นั้นเพิ่มได้โดยเนื้อเยื่อไขมันของร่างกาย เด็กที่มีรูปร่างพอมบาง (Ectomorph) จะมีน้ำหนักน้อยกว่าเด็กที่มีรูปร่างลักษณะแบบมีกล้ามเนื้อ (Mesomorph) อันประกอบด้วยลักษณะที่หนัก แข็งแรง และมีรูปร่างที่ได้สัดส่วน

น้ำหนักของเด็กที่มีอายุเท่ากันจะมากหรือน้อยนั้น จะได้รับอิทธิพลมาจากระดับสติปัญญา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และน้ำหนักในขณะแรกเกิด โดยทั่วไปแล้ว เด็กหญิงในช่วงวัยเด็กตอนปลายทุกช่วงอายุจะมีแนวโน้มว่าเด็กหญิงจะมีน้ำหนักมากกว่าเด็กชาย และจะเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อเด็กได้ก้าวเข้าสู่วัยหนุ่มสาว ว่าเด็กหญิงจะมีน้ำหนักมากกว่าเด็กชายอย่างแน่นอน

เมื่อเด็กอายุ 6 ปีไปแล้ว เด็กจะมีความหิวเพิ่มขึ้น ทำให้การกินของเด็กมีการกินจุและกินบ่อยครั้ง ในบางครั้งการกินของเด็กเป็นการกินเพื่อทดแทนการไม่สามารถเข้าสังคมได้และเด็กบางคนอาจจะได้รับความกดดันหรือความบีบคั้นให้กินเก่งมาตั้งแต่แรกเกิด ผลก็คือเด็กจะมีน้ำหนักที่มากเกินไปก็ย่อมได้

เด็กที่มีน้ำหนักมากเกินไปย่อมจะเป็นปัญหาสำหรับเด็กในการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในการเล่นกับเพื่อน ๆ เมื่อเด็กไม่สามารถจะเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ผลก็คือเด็กจะขาดโอกาสในการฝึกทักษะของการเข้าสังคม เมื่อเด็กขาดโอกาสในการฝึกทักษะแล้วจะมีผลทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นปมด้อยเกี่ยวกับร่างกายของตนเอง และจะมีผลทำให้เด็กไม่ยอมเข้าร่วมในกิจกรรมทางสังคมอีกต่อไป

3. สัดส่วนของร่างกาย

การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของร่างกาย ในระยะแรกสัดส่วนของร่างกายยังไม่ได้สัดส่วน แต่เมื่อเข้าสู่วัยเด็กตอนปลายนี้ สัดส่วนจะเริ่มปรากฏว่าได้สัดส่วนมากขึ้น นอกจากนั้น พันธวรเริ่มปรากฏขึ้นมา ทำให้รูปร่างของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงโดยริมฝีปากจะเต็มอัมขึ้น ส่วนล่างของใบหน้าจะมีขนาดใหญ่ หน้าผากลาด จมูกใหญ่ขึ้น มีสันจมูก ทำให้ลักษณะของใบหน้าได้สัดส่วนกว่าเดิม

ในด้านลำตัวจะมีขนาดใหญ่กว่าเดิม และมีเอว บริเวณทรงอกจะมีขนาดเพิ่มออกและแบนราบ ลำคอยาว ใหญ่ลาด แม้แต่กระดูกเชิงกรานของเด็กก็จะขยายใหญ่ขึ้นเช่นกัน ในเรื่องของแขนขา นั้นจะมีลักษณะแบบบาง ไม่มีกล้ามเนื้อ ส่วนมือและส่วนเท้าจะมีการเจริญเติบโตช้ากว่าวัยเด็กตอนปลาย แต่สำหรับมือและเท้าของเด็กชายจะใหญ่กว่าของเด็กหญิง

ทักษะของวัยเด็กตอนปลาย

เมื่อเด็กเข้าสู่ระยะวัยเด็กตอนปลายนั้น เด็กจะเริ่มมีทักษะต่าง ๆ ปรากฏขึ้นมา ซึ่งจากการศึกษาพบว่า เด็กที่มีอายุ 6 ปีจะสามารถสร้างวัตถุอย่างง่าย ๆ ขึ้นมาได้ เช่น ระเบิด แก้วรี รถ เรือ จากเศษไม้ได้ เด็กจะมีความสามารถเย็บ ระบายสี ทำกับข้าว ใช้มีดได้อย่างเต็มที่

ทั้งนี้เพราะในวัยนี้ เด็กจะมีพัฒนาการทางทักษะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถทางขาจะมีการพัฒนาได้อย่างรวดเร็วกว่าทักษะทางแขนและมือ ด้วยเหตุนี้เอง เด็กอายุเพียง 6 ปี จะมีความสามารถในการเล่นสเกตช์ ว่ายน้ำ จักรยาน หรือเดินร่าได้

ทักษะของวัยจะร่างกายจะปรากฏขึ้นได้สืบเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมของเด็กเอง และยังขึ้นอยู่กับโอกาสที่เด็กจะได้รับการเรียนรู้ แม้แต่ความแตกต่างระหว่างเพศก็จะมีผลทำให้ลักษณะของเด็กมีความแตกต่างกันออกไป โดยทั่วไปแล้ว เด็กหญิงจะมีความสามารถชักล้ามเนื้อมือได้ดีกว่าเด็กชาย เช่น การวาดภาพ การเย็บผ้า การถักทอสิ่งของ การทูปสิ่งของด้วยค้อน แต่สำหรับเด็กชายแล้ว เด็กชายจะมีความสามารถทางกล้ามเนื้อทั้งหมดได้ดีกว่าเด็กหญิง ตัวอย่าง เช่น การขว้างลูกบอล การเตะสิ่งของต่าง ๆ ในระยะไกล การยืน และการวิ่งกระโดดในระยะไกล ๆ เป็นต้น ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่า ทักษะของเด็กที่เกิดขึ้นได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับโอกาสของเด็กที่จะได้รับการฝึกฝนหรือมีการเรียนรู้มาเป็นอย่างใดนั่นเอง

ความสนใจในการเล่นและกิจกรรมในวัยเด็กตอนปลาย

วัยเด็กตอนปลายนี้มักจะได้อธิบายอย่างหนึ่งว่า เป็นวัยของการเล่น ทั้งนี้เพราะ เด็กวัยนี้มีการเล่นและชอบในการเล่นกันมากในระหว่างหมู่เพื่อนเด็กด้วยกัน การเล่นของเด็กนี้ย่อมจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เพราะ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมแตกต่างกัน ย่อมจะมีการเล่นที่แตกต่างกัน เช่น เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางจะมีการเล่นกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่ม เช่น กิจกรรมลูกเสือ ยุวภาษา หรือเนตรนารี เป็นต้น แต่เด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจนจะมีการเล่นภายใต้คำสั่งของเด็กอื่น ๆ ที่มีความสามารถเหนือกว่า นอกจากนั้นยังมีการเล่นที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามเพศของเด็กอีกด้วย ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของทั้งเพศชายและเพศหญิง แม้แต่เด็กที่มีความฉลาดก็จะมีกิจกรรมในการเล่นที่แตกต่างไปจากเด็กที่ไม่ฉลาด กล่าวคือ เด็กที่ฉลาด มักจะให้ความสนใจกิจกรรมเพียงน้อยอย่างแต่กิจกรรมที่เด็กฉลาดสนใจนั้น มักจะเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ใช้ความสนใจอย่างจริงจัง ยิ่งไปกว่านั้น แม้แต่สภาพแวดล้อมทางบ้านของเด็กก็จะมีผลต่อกิจกรรมทางการเล่นของเด็กเช่นกัน เช่น เด็กที่มาจาก

ครอบครัวสลับ เด็กจะมีการชอบดูโทรทัศน์มากกว่าการทำกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของเด็กไม่เอื้ออำนวยให้เด็กได้มีการเล่นในกิจกรรมอื่น ๆ ได้ดีกว่า นอกเหนือจากรายการทางโทรทัศน์เท่านั้น

ประเภทของกิจกรรมการเล่นของเด็กนั้นจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ ถ้าเด็กเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ การเล่นของเด็กก็จะเป็นลักษณะที่เป็นกิจกรรมที่เข้าร่วมเล่นกับเพื่อน ๆ หรืออาจจะเป็นผู้นำของเด็กคนอื่น ๆ เป็นต้น กิจกรรมการเล่นของวัยเด็กตอนปลาย จึงมีมากมายหลายชนิด เช่น การสร้างสรรค์ของเล่น การเล่นเกมกีฬา เป็นต้น ซึ่งประเภทกิจกรรมของการเล่นในวัยเด็กตอนปลาย ประกอบด้วย

1. กิจกรรมการเล่นสร้างสรรค์

การเล่นในลักษณะการคิดสร้างสรรค์นี้เด็กจะต้องมีเครื่องมือช่วย เช่น ทราย หิน หรือมีอุปกรณ์อื่น ๆ มาร่วมด้วย ส่วนเด็กหญิงจะมีการเล่นที่คิดสร้างสรรค์ในลักษณะอื่น ๆ เช่น การเย็บผ้า การวาดภาพ การระบายสี เป็นต้น

สำหรับการวาดภาพ การระบายสี และสร้างรูปภาพต่าง ๆ ขึ้นมานั้น จะเป็นความก้าวหน้าและเป็นความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของวัยเด็กตอนปลาย แต่โดยทั่วไปเด็กมักจะไม่ได้รับการกระตุ้นให้มีความสามารถในสิ่งเหล่านี้เลย ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูและพ่อแม่ที่จะช่วยเหลือให้เด็กมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

นอกจากกิจกรรมดังที่กล่าวมาทั้งหมดแล้ว การร้องเพลงนับว่าเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กได้เช่นกัน เพราะการร้องเพลงจะทำให้เด็กมีความรู้สึกสนุกสนาน และเด็กมักจะชอบร้องเพลงทุกแห่งไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน หรือโรงเรียน เมื่อเด็กร้องเพลงแล้วจะทำให้เด็กเกิดความสุข ผลที่ตามมาเด็กจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ ได้ดีกว่าคนที่ไม่มีความสุขเลย

2. เกมและกีฬา

ในการเล่นกีฬาของวัยเด็กตอนปลายในระยะแรกนั้น เด็กจะมีการเล่นเกมที่เป็นเกมง่าย ๆ ก่อน หลังจากนั้นจึงเป็นเกมที่มีความยากขึ้นตามลำดับ เด็กจะเริ่มมีการฝึกบาสเกตบอล ฟุตบอล หรือกีฬาอื่น ๆ อีกก็ได้ และในวัยนี้เองที่เด็กจะเริ่มมีทักษะในการเล่นกีฬาและเกมกีฬาที่เด็กเล่นได้นับว่ามีทักษะสำหรับเด็กมากที่สุด

3. กิจกรรมอื่น ๆ เช่น การอ่าน การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์ การชมภาพยนตร์ และการพักผ่อนวัน

จรินทร์ ธานีรัตน์ (ม.ป.ป. : 2 - 3) กล่าวว่า เด็กในระดับประถมศึกษาเป็นวัยที่กำลังพัฒนาทุกด้าน โดยเฉพาะทางร่างกายเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นไปตามความต้องการตามธรรมชาติ ร่างกายต้องการการเคลื่อนไหวเพื่อความเจริญเติบโตของอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างมีสัดส่วน จึงเห็นได้ว่าเด็กวิ่งเล่นออกกำลังกายได้ตลอดเวลา แม้ว่าเด็กจะเหนื่อยง่าย แต่หยุดพักเพียงชั่วครู่เด็กก็จะหายเหนื่อยทันที และจะมีพลังในการเล่นได้ต่อไปอีก

จากธรรมชาติอันนี้เอง การพลศึกษาจะช่วยส่งเสริมให้การพัฒนาในลักษณะที่ถูกต้อง และการสนองตอบความต้องการตามธรรมชาตินั้น กล่าวคือ เด็กต้องการวิ่ง กระโดด ปีนป่าย ห้อยโหน หกจะเมน ตีลังกา ขว้าง เหวี่ยง ทุ่ม ปา เป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะความต้องการธรรมชาติของเด็ก เพื่อต้องการเร่งความเจริญเติบโตทางร่างกาย กิจกรรมทางพลศึกษาจะได้ตอบสนองต่อความต้องการเช่นว่านั้น โดยการจัดกิจกรรมหรือเกมการเล่นที่ส่งเสริมการวิ่ง การกระโดด การห้อยโหน การเหวี่ยง การขว้าง การทุ่ม การปา เป็นต้น ด้วยวิธีการที่ถูกหลัก และมีกฎเกณฑ์ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเจริญพัฒนาการในลักษณะที่ถูกต้อง แทนที่จะให้เด็กเล่นตามลำพังปราศจากกฎเกณฑ์ใด ๆ และอาจจะเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ อันจะเป็นผลให้การเจริญเติบโตของร่างกายไม่เป็นไปตามลำดับแห่งการพัฒนาการของร่างกายหรืออาจจะเป็นการสกัดกั้นความเจริญงอกงามทางร่างกายของเด็กได้

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2527 : 56 - 57) กล่าวถึงลักษณะของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายไว้ดังนี้

1. ลักษณะทางด้านร่างกาย

1.1 การเจริญเติบโตทางร่างกายของนักเรียนในวัยนี้ยังเป็นไปด้วย

ความสม่ำเสมอและอยู่ในอัตราเดิม แต่โครงร่างของกระดูกยังอ่อนอยู่

1.2 การทำงานของหัวใจและระบบไหลเวียนดีขึ้นมา มีความอดทนดีขึ้น

นักเรียนในวัยนี้สามารถออกกำลังกายที่หนัก ๆ ได้เป็นระยะเวลาพอสมควร

1.3 กำลังความแข็งแรงของกล้ามเนื้อโดยทั่วไปดีขึ้นมาก ยกเว้นกล้ามเนื้อแขนและไหล่ ยังไม่มีความแข็งแรงเท่าที่ควร

1.4 การทำงานประสานกันของระบบประสาทและกล้ามเนื้อดีขึ้นมาก ทักษะส่วนใหญ่จะเป็นไปตามลักษณะอัตโนมัติ นักเรียนไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดเพื่อใช้บังคับการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเหมือนเช่นที่เคยเป็นมา

1.5 ประสาทสามารถติดตามการเคลื่อนไหวของอุปกรณ์การเล่นได้อย่างดีตามปกติ

1.6 ปฏิกริยาการตอบสนอง หรือรีแอคชั่นไว้มาก

1.7 สุขภาพดีทั่ว ๆ ไป อยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีภูมิคุ้มกันต่อโรคภัยไข้เจ็บสูง

2. ลักษณะทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม

2.1 นักเรียนในวัยนี้จะเริ่มเห็นความสำคัญของการเป็นกลุ่มและพวก เริ่มมีความเข้าใจในการร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ชอบสมบัติในการเป็นผู้นำ เริ่มแสดงออกจนเห็นได้ชัด

2.2 ระยะของความสนใจของนักเรียนเริ่มยาวนานขึ้น นักเรียนเริ่มหันมาสนใจในกิจกรรมน้อยอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมประเภทการแข่งขันและต่อสู้ มีความต้องการในกิจกรรมที่มีการผจญภัยและตื่นเต้น

2.3 เนื่องจากความสัมพันธ์ในการทำงานประสานกันของกลุ่มเนื้อและประสาท
ดีขึ้น ฉะนั้น นักเรียนในวัยนี้จะเริ่มสนใจในกิจกรรมหรือกีฬาที่ต้องการใช้ทักษะ และมีความพยายาม
ที่จะฝึกฝนให้มีทักษะที่ดีขึ้น

2.4 ในระยะตอนปลายของวัยนี้ คือ ประมาณชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ความคิดเห็น
หรือการยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนรุ่นเดียวกันถือว่ามีความสำคัญมาก

2.5 นักเรียนจะมีความสนใจในกีฬาซึ่งกำลังเป็นที่นิยมของสังคม โดยเฉพาะ
นักเรียนชายจะพยายามเลียนแบบของนักกีฬาที่ดีเด่น

3. การจัดกิจกรรมพลศึกษา

3.1 การจัดกิจกรรมพลศึกษาให้นักเรียนในวัยนี้ ครูจะต้องใช้ความระมัดระวัง
เป็นพิเศษ ในการที่จะจัดให้นักเรียนทุก ๆ คนได้มีส่วนร่วมโดยทั่วถึงกัน ครูจะต้องพยายาม
ช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคน เพื่อให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งต้องล่าช้าเพื่อนในด้านหนึ่งด้านใด
อย่างเห็นได้ชัด มิฉะนั้นอาจจะเป็นปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนได้

3.2 กิจกรรมที่จะจัดแต่ละอย่างควรเป็นกิจกรรมที่ต้องการทักษะพอสมควร เช่น
เกมกีฬาที่จะนำไปสู่กีฬาชนิดต่าง ๆ แต่ทั้งนี้จะต้องคัดแปลงสนามหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เข้ากับ
ระดับความสามารถของร่างกายของนักเรียนด้วย กติกาหรือระเบียบข้อบังคับในการเล่นก็
เช่นเดียวกัน ควรจะได้ดัดแปลงให้เข้ากับความสามารถของนักเรียนในวัยนี้

3.3 การแข่งขันเริ่มมีบทบาทสำคัญโดยเฉพาะในกีฬาประเภทที่เป็นชุด ครูควร
หาทางดัดแปลงเกมกีฬาต่าง ๆ ทั้งในด้านขนาดของสนาม ระยะเวลาในการเล่น และจำนวน
ผู้เล่น เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแข่งขันกันระหว่างหมู่หรือกลุ่มให้มากที่สุด หรือถ้าเป็นไปได้
ก็ให้มีการแข่งขันนอกเวลาเรียนเป็นประจำวันด้วย

3.4 ในขณะที่แข่งขัน ครูควรฉวยโอกาสปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ ที่พึงเกิดขึ้นแก่
นักเรียนให้มากที่สุด โดยให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับการเล่นตลอดเวลา และใน
การเล่นแต่ละครั้งก็จะช่วยกันหาตนเป็นผู้เล่นและผู้ดูที่ดีด้วย

3.5 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ด้วยการเป็นผู้นำ
หรือผู้แทนของกลุ่มในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดด้วย

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยในประเทศ

เดวิส (Davis. 1991 : 465) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการปรับปรุงเกมการเล่น วอลเลย์บอลเพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนในระดับประถมศึกษา การศึกษาในครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ ผลของการดัดแปลงเกมการเล่นวอลเลย์บอลสำหรับนักเรียนระดับ 6 ในแต่ละการทดลองจะคำนึงถึง จำนวนผู้เล่น สภาพท้องถิ่น ความสำเร็จ ความเหมาะสมกับตัวนักเรียน โดยมีการปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ ของการเล่น เช่น ขนาดสนาม ความสูงของตาข่าย ชนิดของลูกวอลเลย์บอล วิธีการเสิร์ฟ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาทดลองมีทั้งชายและหญิง ซึ่งมีความสามารถทางทักษะสูง ปานกลาง และต่ำ ในจำนวนเท่ากันทั้งชายหญิง และระดับความสามารถทางทักษะ การศึกษาในครั้งนี้เน้น 2 กรณีคือ 1. ศึกษากรณีจำนวนผู้เล่นในแต่ละเกม เช่น เกมประเภทผู้เล่น 1 ต่อ 1 คน, 2 ต่อ 2 คน, 3 ต่อ 3 คน และ 6 ต่อ 6 คน 2. ศึกษากรณีความสามารถทางทักษะ 4 ทักษะ คือ การตีก การส่ง การตีกกับการส่ง การเสิร์ฟ

จากการศึกษาพบว่า เกมประเภทผู้เล่น 1 ต่อ 1 คน มีความเหมาะสมมากที่สุดทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะสูงขึ้นไม่ว่าจะเป็นนักเรียนที่มีทักษะต่ำ ปานกลาง สูง และเกมประเภทผู้เล่น 2 ต่อ 2, 3 ต่อ 3 คน ประสพผลสำเร็จมากกว่าเกมที่มีผู้เล่น 6 ต่อ 6 คน แต่ไม่มี ความแตกต่างกันระหว่างเกมผู้เล่น 2 ต่อ 2 กับ 3 ต่อ 3 คน ไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศ ในการฝึกแต่ละทักษะ ผู้เล่นที่มีทักษะสูงสามารถรับรู้ได้เร็วในทุกทักษะและทุกเกมการเล่น ทักษะ การส่ง เป็นทักษะที่ยากที่สุดในการเรียนของเด็กทุกกลุ่มความสามารถและยากกว่าทักษะอื่น ๆ

หวง (Huang. 1994 : 2944) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์กลศาสตร์ของร่างกาย ในการกระโดดสกัดกั้นการตบวอลเลย์บอล จุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อทราบและเปรียบเทียบ กลศาสตร์ร่างกายของนักวอลเลย์บอลระดับสูงและระดับปานกลาง ในขณะที่กระโดดสกัดกั้นการตบ ลูกสั้น (A) และลูกปานกลาง (B) กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 24 คน ใช้กล้องวิดีโอบันทึกภาพในด้านข้างเพื่อดูการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายและความสูงของการกระโดด วัดแรงกระโดด

ที่ทำกับพื้นด้วยเอเอ็มทีไอ (AMTI) ซึ่งเป็นแผ่นวัดแรงกระดก นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (two - way ANOVA)

ผลปรากฏว่า พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักวอลเลย์บอลระดับสูงและระดับปานกลาง ในด้านความสูง ความเร็ว มุมสะโพกของการกระโดด รวมทั้งพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการกระโดดสกัดกั้นลูกสั้น (A) กับลูกปานกลาง (B) ในด้านความสูง ความเร็ว จังหวะของการกระโดด มุมของสะโพก เวลาเข้าเท้าในขณะย่อตัวและแรงกระทำกับพื้นขณะกระโดด

สรุปได้ว่า อัตราความเร็วของการกระโดด เป็นตัวแปรสำคัญต่อความสูงของการกระโดด การกระโดดสกัดกั้นลูกสั้น (A) แสดงให้เห็นถึงต้องใช้เวลาอย่างรวดเร็วและใช้แรงกระโดดมาก ส่วนการกระโดดสกัดกั้นลูกปานกลาง (B) ผลจะตรงข้ามกับการกระโดดสกัดกั้นลูกสั้น (A)

การวิจัยในประเทศไทย

รุ่งเรือง เทพทัต (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบของการแข่งขันวอลเลย์บอล ความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อทราบรูปแบบของการเสิร์ฟ รูปแบบของการตั้งรับเสิร์ฟ รูปแบบของการรุกและการช้อนหลัง รูปแบบของการสกัดกั้นและการช้อนหลัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักกีฬา วอลเลย์บอลประเภทเยาวชนทีมชาย อายุไม่เกิน 17 ปี ที่เข้าร่วมในการแข่งขันชิงแชมป์เยาวชนชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 2 ณ ยิมเนเซียม 2 กรุงเทพมหานคร เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 4 ทีมสุดท้ายที่เข้าชิงชนะเลิศของการแข่งขันโดยบันทึกวีดิโอเทปในขณะที่ทำการแข่งขัน พบว่าการเสิร์ฟแบบเทนนิส เป็นแบบที่ใช้มากที่สุด สัดส่วนของการเสิร์ฟของทุกทีมไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือแบบฮุค และน้อยที่สุดคือแบบมือล่าง การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) เป็นแบบที่ใช้มากที่สุด สัดส่วนของการตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) ระหว่างทีมศูนย์เยาวชนจังหวัดอุดรธานีกับทุกทีมแตกต่างกัน ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือ การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัววี (V) รูปแบบการรุกและการช้อนหลัง อดยเริ่มจากการดีก

แบบด้านหน้าเป็นแบบที่ใช้ดีกมากที่สุด สัดส่วนของการดีกของทุกทีมไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือแบบด้านข้าง และน้อยที่สุดแบบพุ่งตัว การเซ็ทแบบด้านหน้าและเซ็ทแบบเซ็ทยาว (C) เป็นแบบที่ใช้มากที่สุด สัดส่วนของการใช้ทุกทีมไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือการกระโดดเซ็ท และน้อยที่สุดแบบด้านข้าง การหมุนตัวตบเป็นแบบที่ใช้ในการตบมากที่สุด สัดส่วนของการใช้ของทุกทีมไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือ การหมุนข้อมือตบ และน้อยที่สุดคือ การตบแบบตัวหรือสูก ลูกวอลเลย์บอล การช้อนหลังคนตบลูกวอลเลย์บอลแบบตำแหน่ง 5 ช้อนหลัง เป็นแบบที่ใช้มากที่สุด สัดส่วนการใช้ทุกทีมไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือการช้อนหลังแบบตำแหน่ง 6 และน้อยที่สุดคือแบบตำแหน่ง 1 ช้อนหลัง การสกัดกั้นแบบ 2 คน เป็นแบบที่ใช้มากที่สุด สัดส่วนของการใช้ทุกทีมไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือการสกัดกั้นแบบ 1 คน และน้อยที่สุดคือ แบบ 3 คน การช้อนหลังคนสกัดกั้นแบบตำแหน่ง 5 ช้อนหลังเป็นแบบที่ใช้มากที่สุด สัดส่วนของการใช้ทุกทีมไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือ แบบตำแหน่ง 1 และน้อยที่สุดคือ แบบตำแหน่ง 6 ช้อนหลัง

ฉลอง ชาติรูปประวีณ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบทางทักษะวอลเลย์บอล ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาองค์ประกอบทักษะวอลเลย์บอลและรายการทดสอบที่วัดองค์ประกอบทักษะวอลเลย์บอล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาชายชั้นปีที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยรายการทดสอบทักษะวอลเลย์บอล 21 รายการ พบว่า องค์ประกอบด้านความแม่นยำ ประกอบด้วยรายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญของรายการทดสอบโดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรายการทดสอบในแต่ละองค์ประกอบจากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ รายการทดสอบการเซ็ทของเอเอเอชพีอีอาร์ (AAHPER) การเสิร์ฟของรัสเซีย และแลนด์ การเสิร์ฟของนิวรณ์ งามขำ การดีกหรือการเซ็ทของกันนิงแฮมและการริสัน การเซ็ทของรัสเซียและแลนด์ การเซ็ทของลิบาและสตาร์ฟ การเสิร์ฟของแพทรี การเสิร์ฟของทรงศักดิ์ เจริญพงศ์ องค์ประกอบด้านความสูงประกอบด้วยรายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญของรายการทดสอบโดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรายการทดสอบในแต่ละองค์ประกอบจากค่าสูงสุดถึงต่ำสุด ได้แก่ รายการทดสอบการเสิร์ฟของเอเอเอชพีอีอาร์ (AAHPER) การเซ็ทของเฮลแมน การดีกของเฮลแมน การดีกของเอเอเอชพีอีอาร์ (AAHPER) การเซ็ทของทรงศักดิ์ เจริญพงศ์ การดีกหรือการเซ็ทของเอเอเอชพีอีอาร์ (AAHPER) การตบของ

เฮลแมน องค์ประกอบด้านการตบประกอบด้วยรายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญของรายการทดสอบโดยการพิจารณาค่าน้ำหนักขององค์ประกอบรายการทดสอบในแต่ละองค์ประกอบจากค่าสูงสุดถึงต่ำสุด ได้แก่ รายการทดสอบการตบของทรงศักดิ์ เจริญพงศ์ การตบของนิวัฒน์ งามชา ทักษะรวมของผาณิต บิลมาศ องค์ประกอบด้านความเร็วในการดีกประกอบด้วยรายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญของรายการทดสอบ โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักขององค์ประกอบของรายการทดสอบในแต่ละองค์ประกอบจากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ รายการทดสอบการดีกของทรงศักดิ์ เจริญพงศ์ การดีกของแบรดดี้ การดีกของแซมเบอร์เลน

วีระ กัจฉศิริรินทร์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการกระโดดกับประสิทธิภาพในการตบวอลเลย์บอลของนักกีฬาหญิงระดับนักเรียนอาชีวศึกษา พ.ศ. 2535 ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการกระโดดกับประสิทธิภาพในการตบวอลเลย์บอลของนักกีฬาหญิงระดับนักเรียนอาชีวศึกษา พ.ศ. 2535 โดยใช้วิธีการเจาะจงเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 คน ซึ่งเป็นนักกีฬาวอลเลย์บอลหญิงระดับนักเรียนอาชีวศึกษา จาก 4 ประเทศคือ ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศไทย ประเทศละ 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบทดสอบความสามารถในการกระโดดของชิมามู (Shimazu Volleyball - Jump Index) และแบบทดสอบวัดความสามารถในการตบวอลเลย์บอลของผาณิต บิลมาศ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient) ซึ่งใช้วิธีการคิดคำนวณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเอสพีเอสเอส (SPSS) ผลการศึกษาพบว่าความสามารถในการกระโดดของนักกีฬาวอลเลย์บอลหญิงระดับนักเรียนอาชีวศึกษามีความสัมพันธ์กับความสามารถในการตบวอลเลย์บอลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 9.75$)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

① กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักกีฬาบอลเลย์บอลประเภททีมหญิง รุ่นอายุไม่เกิน 12 ปี ที่เข้าร่วมในการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอลนักเรียนของกรมพลศึกษา ประจำปี 2538 ณ อาคารจันทน์ปึงยง ระหว่างวันที่ 5 - 11 สิงหาคม 2538/ ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกนักกีฬาบอลเลย์บอล 4 ทีมสุดท้ายที่เข้าชิงชนะเลิศของการแข่งขัน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. อุปกรณ์และเครื่องมืออำนวยความสะดวก ได้แก่
 - 1.1 เครื่องถ่ายวิดีโอเทป
 - 1.2 ม้วนเทปวิดีโอ
 - 1.3 เครื่องเล่นวิดีโอ
 - 1.4 เครื่องรับโทรทัศน์

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ทบทวนสื่อขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อติดต่อขอความร่วมมือจากประธานคณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอลนักเรียนของกรมพลศึกษา
2. ศึกษารายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. จัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์และสถานที่ ณ จุดที่กำหนดไว้
4. ดำเนินการบันทึกเทปวีดิโอตลอดการแข่งขันของ 4 ทีมสุดท้ายที่เข้าชิงชนะเลิศ
5. ผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูลส่วนตัวของนักกีฬา 4 ทีม สุดท้ายที่เข้าชิงชนะเลิศ ซึ่งในบันทึกมีรายละเอียดดังนี้

5.1 ชื่อ.....นามสกุล.....

5.2 อายุ.....

5.3 ขนาดของร่างกาย

5.3.1 น้ำหนัก มีหน่วยเป็นกิโลกรัม

5.3.2 ส่วนสูง มีหน่วยเป็นเซนติเมตร

5.4 ชั้น.....

5.5 ประสบการณ์.....

6. อธิบายและสาธิตวิธีการแจกแจงความถี่ของรูปแบบการเล่นแก่ผู้ช่วย 4 คน เพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการแจกแจงความถี่ของรูปแบบการเล่น

7. ผู้วิจัยนำวันเทปวีดิโอที่บันทึกภาพการแข่งขันวอลเลย์บอลนักเรียนของกรมพลศึกษา ประจำปี 2538 มาทำการเปิดดูด้วยเครื่องเล่นวีดิโอเทปที่ต่อใช้คู่กับเครื่องรับโทรทัศน์ และบันทึกรูปแบบการเล่นแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม โดยทำทีละรูปแบบเป็นรอยความถี่ลงในบันทึกการแจกแจงความถี่ของรูปแบบการเล่น โดยให้รอยขีด 1 รอยขีดเมื่อเล่นรูปแบบนั้น ๆ 1 ครั้ง เช่น ถ้าเสิร์ฟด้วยมือบนก็ขีดให้ 1 รอยขีด ในช่องรูปแบบการเสิร์ฟมือบน และถ้าเสิร์ฟด้วยมือล่างก็ขีดลงในช่องรูปแบบการเสิร์ฟมือล่าง เมื่อจบการแข่งขันก็นับดูว่าได้กี่รอยขีดในแต่ละรูปแบบ แล้วนำจำนวนรอยขีดเขียนเป็นจำนวนตัวเลขลงในช่องจำนวนความถี่

วิธีจัดกระทำกับข้อมูล

นำจำนวนความถี่ของแต่ละรูปแบบการเล่นที่ได้มา เปลี่ยนเป็นค่าร้อยละ โดยนำจำนวนความถี่ของรูปแบบการเล่นแต่ละรูปแบบคูณด้วย 100 แล้วหารด้วยจำนวนความถี่ของรูปแบบการเล่นทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของรูปแบบการเสิร์ฟแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม

รูปแบบการเสิร์ฟ	พระสมุทรเจดีย์		วัดมงคลโคธาวาส		วัดพลมานิย์		เทศบาลวัดด่าน	
							ประชากร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แบบมือล่างด้านหน้า	-	-	-	-	-	-	-	-
แบบมือล่างด้านข้าง	15	17.24	-	-	-	-	-	-
แบบมือบนด้านหน้า	72	82.76	74	100	53	100	56	100
แบบมือบนด้านข้าง	-	-	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 1 แสดงว่าการเสิร์ฟแบบมือบนด้านหน้า เป็นรูปแบบที่ทีมวัดมงคลโคธาราม ทีมวัดพลมานิย์ และทีมเทศบาลวัดบ้านด่านประชากรใช้มากที่สุดร้อยละ 100 รองลงมาคือการเสิร์ฟแบบมือล่างด้านข้าง ทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้ร้อยละ 17.24 ส่วนการเสิร์ฟแบบมือล่างด้านหน้าและการเสิร์ฟแบบมือบนด้านข้างไม่มีทีมใดใช้

ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของรูปแบบการตั้งรับเสิร์ฟแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม

รูปแบบของ การตั้งรับ	พระสมุทรเจดีย์		วัดมงคลโคธาวาส		วัดพลมานี้		เทศบาลวัดด่าน ประชากร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แบบตัวดับเบิลยู (W)	72	100	88	100	73	100	-	-
แบบตัวเอ็ม (M)	-	-	-	-	-	-	-	-
แบบตัววี (V)	-	-	-	-	-	-	66	84.61
แบบตัวยู (U)	-	-	-	-	-	-	12	15.39

จากตาราง 2 แสดงว่าการตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) เป็นรูปแบบที่มีทีมวัดพระสมุทรเจดีย์ ทีมวัดมงคลโคธาวาส และทีมวัดพลมานี้ใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 100 รองลงมาคือ การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัววี (V) ทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้ร้อยละ 84.61 และน้อยที่สุดคือแบบตัวยู (U) ทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้ร้อยละ 15.39 ส่วนการตั้งรับแบบตัวเอ็ม (M) ไม่มีทีมใดใช้

ตาราง 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละรูปแบบของการสักระกัันแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม

รูปแบบของ การสักระกััน	พระสมุทรเจดีย์		วัดมงคลโคธาวาส		วัดพลมานีย์		เทศบาลวัดด่าน ประชากร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แบบ 1 คน	67	91.78	60	82.20	30	96.78	70	87.50
แบบ 2 คน	6	8.22	13	17.80	1	3.22	10	12.50
แบบ 3 คน	-	-	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 3 แสดงว่าการสักระกัันแบบ 1 คน เป็นแบบที่ทีมวัดพลมานีย์ใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 96.78 รองลงมาคือ ทีมพระสมุทรเจดีย์ ทีมเทศบาลวัดด่านประชากร และทีมวัดมงคลโคธาวาส ใช้ร้อยละ 91.78, 87.50 และ 82.20 ตามลำดับ ส่วนการสักระกัันแบบ 3 คน ไม่มีทีมใดใช้

ตาราง 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละรูปแบบของการซื้อหลังการสกัดกั้นแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม

รูปแบบของการซื้อหลังการสกัดกั้น	พระสมุทรเจดีย์		วัดมงคลโคธาวาส		วัดพลมานีย์		เทศบาลวัดด่านประชากร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แบบตำแหน่ง 6	3	4.29	58	81.70	29	90.62	8	10.39
ซื้อหลังอยู่ใน								
แบบตำแหน่ง 6	67	95.71	13	18.30	3	9.38	69	89.61
ซื้อหลังอยู่นอก								

จากตาราง 4 แสดงว่าการซื้อหลังแบบตำแหน่ง 6 อยู่นอกเป็นรูปแบบที่ทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 95.71 รองลงมาคือ เทศบาลวัดด่านประชากร ทีมวัดมงคลโคธาวาส และทีมวัดพลมานีย์ใช้ร้อยละ 89.61, 18.30 และ 9.38 ตามลำดับ ส่วนการซื้อหลังแบบตำแหน่ง 6 อยู่ใน ทีมที่ใช้มากที่สุดคือ ทีมวัดพลมานีย์ใช้ร้อยละ 90.62 รองลงมาคือทีมวัดมงคลโคธาวาส ทีมเทศบาลวัดด่านประชากร และทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้ร้อยละ 81.70, 10.39 และ 4.29 ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละรูปแบบการรูกแบบต่าง ๆ

รูปแบบการรูก	พระสมุทรเจดีย์		วัดมงคลโคธาวาส		วัดพลมานีย์		เทศบาลวัดด่าน	
							ประชากร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แบบ 4-2	-	-	-	-	73	100	-	-
แบบ 4-2 สากล	-	-	-	-	-	-	-	-
แบบ 6-2	-	-	-	-	-	-	-	-
แบบ 5-1	72	100	88	100	-	-	78	100

จากตาราง 5 แสดงว่ารูปแบบการรูกแบบ 5-1 เป็นรูปแบบที่ทีมพระสมุทรเจดีย์ ทีมวัดมงคลโคธาวาส และทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 100 รองลงมาคือการรูกแบบ 4-2 ทีมวัดพลมานีย์ใช้ร้อยละ 100 เช่นกัน ส่วนการรูกแบบ 4-2 สากล และแบบ 6-2 ไม่มีทีมใดใช้

ตาราง 6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของทักษะการเล่นที่ใช้รูปแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม

ทักษะที่ใช้รุก	พระสมุทรเจดีย์		วัดมงคลโคธาวาส		วัดพลมานีย์		เทศบาลวัดด่าน	
							ประชากร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การตบ	78	70.27	60	60.00	63	59.43	61	58.10
การตี	20	18.00	31	31.00	22	20.76	20	19.04
การหยอด	10	9.90	5	5.00	10	9.43	23	21.90
การเซ็ท	2	1.83	4	4.00	11	10.38	1	0.96

จากตาราง 6 แสดงว่าการตบเป็นทักษะการรุกที่ทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 70.27 รองลงมาคือ ทีมวัดมงคลโคธาวาส ทีมวัดพลมานีย์ และทีมเทศบาลวัดด่าน ประชากรใช้ร้อยละ 60.00, 59.43 และ 58.10 ตามลำดับ การตีรุกทีมวัดมงคลโคธาวาส ใช้มากที่สุดร้อยละ 31.00 การหยอดรุกทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้มากที่สุดร้อยละ 21.90 และการเซ็ทรุก ทีมวัดพลมานีย์ใช้มากที่สุดร้อยละ 10.38

ตาราง 7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละรูปแบบของการซื้อหลังการตบ

รูปแบบของการ ซื้อหลังการตบ	พระสมุทรเจดีย์		วัดมงคลโคธาวาส		วัดพลมานีย์		เทศบาลวัดด่าน ประชากร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แบบ 1-2-3	46	64.79	18	30.50	14	23.33	40	71.42
แบบ 1-3-2	25	35.21	41	69.50	46	76.67	16	28.58

จากตาราง 7 แสดงว่าการซื้อหลังการตบแบบ 1-3-2 เป็นรูปแบบที่ทีมวัดพลมานีย์ใช้มากที่สุดร้อยละ 76.67 รองลงมาคือ ทีมวัดมงคลโคธาวาส ทีมพระสมุทรเจดีย์ และทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้ร้อยละ 69.50, 35.21 และ 28.58 ตามลำดับ การซื้อหลังตบแบบ 1-2-3 เป็นรูปแบบที่ทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้มากที่สุดร้อยละ 71.42 รองลงมาคือ ทีมพระสมุทรเจดีย์ ทีมวัดมงคลโคธาวาส และทีมวัดพลมานีย์ใช้ร้อยละ 64.79, 30.50 และ 23.33 ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการดื่กแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม

รูปแบบของการดื่ก	พระสมุทรเจดีย์		วัดมงคลโคธาวาส		วัดพลมานีย์		เทศบาลวัดด่าน	
							ประชากร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แบบด้านหน้า	97	63.39	91	49.46	97	61.79	100	60.24
แบบด้านข้าง	37	24.19	37	20.11	34	21.66	25	15.07
แบบด้านหลัง	12	7.84	23	12.50	6	3.82	13	7.83
แบบพุ่งตัว	3	1.97	12	6.52	3	1.91	17	10.24
แบบแขนเดียว	4	2.61	21	11.41	17	10.82	11	6.62

จากตาราง 8 แสดงว่าการดื่กแบบด้านหน้าทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้มากที่สุดร้อยละ 63.39 รองลงมาก็คือ ทีมวัดพลมานีย์ ทีมเทศบาลวัดด่านประชากร และทีมวัดมงคลโคธาวาส ใช้ร้อยละ 61.79, 60.24 และ 49.46 ตามลำดับ การดื่กแบบด้านข้าง ทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้มากที่สุด ร้อยละ 24.19 รองลงมาก็คือ ทีมวัดพลมานีย์ ทีมวัดมงคลโคธาวาส และทีมเทศบาลวัดด่าน ประชากรใช้ร้อยละ 21.66, 20.11 และ 15.07 ตามลำดับ การดื่กด้านหลังเป็นแบบที่ทีม วัดมงคลโคธาวาสใช้มากที่สุดร้อยละ 12.50 รองลงมาก็คือ ทีมพระสมุทรเจดีย์ ทีมเทศบาลวัดด่าน ประชากร และทีมวัดพลมานีย์ใช้ร้อยละ 7.84, 7.83 และ 3.82 ตามลำดับ รูปแบบการดื่กที่ใช้น้อยที่สุดคือการพุ่งดื่ก ทีมวัดพลมานีย์ใช้ร้อยละ 1.91

ตาราง 9 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของทักษะที่ใช้เชื้ (ตั้งถูลวอลเล่บอล) ของแต่ละทีม

ทักษะการร้เชื้ (ตั้งถูลวอลเล่บอล)	พระสมุทรเจดีย์		วัดมงคลโรทรวาส		วัดพลมนีย์		เทศบาลวัดด้น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดื่กเชื้	39	97.50	73	91.25	81	95.29	60	75.94
เชื้	1	2.50	7	8.75	4	4.71	19	24.06

จากตาราง 9 แสดงว่าทักษะการดื่กเชื้เป็นทักษะที่ทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้มกที่สุด ร้อยละ 97.50 รองลงมาคือ ทีมวัดพลมนีย์ ทีมวัดมงคลโรทรวาส และทีมเทศบาลวัดด้น ประชกรใช้ร้อยละ 95.29, 91.25 และ 75.94 ตามลดับ การเชื้ ทีมที่ใช้มกที่สุดคือ ทีมเทศบาลวัดด้นประชกรใช้ร้อยละ 24.06 รองลงมาคือ ทีมวัดมงคลโรทรวาส ทีมวัดพลมนีย์ และทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้ร้อยละ 8.75, 4.71 และ 2.50 ตามลดับ

ตาราง 10 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของรูปแบบการเคี้ยวแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม

รูปแบบของการเคี้ยว	พระสมุทรเจดีย์		วัดมงคลโคธาวาส		วัดพลมานิย์		เทศบาลวัดด่าน	
							ประชากร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคี้ยวสั้น (A)	-	-	-	-	-	-	-	-
เคี้ยวปานกลาง (B)	8	9.20	14	20.59	5	7.04	12	17.64
เคี้ยวยาว (C)	79	90.80	54	79.41	66	92.96	56	82.36

จากตาราง 10 แสดงการเคี้ยวแบบเคี้ยวยาว (C) เป็นแบบที่ทีมวัดพลมานิย์ใช้มากที่สุด ร้อยละ 92.96 รองลงมาคือ ทีมพระสมุทรเจดีย์ ทีมเทศบาลวัดด่านประชากร และทีมวัดมงคลโคธาวาสใช้ร้อยละ 90.80, 82.36 และ 79.41 ตามลำดับ การเคี้ยวแบบปานกลาง (B) เป็นแบบที่ทีมวัดมงคลโคธาวาสใช้มากที่สุดร้อยละ 20.59 รองลงมาคือ ทีมเทศบาลวัดด่านประชากร ทีมพระสมุทรเจดีย์ และทีมวัดพลมานิย์ใช้ร้อยละ 17.64, 9.20 และ 7.04 ตามลำดับ

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการค้นคว้า

1. เพื่อทราบรูปแบบของการเลิร์ฟ
2. เพื่อทราบรูปแบบของการตั้งเลิร์ฟ
3. เพื่อทราบรูปแบบของการรุกและการช้อนหลัง
4. เพื่อทราบรูปแบบของการสกัดกั้นและการช้อนหลัง

วิธีการในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักกีฬาวอลเลย์บอลประเภททีมหญิง รุ่นอายุไม่เกิน 12 ปี ที่เข้าร่วมในการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอลนักเรียนของกรมพลศึกษาประจำปี 2538 ณ อาคารจันทน์แย้มยง ระหว่างวันที่ 5 - 11 สิงหาคม 2538 ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือก 4 ทีมสุดท้ายที่เข้าชิงชนะเลิศของการแข่งขัน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

อุปกรณ์และเครื่องมืออำนวยความสะดวก ได้แก่

1. เครื่องถ่ายวิดีโอเทป
2. ม้วนเทปวิดีโอ

3. เครื่องเล่นวีดีโอ
4. เครื่องรับโทรทัศน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำจำนวนความถี่ของแต่ละรูปแบบการเล่นที่ได้มาเปลี่ยนเป็นค่าร้อยละ โดยนำความถี่ของรูปแบบการเล่นแต่ละรูปแบบคูณด้วย 100 แล้วหารด้วยจำนวนความถี่ของรูปแบบการเล่นทั้งหมด

สรุปผลการค้นคว้า

1. รูปแบบของการเลิรฟ์ การเลิรฟ์แบบมือบนด้านหน้า เป็นรูปแบบที่ทีมวัดมงคลโรธาวาส ทีมวัดพลมานีย์ และทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้มากที่สุดร้อยละ 100 รองลงมาคือการเลิรฟ์แบบมือล่างด้านข้าง ทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้ร้อยละ 17.24 ส่วนการเลิรฟ์แบบมือล่างด้านหน้า และการเลิรฟ์แบบมือบนด้านข้างไม่มีทีมมาใช้
2. รูปแบบของการตั้งรับเลิรฟ์ การตั้งรับเลิรฟ์แบบตัวดับเบิลยู (W) เป็นรูปแบบที่ทีมพระสมุทรเจดีย์ ทีมวัดมงคลโรธาวาสและทีมวัดพลมานีย์ใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 100 รองลงมาคือการตั้งรับเลิรฟ์แบบตัววี (V) ทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้ร้อยละ 84.61 และน้อยที่สุดคือแบบตัวยู (U) ทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้ร้อยละ 15.39 ส่วนการตั้งรับแบบตัวเอ็ม (M) ไม่มีทีมมาใช้
3. รูปแบบการสกัดกั้น การสกัดกั้นแบบ 1 คน เป็นแบบที่ทีมวัดพลมานีย์ใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 96.78 รองลงมาคือทีมพระสมุทรเจดีย์ ทีมเทศบาลวัดด่านประชากร และทีมวัดมงคลโรธาวาสใช้ร้อยละ 91.78, 87.50 และ 82.20 ตามลำดับ ส่วนการสกัดกั้นแบบ 3 คน ไม่มีทีมมาใช้

4. รูปแบบของการซ้อนหลังการสกัดกั้น การซ้อนหลังแบบตำแหน่ง 6 อยู่นอกเป็นรูปแบบที่ทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 95.71 รองลงมาคือเทศบาลวัดด่านประชากร ทีมวัดมงคลโคธาวาส และทีมวัดพลมานิย์ใช้ร้อยละ 89.61, 18.30 และ 9.38 ตามลำดับ ส่วนการซ้อนหลังแบบตำแหน่ง 6 อยู่นอกที่ทีมที่ใช้มากที่สุดคือทีมวัดพลมานิย์ใช้ร้อยละ 90.62 รองลงมาคือทีมวัดมงคลโคธาวาส ทีมเทศบาลวัดด่านประชากร และทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้ร้อยละ 81.70, 10.39 และ 4.29 ตามลำดับ

5. รูปแบบการรุก รูปแบบการรุกแบบ 5-1 เป็นรูปแบบที่ทีมพระสมุทรเจดีย์ ทีมวัดมงคลโคธาวาส และทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้มากที่สุดร้อยละ 100 รองลงมาคือการรุกแบบ 4-2 ทีมวัดพลมานิย์ใช้ร้อยละ 100 เช่นกัน ส่วนการรุกแบบ 4-2 สากล และแบบ 6-2 ไม่มีทีมมาใช้

6. ทักษะที่ใช้รุก การตอบเป็นทักษะการรุกที่ทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 70.27 รองลงมาคือทีมวัดมงคลโคธาวาส ทีมวัดพลมานิย์ และทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้ร้อยละ 60.00, 59.43 และ 58.10 ตามลำดับ การดีกรุกทีมวัดมงคลโคธาวาสใช้มากที่สุดร้อยละ 31.00 การหยอดรุกทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้มากที่สุดร้อยละ 21.90 และการใช้ทรุกทีมวัดพลมานิย์ใช้มากที่สุดร้อยละ 10.38

7. รูปแบบของการซ้อนหลังการตอบ การซ้อนหลังการตอบแบบ 1-3-2 เป็นรูปแบบที่ทีมวัดพลมานิย์ใช้มากที่สุดร้อยละ 76.67 รองลงมาคือทีมวัดมงคลโคธาวาส ทีมพระสมุทรเจดีย์ และทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้ร้อยละ 69.50, 35.21 และ 28.58 ตามลำดับ การซ้อนหลังการตอบแบบ 1-2-3 เป็นรูปแบบที่ทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้มากที่สุดร้อยละ 71.42 รองลงมาคือทีมพระสมุทรเจดีย์ ทีมวัดมงคลโคธาวาส และทีมวัดพลมานิย์ใช้ร้อยละ 64.79, 30.50 และ 23.33 ตามลำดับ

8. รูปแบบของการดีก การดีกแบบด้านหน้าทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้มากที่สุดร้อยละ 63.39 รองลงมาคือทีมวัดพลมานิย์ ทีมเทศบาลวัดด่านประชากรและทีมวัดมงคลโคธาวาสใช้ร้อยละ 61.79, 60.24 และ 49.46 ตามลำดับ การดีกแบบด้านข้างทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้มากที่สุดร้อยละ 24.19 รองลงมาคือทีมวัดพลมานิย์ ทีมวัดมงคลโคธาวาส และทีมเทศบาลวัด

ด้านประชากรใช้ร้อยละ 21.66, 20.11 และ 15.07 ตามลำดับ การดื่กด้านหลังเป็นแบบ ที่ดื่มวัดมงคลโคธาวาสใช้มากที่สุดร้อยละ 12.50 รองลงมาคือดื่มพระสมุทรเจดีย์ ทีมเทศบาล วัดด้านประชากรและดื่มวัดพลมานิย์ใช้ร้อยละ 7.84, 7.83 และ 3.82 ตามลำดับ รูปแบบ การดื่กที่ใช้น้อยที่สุดคือการพุงดื่กดื่มวัดพลมานิย์ใช้ร้อยละ 1.91

9. ทักษะที่ใช้เชืท (ตั้งลูกวอลเลย์บอล) ทักษะการดื่กเชืทเป็นทักษะที่ดื่มพระสมุทร เจดีย์ใช้มากที่สุดร้อยละ 97.50 รองลงมาคือดื่มวัดพลมานิย์ วัดมงคลโคธาวาส และดื่มเทศบาล วัดด้านประชากรใช้ร้อยละ 95.29, 91.25 และ 75.94 ตามลำดับ การเชืท ทีมที่ใ้มากที่สุดคือทีมเทศบาลวัดด้านประชากรใช้ร้อยละ 24.06 รองลงมาคือดื่มวัดมงคลโคธาวาส ทีม วัดพลมานิย์และดื่มพระสมุทรเจดีย์ใช้ร้อยละ 8.75, 4.71 และ 2.50 ตามลำดับ

10. รูปแบบของการเชืท การเชืทแบบเชืทยาว (C) เป็นแบบที่ดื่มวัดพลมานิย์ใ้ มากที่สุดร้อยละ 92.96 รองลงมาคือดื่มพระสมุทรเจดีย์ ทีมเทศบาลวัดด้านประชากรและดื่ม วัดมงคลโคธาวาสใช้ร้อยละ 90.80, 82.36 และ 79.41 ตามลำดับ การเชืทแบบปานกลาง (B) เป็นแบบที่ดื่มวัดมงคลโคธาวาสใช้มากที่สุดร้อยละ 20.59 รองลงมาคือทีมเทศบาลวัดด้าน ประชากร ทีมพระสมุทรเจดีย์และดื่มวัดพลมานิย์ใช้ร้อยละ 17.64, 9.20 และ 7.04 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. รูปแบบของการเสิร์ฟ จากผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้พบว่ารูปแบบของการเสิร์ฟ แบบมือบนด้านหน้าเป็นรูปแบบที่ดื่มวัดพระสมุทรเจดีย์ ทีมวัดมงคลโคธาวาส และดื่มวัดพลมานิย์ใ้ มากที่สุดถึงร้อยละ 100 นั้นหมายความว่า ทั้ง 3 ทีมใช้รูปแบบการเสิร์ฟแบบมือบนด้านหน้าตลอด การแข่งขันเรดยไม่ใช้รูปแบบการเสิร์ฟแบบอื่นเลย ทั้งนี้เพราะว่ารูปแบบการเสิร์ฟแบบมือบนด้านหน้า เป็นรูปแบบการเสิร์ฟที่มีความรุนแรง วิธีการพุงของลูกต่าเสียดต่าช่ายท่าให้ยากต่อการรับของฝ่าย ตรงข้าม จึงใ้ได้ผลดีในการรุก ซึ่งถือว่าการเสิร์ฟเป็นการรุกลูกแรก ดังที่ ผาณิต ปิลมาศ (2528 : 3) กล่าวว่า ลูกแรกในการเล่นวอลเลย์บอลคือ การเสิร์ฟ ในระยะแรกการเสิร์ฟเป็น เพียงการตีลูกวอลเลย์บอลพอข้ามไปเท่านั้น ในระยะหลังได้พัฒนาการเสิร์ฟมาเป็นอาวุธที่สำคัญ

ในการรูก นอกจากนี้ วิโรจน์ มุกต์ (2535 : 73 - 80) กล่าวว่า การเลิร์ฟเป็นวิธีการรูกเพื่อทาแนะนวิธีหนึ่งของทักษะการรูก ถ้าเลิร์ฟมีประสิทธิภาพจะทาให้เกมการเล่นเหนือกว่าคู่ต่อสู้ พิชย์ วัตรรัตน์ผดุงผล (2537 : 54 - 60) กล่าวว่า การเลิร์ฟแบบมือบนด้านหน้าทาให้ผู้รับรับได้ยากกว่าการเลิร์ฟแบบมือล่างธรรมดา มีความแม่นยำของตำแหน่งที่เรามุ่งที่จะเลิร์ฟ

2. รูปแบบของการตั้งรับเลิร์ฟ จากการศึกษารูปแบบของการตั้งรับเลิร์ฟ พบว่ารูปแบบการตั้งรับเลิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) เป็นรูปแบบที่ทีมพระสมุทรเจดีย์ ทีมวัดมงคลโรชาวาส และทีมวัดพลมานียาใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 100 หมายความว่า 3 ทีมนี้ใช้รูปแบบของการตั้งรับเลิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) ตลอดการแข่งขันโดยไม่ใช้รูปแบบอื่น ๆ และเพราะว่าการตั้งรับเลิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) สามารถครอบคลุมพื้นที่ในสนามได้มาก ทาให้ไม่มีพื้นที่ว่างในสนามดังที่ พิชิต ภูติจันทร์ (2535 : 120) กล่าวว่า การตั้งรับเลิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) เป็นแบบที่นิยมใช้กันมากแบบหนึ่ง เหมาะสาหรับเด็กระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และทีมหญิงทั่ว ๆ ไป นอกจากนี้ เนวิลเล (Neville, 1990 : 100 - 101) ยังกล่าวว่ารัชญาของการตั้งรับเลิร์ฟคือ ผู้รับลูกเลิร์ฟต้องยืนให้ครอบคลุมพื้นที่ในสนามให้มากที่สุด

3. รูปแบบการสกัดกั้น จากการศึกษาพบว่ารูปแบบการสกัดกั้นแบบ 1 คน เป็นแบบที่ทีมวัดพลมานียาใช้มากที่สุดร้อยละ 96.78 รองลงมาคือทีมพระสมุทรเจดีย์ ทีมเทศบาลวัดด่านประชากร และทีมวัดมงคลโรชาวาสใช้ร้อยละ 91.78, 87.50 และ 82.20 ตามลำดับ สาเหตุที่ทาให้ทั้ง 4 ทีม ใช้รูปแบบการสกัดกั้นแบบ 1 คน มากที่สุด เพราะว่ามันแต่ละทีมจะมีผู้เล่นที่สามารถสกัดกั้นได้คืออยู่เพียง 1 หรือ 2 คนเท่านั้น ดังที่ เนวิลเล (Neville, 1990 : 102 - 109) กล่าวว่ารูปแบบการสกัดกั้นแบบ 1 คน บางครั้งก็ได้ผลมากที่สุดอีกรูปแบบหนึ่งของการสกัดกั้น รูปแบบนี้เหมาะสาหรับทีมที่มีผู้เล่นสกัดกั้นเพียง 1 หรือ 2 คนเท่านั้น และอีกสาเหตุหนึ่งที่ทาให้ทุกทีมใช้แบบ 1 คน มากที่สุดเพราะว่าการรูกด้วยการตบในการแข่งขันระดับนี้ไม่มีความรุนแรงมากเหมือนการแข่งขันในระดับสูง การสกัดกั้นจึงไม่ใช้จุดสำคัญในระดับนี้

4. รูปแบบของการช้อนหลังการสกัดกั้น จากการศึกษาพบว่ารูปแบบของการช้อนหลังการสกัดกั้นแบบตำแหน่ง 6 ช้อนหลังอยู่นอกทีมพระสมุทรเจดีย์ใช้มากที่สุดร้อยละ 95.71 ส่วน

การช้อนหลังการสักระหว่างแบบตำแหน่ง 6 ช้อนหลังอยู่ในทีมวัดผลมานี้ต่ำซึ่งมากที่สุดร้อยละ 90.62 จะเห็นว่าการช้อนหลังการสักระหว่างทั้ง 2 แบบ มีความสำคัญพอ ๆ กัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าเราจะเลือกรูปแบบใดให้เหมาะสมกับการรุกของฝ่ายตรงข้าม ดังที่ ผาณิต บิลมาศ (2528 : 66 - 70) กล่าวว่า การช้อนหลังแบบตำแหน่ง 6 อยู่ในจะรักษาพื้นที่ได้มากที่สุด ส่วนการช้อนหลังแบบตำแหน่ง 6 อยู่นอก เหมาะที่จะรับลูกที่ตีมาอย่างรุนแรง ทีมที่ดีจะใช้ทั้ง 2 ระบบนี้ไปด้วยกันหรือใช้ให้ตรงข้ามกับคู่ต่อสู้

5. รูปแบบการรุก จากการศึกษาพบว่ารูปแบบการรุกแบบ 5-1 ทีมที่ใช้การรุกแบบนี้คือทีมพระสมุทรเจดีย์ ทีมวัดมงคลโรธาวาส และทีมเทศบาลวัดด่านประชากร จึงถือว่ารูปแบบการรุกแบบ 5-1 ใช้มากที่สุดในการแข่งขันครั้งนี้ ทั้งนี้เพราะว่าในการเล่นกีฬาประเภททีมทุกประเภท นักกีฬานั้นจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กันภายในทีมเป็นอย่างดีทีมจึงจะชนะได้ รูปแบบการรุกแบบ 5-1 ถูกสร้างขึ้นมาจากเหตุผลนี้โดยเฉพาะ ดังที่ เวียร์รา และเฟอร์กูสัน (Viera and Ferguson. 1989 : 144 - 186) กล่าวถึงรูปแบบการรุกแบบ 5-1 ว่า การเล่นรูปแบบนี้จะเป็นผลดีอย่างยิ่งต่อผู้เล่นมือตบ เพราะว่าผู้เล่นมือเซ็ทมีคนเดียวที่ทำการปรับตัวในการตบกับจังหวะการเซ็ทที่มีความสัมพันธ์กันง่ายขึ้นและพัฒนาได้เร็ว

6. ทักษะที่ใช้รุก จากการศึกษาพบว่า การตบเป็นทักษะที่ใช้รุกมากที่สุดของทั้ง 4 ทีม เพราะว่าการตบเป็นทักษะการเล่นที่มีความรุนแรงมากกว่าทักษะอื่น ๆ ดังที่ คลูคา และ ดูนน์ (Kluka and Dunn. 1992 : 41 - 42) กล่าวว่าจุดสุดยอดของทีมฝ่ายรุกก็คือการตบ ทีมฝ่ายรุกจะต้องกระทำการตอบโต้ด้วยการตบมากกว่าที่จะเล่นลูกวอลเลย์บอลข้ามไปยังฝ่ายตรงข้ามอย่างง่าย ๆ จะเห็นว่าการตบเป็นการเล่นที่นิยมเล่นในจังหวะที่ 3 เพื่อทำให้การรุกได้ผลดีกว่าทักษะอื่น ๆ

7. รูปแบบของการช้อนหลังการตบ จากการศึกษาพบว่า การช้อนหลังการตบแบบ 1-3-2 ทีมวัดผลมานี้ต่ำซึ่งมากที่สุดร้อยละ 76.67 เพราะว่าทีมวัดผลมานี้มีผู้เล่นตัวเตี้ยกว่าทุกทีม จึงทำให้การช้อนหลังการตบต้องใช้คนมากถึง 3 คน ส่วนการช้อนหลังการตบแบบ 1-2-3 ทีมเทศบาลวัดด่านประชากรใช้มากที่สุดร้อยละ 71.42 เพราะว่าทีมเทศบาลวัดด่านประชากรมีผู้เล่นที่ตัวสูงใหญ่กว่าทุกทีม และการสักระหว่างของแต่ละทีมส่วนมากใช้แบบ 1 คน จึงทำให้การตบ

ไม่มีกำแพงสกัดกั้นที่แข็งแรง การช้อนหลังการตบจึงใช้เพียง 2 คน ส่วนทีมพระสมุทรเจดีย์และทีมวัดมงคลโรชาวาส ใช้รูปแบบของการช้อนหลังการตบทั้งสองแบบเท่า ๆ กัน สลับกันไปมาตามสถานการณ์ ดังที่ คลูกา และดุนน์ (Kluka and Dunn. 1992 : 62 - 71) กล่าวว่า การช้อนหลังแบบ 1-3-2 ใช้เมื่อฝ่ายตรงข้ามมีการสกัดกั้นที่แข็งแรงหรือในกรณีผู้เล่นมือตบตัวเตี้ยและกระโดดไม่สูง ส่วนการช้อนหลังแบบ 1-2-3 ใช้เมื่อเห็นว่าการสกัดกั้นของฝ่ายตรงข้ามที่อ่อนแอ

8. รูปแบบของการตัก จากการศึกษาพบว่า การตักแบบด้านหน้าเป็นแบบที่ใช้มากที่สุดของทั้ง 4 ทีม ทั้งนี้เพราะว่าการตักแบบด้านหน้าเป็นรูปแบบการตักที่ต้องใช้รับลูกเสิร์ฟและลูกตบที่รุนแรงหรือแม้แต่ลูกที่ข้ามมาอย่างง่าย ๆ การตักแบบด้านหน้าซึ่งมีความแม่นยำและแน่นอนกว่าการตักแบบอื่น ๆ ส่วนการตักแบบด้านข้าง แบบพุ่งตัว และแบบแขนเดียว จะใช้ก็ต่อเมื่อผู้เล่นวิ่งเข้าหาลูกไม้ทัน หรือในกรณีที่ลูกพุ่งมาไม่ตรงตัวและมาอย่างรวดเร็ว ส่วนการตักแบบด้านหลังจะใช้เล่นเมื่อผู้เล่นฝ่ายเดียวกันเล่นพลาด

9. ทักษะที่ใช้เซ็ท จากการศึกษาพบว่า การตักเซ็ทเป็นทักษะที่ใช้เซ็ทมากที่สุดของทั้ง 4 ทีม ซึ่งแตกต่างจากการเซ็ทของการแข่งขันในระดับสูงที่นิยมใช้การเซ็ท เซ็ทลูกวอลเลย์บอลซึ่งมีความแม่นยำ สามารถควบคุมทิศทางได้ดีกว่าการตักเซ็ท ความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดในข้อนี้เกิดจากความสามารถของร่างกายของคนเราไม่เท่ากัน การแข่งขันในระดับสูงผู้เล่นได้รับการฝึกฝนมาหลายปีและสมรรถภาพทางกลไกของร่างกายมีมากกว่าวัยเด็ก และในวัยเด็กการเซ็ทเป็นทักษะที่ยากสำหรับเขาในการเรียนรู้หรือฝึกฝนอยู่มาก

10. รูปแบบของการเซ็ท จากการศึกษาพบว่ารูปแบบของการเซ็ทแบบเซ็ทยาว (C) เป็นแบบที่ใช้มากที่สุดของทั้ง 4 ทีม ดังที่ทีมวัดพลมานีย่ำใช้มากที่สุด สาเหตุที่ทีมวัดพลมานีย่ำใช้แบบเซ็ทยาว (C) มากที่สุด เพราะมีผู้เล่นตัวเตี้ยและต้องอาศัยการวิ่งกระโดดมากในการเข้าตบ ส่วนการเซ็ทแบบสั้น (A) ไม่มีทีมใดใช้เลย เนื่องจากการเซ็ทสั้นนั้น มือเซ็ทและมือตบจะต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี และมือตบต้องมีความว่องไวในการวิ่งเข้าตบ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ยากในการเล่นในระดับนี้

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ฝึกสอนในระดับประถมศึกษาควรนำรูปแบบการเล่นแบบต่าง ๆ ไปฝึกนักกีฬาในระดับประถมศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเล่นของทีมและนักกีฬาต่อไป
2. ควรทำการศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้ ในการแข่งขันกีฬาประเภทอื่น ๆ ด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

จรินทร์ ธาณิรัตน์. คู่มือการสอนวิชาพลศึกษาในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
ม.ป.ป.

ฉลอง ชาตบุระชีวิน. การวิเคราะห์องค์ประกอบของทักษะวอลเลย์บอล. ปริณิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2530.
อัสสาเนา.

ชนินทร์ ยุทธะนันท์. คู่มือการเรียนรู้การสอนวอลเลย์บอลระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.

บังอร เสียงหล่อ. ผลสัมฤทธิ์ในการเล่นวอลเลย์บอลมือบนเหนือศีรษะของนักศึกษาระดับ
อุดมศึกษาอันเนื่องมาจากการฝึกแบบต่าง ๆ. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัสสาเนา.

พาณิชย์ บิลมาศ. การฝึกวอลเลย์บอล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2528.

พลศึกษา, กรม. กติกาและเทคนิคการฝึกสอนวอลเลย์บอล. กรุงเทพฯ : กองกีฬา
กรมพลศึกษา, 2533.

_____. คู่มือการเล่นวอลเลย์บอล. กรุงเทพฯ : กองกีฬา กรมพลศึกษา, 2533.

พิชิต ภูติจันทร์. วอลเลย์บอล. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2535.

พิศิษฐ์ ไตรรัตน์ผดุงผล. วอลเลย์บอล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง
เฮ้าส์, 2537.

พอง เกิดแก้ว. การกีฬา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2532.

รุ่งเรือง เทพทัต. การศึกษารูปแบบของการแข่งขันวอลเลย์บอล. ปริณิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2532. อัสสาเนา.

วรศักดิ์ เพียรชอบ. หลักและวิธีสอนวิชาพลศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2527.

วิจารณ์ มุกกันต์. วอลเลย์บอล. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาสารคาม, 2535.

วีระ กัจจนศิริพันธ์. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการกระโดดกับประสิทธิภาพ

ในการตบวอลเลย์บอลของนักกีฬาหญิง ระดับนักเรียนอาเจียน พ.ศ.2535.

ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2536. อัดสำเนา.

ส. อนามิส (นามแฝง). เทคนิคการเล่นวอลเลย์บอลทีมแชมป์โลก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

อักษรวัฒนา, 2526.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมการเล่นกีฬาและการดูกีฬาของ

ประชากร พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2533.

อุทัย สงวนพงศ์. คู่มือวอลเลย์บอล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์.

2534.

อุบลรัตน์ เฟิงสฤติย์. จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศูนย์พิมพ์อักษรกิจ.

2529.

Bulman, George. Play the game Volleyball. London : Ward Lock

Limited, 1989.

Davis, Christopher Ivan. "The Effects of Game Modification on

Opportunities to Respond in Elementary Volleyball Classes."

Dissertation Abstracts International. 52 : 465-A : August,

1991.

Huang, Chenfu. "A Biomechanical Analysis of Volleyball Block Jumps

(Jumping)," Dissertation Abstracts International. 54 :

2944-A ; February. 1994.

Kirchner, Glenn. Physical Education for Elementary School Children.

8th ed. Iowa : Wm.C.Brown Publishers, 1992.

Kluka, Darlene A. and Peter J. Dunn. Volleyball. 2nd ed. Iowa :

Wm.C.Brown Publishers, 1992.

Lucas, Jefry L. Pass, Set, Crush Volleyball Illustrated. 2nd ed.

Washington : Eucid Northwest Publications, 1988.

Neville, William J. Coaching Volleyball Successfully. Illinois :

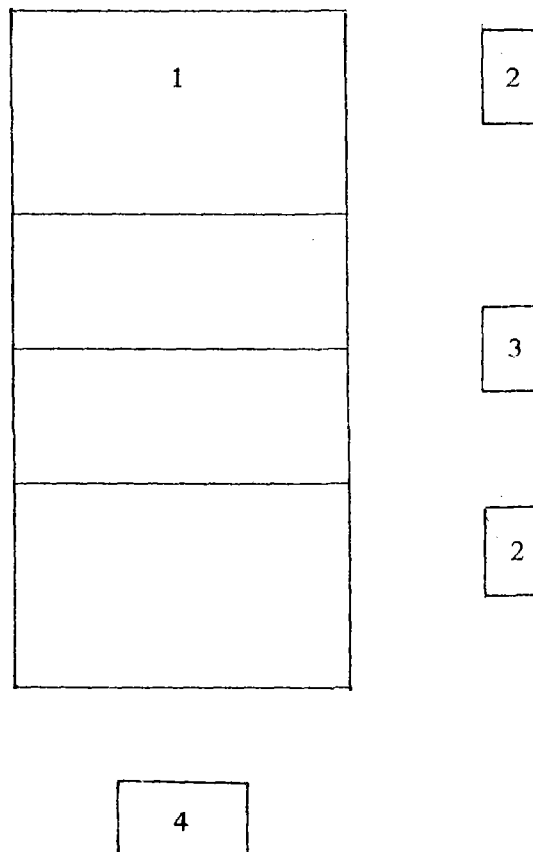
United States Volleyball Association, 1990.

Viera, Barbara L. and Bonnie Jill Ferguson. Teaching Volleyball.

Illinois : Leisure Press, 1989.

ภาคผนวก

แผนผังบริเวณสนามแข่งขันและจุดตั้งเครื่องถ่ายวิดีโอเทป

1. สนามแข่งขัน
2. ที่นั่งผู้เล่นสำรอง ผู้ฝึกสอน
3. โต๊ะเจ้าหน้าที่
4. จุดตั้งเครื่องถ่ายวิดีโอเทป

ตารางแจกแจงความถี่รูปแบบของการแข่งขัน

ชื่อทีม.....เจ้าหน้าที่.....

รูปแบบของการตั้งรับเสิร์ฟ	รอยความถี่	ความถี่
1. แบบตัวดับเบิลยู (W)		
2. แบบตัวเอ็ม (M)		
3. แบบตัววี (V)		
4. แบบตัวยู (U)		
รวม		

ตารางแจกแจงความถี่รูปแบบของการแข่งขัน

ชื่อทีม.....เจ้าหน้าที่.....

รูปแบบของการเสิร์ฟ	รอยความถี่	ความถี่
1. แบบมือล่างด้านหน้า		
2. แบบมือล่างด้านข้าง		
3. แบบมือบนด้านหน้า		
4. แบบมือบนด้านข้าง		
รวม		

ตารางแจกแจงความถี่รูปแบบของการแข่งขัน

ชื่อทีม.....เจ้าหน้าที่.....

รูปแบบของการรุก	รอยความถี่	ความถี่
1. แบบ 4 - 2		
2. แบบ 4 - 2 สากล		
3. แบบ 6 - 2		
4. แบบ 5 - 1		
รวม		

ตารางแจกแจงความถี่รูปแบบของการแข่งขัน

ชื่อทีม.....เจ้าหน้าที่.....

รูปแบบของการสังกัดกัน	รอยความถี่	ความถี่
1. แบบ 1 คน		
2. แบบ 2 คน		
3. แบบ 3 คน		
รวม		

ตารางแจกแจงความถี่รูปแบบของการแข่งขัน

ชื่อทีม.....เจ้าหน้าที่.....

รูปแบบของการซื้อหลังการตอบ	รอยความถี่	ความถี่
1. แบบ 1 - 3 - 2		
2. แบบ 1 - 2 - 3		
รวม		

ตารางแจกแจงความถี่รูปแบบของการแข่งขัน

ชื่อทีม..... เขตที่.....

รูปแบบของการซื้อหลังการสกัดกั้น	รอยความถี่	ความถี่
1. แบบตำแหน่ง 6 ซ้อนหลังอยู่ใน		
2. แบบตำแหน่ง 6 ซ้อนหลังอยู่นอก		
รวม		

บันทึกข้อมูลส่วนตัวของนักกีฬาบอลเลย์บอล

ชื่อทีม โรงเรียนพระสมุทรเจดีย์ สมุทรปราการ

ชื่อ - สกุล	ชั้น ปศ.	อายุ (ปี)	น้ำหนัก (ก.ก.)	ส่วนสูง (ซ.ม.)	ประสบการณ์ การเล่น(ปี)
1. ค.ญ. ขวัญตา นาวาทอง	6	12	50	163	3
2. ค.ญ. คารณ ศรีรักษา	6	12	45	155	3
3. ค.ญ. พันสนีย์ สมบัติทิพย์	6	12	39	149	2
4. ค.ญ. สาวิตรี ธรรมฐ	5	11	45	152	1
5. ค.ญ. สุกัญญา มีบุญ	5	11	40	140	1
6. ค.ญ. วัลญา วงศ์ดี	5	11	38	140	1
7. ค.ญ. ชนิตา ใบอินทร์	5	11	32	139	1
8. ค.ญ. วัลลภา วงศ์ดี	5	10	30	135	1
9. ค.ญ. วิไลลักษณ์ สิริธนกุลชัย	4	9	29	139	1
10. ค.ญ. วันเพ็ญ บัวสาคร	4	10	30	140	1
11. ค.ญ. สายใจ จันทรรบ	3	9	30	145	1
12. ค.ญ. กาญจนา เจริญสุข	3	9	29	142	1

แบบบันทึกข้อมูลส่วนตัวของนักกีฬาบอลเลย์บอล

ชื่อทีม โรงเรียนวัดมงคลโคธาวาส

ชื่อ - สกุล	ชั้น บศ.	อายุ (ปี)	น้ำหนัก (ก.ก.)	ส่วนสูง (ซ.ม.)	ประสบการณ์ การเล่น(ปี)
1. ด.ญ.อำมาพร พัฒประคอง	6	12	45	161	2
2. ด.ญ.เกศรินทร์ พิพัฒน์ธนพงศ์	6	12	52	164	2
3. ด.ญ.ดวงแก้ว เพื่องมา	5	12	32	161	2
4. ด.ญ.สุภาพร รอดคลองตัน	5	11	30	147	3
5. ด.ญ.มาลีรัตน์ มาดา	5	11	35	148	2
6. ด.ญ.นาคยา อ่ำสุข	5	11	40	152	2
7. ด.ญ.เกศกัญญา แก้วศรีศรีราม	5	10	28	141	2
8. ด.ญ.ศิริลักษณ์ ภูมิภัทรพงศ์	5	10	27	140	2
9. ด.ญ.กานแก้ว บุญพร	4	10	29	141	1
10. ด.ญ.อรพรรณ แก้วงาม	4	10	29	143	-
11. ด.ญ.อรวรรณ จันทร์เป่ง	4	10	28	143	-
12. ด.ญ.พรทิพย์ ศรีสกุลวงศ์ชัย	4	10	27	144	-

ฉบับบันทึกข้อมูลส่วนตัวของนักกีฬาวอลเลย์บอล

ชื่อทีม โรงเรียนวัดพลมาลัย

ชื่อ - สกุล	ชั้น บศ.	อายุ (ปี)	น้ำหนัก (ก.ก.)	ส่วนสูง (ซ.ม.)	ประสบการณ์ การเล่น(ปี)
1. ด.ญ.สุพัตรา อินศิริ	6	11	37	153	5
2. ด.ญ.วรรณภา แจ่มกระจ่าง	6	11	45	156	5
3. ด.ญ.อร่ามศรี จาณรงค์	6	12	34	149	5
4. ด.ญ.สุวรรณี เชื้อสกุล	6	12	37	143	5
5. ด.ญ.วันวิสาข์ แก้วใส	6	12	28.5	136	5
6. ด.ญ.สรินยา กลมกล่อม	6	12	34	146.5	5
7. ด.ญ.จันทิมา ศิลาหอม	6	12	36	150	3
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					

แบบบันทึกข้อมูลส่วนตัวของนักกีฬาบอลเลย์บอล

ชื่อทีม โรงเรียนเทศบาลวัดด่านประชากร

ชื่อ - สกุล	ชั้น บศ.	อายุ (ปี)	น้ำหนัก (ก.ก.)	ส่วนสูง (ซ.ม.)	ประสบการณ์ การเล่น(ปี)
1. ค.ญ.ธีระดา มณีรัตน์	6	11	38	149	3
2. ค.ญ.อังศุมาลิน ล้ายาว	6	11	47	160	3
3. ค.ญ.ศิริกัญญา สุภาภาณณ์	6	12	48	164	4
4. ค.ญ.สุพัตรา ภูสีฤทธิ์	6	12	43	156	4
5. ค.ญ.อรอุมา ขจรจันทร์	6	12	50	160	3
6. ค.ญ.สุพัตรา แสงอรุณ	6	12	25	142	3
7. ค.ญ.สุภาพร แสงอรุณ	6	12	31	145	3
8. ค.ญ.นิภาพร ดงกะตะ	6	12	43	152	3
9. ค.ญ.นิดาภิรักษ์ ใจยง	6	12	45	159	1
10. ค.ญ.ทิพวรรณ อ่อนมณี	6	12	50	155	3
11. ค.ญ.ศุภลักษณ์ มณีโชติ	5	11	48	157	4
12.					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสมชาย ชื้อสกุล พันธุ์โชติ

เกิดวันที่ 6 เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช 2509

สถานที่เกิด อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดอุบลราชธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 6/4 หมู่ 1 ตำบลโพรงงาม

อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดอุบลราชธานี 34230

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 4

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านนาโคม อำเภออุบลรัตน์

จังหวัดอุบลราชธานี 34230

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2527 มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนนาฮีบุณ

อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ.2529 บ.กศ.สูง (พลศึกษา) จากวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

พ.ศ.2531 กศ.บ. (พลศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

พ.ศ.2540 กศ.ม. (พลศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

รูปแบบการเล่นวอลเลย์บอลเพื่อการแข่งขันของนักเรียนในระดับประถมศึกษา

**บทคัดย่อ
ของ
สมชาย พันธุ์โชติ**

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา

กุมภาพันธ์ 2540

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อทราบรูปแบบของการเลิฟ รูปแบบของการตั้งรับเลิฟ รูปแบบของการรุกและการช้อนหลัง รูปแบบของการสกัดกั้นและการช้อนหลัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักกีฬาบอลเลย์บอล ประเภททีมหญิง อายุไม่เกิน 12 ปี ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอลนักเรียนของกรมพลศึกษา ประจำปี 2538 ณ อาคารจันทน์ปึงยง กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 4 ทีมสุดท้ายที่เข้าชิงชนะเลิศของการแข่งขันระดับนี้ที่กีฬาวอลเลย์บอลในขณะทำการแข่งขัน

ผลการศึกษาพบว่า

1. การเลิฟแบบมือเบ็ดด้านหน้า เป็นแบบที่ใช้ในการเลิฟมากที่สุด รองลงมาคือการเลิฟแบบมือล่างด้านข้าง
2. การตั้งรับเลิฟแบบตัวดับเบิลยู (W) เป็นแบบที่ใช้ในการตั้งรับเลิฟมากที่สุด รองลงมาคือการตั้งรับเลิฟแบบตัววี (V) และน้อยที่สุดคือการตั้งรับเลิฟแบบตัวยู (U)
3. การสกัดกั้นแบบ 1 คน เป็นแบบที่ใช้ในการสกัดกั้นมากที่สุด รองลงมาคือการสกัดกั้นแบบ 2 คน
4. การช้อนหลังคนสกัดกั้น แบบตามแท่ง 6 อยู่นอก เป็นแบบที่ใช้ในการช้อนหลังคนสกัดกั้นมากที่สุด รองลงมาคือการช้อนหลังคนสกัดกั้นแบบตามแท่ง 6 อยู่ใน
5. การรุกแบบ 5-1 เป็นแบบที่ใช้ในการรุกมากที่สุด รองลงมาคือการรุกแบบ 4-2
6. การตบ เป็นทักษะที่ใช้ในการรุกมากที่สุด รองลงมาคือการตัก และน้อยที่สุดคือการเซต
7. การช้อนหลังการตบแบบ 1-3-2 เป็นแบบที่ใช้ในการช้อนหลังผู้ตบลูกบอลมากที่สุด รองลงมาคือการช้อนหลังการตบแบบ 1-2-3
8. การตักแบบด้านหน้า เป็นแบบที่ใช้ตักมากที่สุด รองลงมาคือการตักแบบด้านข้าง และน้อยที่สุดคือการตักแบบพุ่งตัว
9. การตักเซต เป็นแบบที่ใช้เซตมากที่สุด รองลงมาคือการเซต
10. การเซตแบบเซตยาว (C) เป็นแบบที่ใช้ในการเซตมากที่สุด รองลงมาคือการเซตแบบปานกลาง (B)

VOLLEYBALL COMPETITION PATTERNS OF ELEMENTARY SCHOOL

AN ABSTRACT

BY

SOMCHAI PUNCHOTE

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Physical Education
at Srinakharinwirot University**

February 1997

The purpose of this study was to find out facts about volleyball service patterns, service - receiving patterns, offensive and cover patterns and defensive and cover patterns. The sample population was made up of female - team volleyball players not more than 12 years of age, who jointed in the Student Volleyball Tournament of Physical Education Department, 1995 at JANTANAYINGYONG, Bangkok and who were obtained as samples from the specific sampling selection of the last four teams entering the championship round of the tournament by means of videotape recording the tournament scenes.

The results of the study were as follows:

1. The overhand service patterns was the style most used. Next in use was the side underhand service patterns.
2. The W service - receiving patterns was the service - receiving patterns most used. Next in use was the V service - receiving patterns and lease used was the U service - receiving patterns.
3. One - man defensive was the defensiving patterns most used. Next in use was the patterns of two - man defensive.
4. The covering behind the defensive in the patterns of position 6-back defense is the most used patterns. Next in use was covering the defensive in the patterns of position 6-up the defense.
5. The 5-1 offensive patterns was the offensive patterns most used. Next in use was the 4-2 offensive patterns.
6. The smash was the offensive skill patterns most used. Next in use was the dig patterns, and lease used was the set patterns.

7. Covering behind the smash in the patterns of 1-3-2 was the patterns most used in covering behind the smash. Next in use was the covering behind the smash in the patterns of 1-2-3.

8. The front dig pass was the dig pass patterns most used. Next in use was the side dig pass patterns and least used was the dive - forward dig pass patterns.

9. The dig set patterns was the set patterns most used. Next in use was the set-up patterns.

10. The high set (C) was the set patterns most used. Next in use was the middle set (B) patterns.